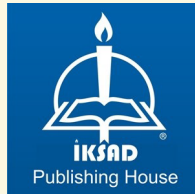

GİRESUN'UN SİYASİ HAYAT VE SİVİL TOPLUM KURUMLARINA SOSYOLOJİK BİR BAKIŞ

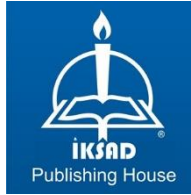
Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin KARADENİZ

**GİRESUN'UN SİYASİ HAYAT
VE SİVİL TOPLUM KURUMLARINA
SOSYOLOJİK BİR BAKIŞ**

Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin KARADENİZ

DOI: <https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10046712>

Copyright © 2023 by iksad publishing house

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by

any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law. Institution of Economic Development and Social

Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TÜRKİYE TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.

Iksad Publications – 2023©

ISBN: 978-625-367-364-2

Cover Design: İbrahim KAYA

October / 2023

Ankara / Türkiye

Size = 16x24 cm

ÖNSÖZ

Bu kitap, fındığın başkenti olarak ün kazanan ve kirazın ana vatanı olarak bilinen Giresun ilinin siyasi hayatını ve sivil toplum kurum ve kuruluşlarını ele almaktadır. Bazı sosyolojik analiz ve yorumlamalara yer verdiğimiz bu çalışmada Giresun halkının hem siyasi hayatta hem de toplumsal hareketteki yerini ortaya koyabilmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Giresun halkının siyasi katılımı ve toplumsal hareketlere katılımı incelenmiştir.

Kitabın birinci bölümü, '*Giresun'un Yakın Dönem Siyasi Hayatına Sosyolojik Bir Bakış*' adlı konuyu ele almaktadır. Bu bölümde, 1983 - 2023 yılları arasında Giresun'u temsil eden milletvekilleri ve bazı demografik özellikleri incelenirken, aynı zamanda Milletvekili genel seçimlerinde Giresun halkının katılım düzeyi ile Türkiye genelindeki seçim katılımı karşılaştırılmıştır. Yine bu bölümde, geçmişten günümüze kadar Giresunlu bakanlar, 2018 ve 2023 Cumhurbaşkanı seçimlerinde Giresun halkının katılım düzeyi ile Türkiye genelindeki seçim katılımı da bu bölümde ele alınmıştır.

İkinci bölümde, '*Giresun İlinde Yerel Seçimler*' isimli konu yer almaktadır. Bu bölümde 1984-2019 yılları arasındaki yerel seçimler incelenmiş, Giresun il, ilçe ve beldelerinde seçilen belediye başkanlarının demografik özellikleri ve siyasi parti dağılımları analiz edilmiştir. Ayrıca bu bölümde, il genel meclisi üyelerinin siyasi parti dağılımı da ele alınmıştır.

Üçüncü bölümü, '*Siyasi Partilerin Giresun İl Başkanları*' konusu oluşturmaktadır. Bu bölümde, 1984-2023 yılları arasında Giresun'da il başkanlığı yapmış siyasetçilerin eğitim düzeyleri ve meslekleri gibi demografik özellikleri incelenmiştir.

Dördüncü bölümde ise Giresun'da faaliyet gösteren Sivil Toplum Kurum ve Kuruluşları ele alınmıştır. Bu bağlamda, Giresun'da aktif olan dernekler, vakıflar, sendikalar ve Giresun Sivil İrade Platformu (GİSİP) gibi kurumlara yer verilmiştir.

Bu çalışmada kaynaklardan faydalanma noktasında iki yöntem izlenmiştir. Birincisi arşiv kayıtları, diğeri ise kişilerden ve kişisel görüşmelerden elde edilen bilgilerdir. Titiz bir çalışmanın ürünü olan bu çalışmada katkıda bulunan ve görüşlerinden faydalandığım tüm katılımcılara, ayrıca destek olan değerli eşim Zehra KARADENİZ'e teşekkür ederim.

Hayrettin KARADENİZ
Ekim-2023

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	12
BİRİNCİ BÖLÜM	15
1. GİRESUN'UN YAKIN DÖNEM SİYASİ HAYATINA SOSYOLOJİK BİR BAKIŞ	15
1.1. Giresun Milletvekilleri	17
1.2. /1983-2023 Yılları Arası Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	17
1.3. Giresunlu Bakanlarımız.....	24
1.3.1. Hasan Ali Yücel	24
1.3.2. Mehmet İzmen.....	24
1.3.3. Hayrettin Erkmen	25
1.3.4. Nizamettin Erkmen.....	25
1.3.5. İbrahim Özdemir	26
1.3.6. Dr. Burhan Kara	26
1.3.7. Nurettin Canikli.....	27
1.4. Milletvekili Genel Seçimleri	27
1.4.1. /1983-2023 Yılları Arası Milletvekili Seçimlerinde Giresun'un Seçmen Katılım Düzeyi ve Türkiye Geneli ile Karşılaştırılması.....	27
1.4.2. /1983 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun	31
1.4.3. /1987 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun	32
1.4.4. /1991 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun	33
1.4.5. /1995 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun	34
1.4.6. /1999 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun	35
1.4.7. /2002 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun	37
1.4.8. /2007 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun	40
1.4.9. /2011 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun	41
1.4.10. /7 Haziran 2015 Genel Seçimleri	44
1.4.11. /1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimleri.....	45
1.4.12. /24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimleri.....	47
1.4.13. /14 Mayıs 2023 Milletvekili Genel Seçimleri	49
1.5. Cumhurbaşkanı Seçimleri	54

1.5.1. /24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçimi	55
1.5.2. /14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçimi (Birinci Oylama).....	56
1.5.3. /28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçimi (İkinci Oylama)	58
İKİNCİ BÖLÜM.....	62
2. GİRESUN İLİNDE YEREL SEÇİMLER (1984-2019)	62
2.1. Giresun Genelinde 1984-2019 Yılları Arasında Seçilen Belediye Başkanları.....	62
2.1.1. Giresun İli ile Çaldağ, Duroğlu ve İnışdıbi Belde Belediye Başkanları	62
2.1.2. Alucra İlçesi Belediye Başkanları	63
2.1.3. Bulancak İlçesi ile Aydındere ve Kovanlık Belde Belediye Başkanları.....	64
2.1.4. Çamoluk İlçesi ve Yenice Beldesi Belediye Başkanları ...	65
2.1.5. Çanakçı İlçesi ve Karabörk Beldesi Belediye Başkanları .	65
2.1.6. Dereli İlçesi ve Yavuzkema1 Beldesi Belediye Başkanları.....	66
2.1.7. Doğankent İlçesi Belediye Başkanları.....	67
2.1.8. Espiye İlçesi ve Soğukpınar Belde Belediye Başkanları...	67
2.1.9. Eynesil İlçesi ve Ören Belde Belediye Başkanları	68
2.1.10. Görele, Aydınlar, Çavuşlu ve Köprübaşı Belediye Başkanları	69
2.1.11. Güce İlçesi Belediye Başkanları.....	70
2.1.12. Keşap İlçesi ve Karabulut Belde Belediye Başkanları ...	71
2.1.13. Piraziz İlçesi ve Bozat Belde Belediye Başkanları.....	71
2.1.14. Şebinkarahisar İlçesi Belediye Başkanları	72
2.1.15. Tirebolu İlçesi Belediye Başkanları	72
2.1.16. Yağlıdere İlçesi ve Üçtepe Belde Belediye Başkanları ...	73
2.2. Giresun / 28 Mart 2004 Mahalli İdareler Genel Seçimleri.....	73
2.2.1. 2004 Mahalli İdareler Genel Seçimi'nde Giresun'da Seçilen Belediye Başkanları.....	74
2.2.2. /2004 Mahalli İdareler Seçimi İl Genel Meclisi Üyeliği ...	75
2.3. /29 Mart 2009 Mahalli İdareler Genel Seçimleri	76
2.3.1. /29 Mart 2009'de Giresun Genelinde Seçilen Belediye Başkanları.....	76
2.3.2. / 29 Mart 2009'de Seçilen İl Genel Meclisi Üyeleri	78
2.4. /30 Mart 2014 Mahalli İdareler Genel Seçimi	79

2.4.1. /30 Mart 2014'de Giresun Genelinde Seçilen Belediye Başkanları.....	79
2.4.2. / 30 Mart 2014'de Giresun İlinde Seçilen Belediye Başkanlarının Eğitim Düzeyleri	80
2.4.3. /30 Mart 2014'de Seçilen İl Genel Meclisi Üyeleri	80
2.4.4. /30 Mart 2014 Seçimlerinin Giresun-Türkiye Karşılaştırılması.....	81
2.5. /31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimi	84
2.5.1. / 31 Mart 2019'de Giresun Genelinde Seçilen Belediye Başkanları.....	84
2.5.2. /31 Mart 2019 Giresun Belediye Başkanlığı Seçimi Üzerine Bir Analiz	85
2.5.3. / 31 Mart 2019'de Seçilen İl Genel Meclisi Üyeleri	88
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	91
3. SİYASİ PARTİLERİN GİRESUN İL BAŞKANLARI.....	91
3.1. İktidar Partisi (2009-2023).....	91
3.1.1. Adalet ve Kalkınma Partisi Giresun İl Başkanları (2001-2023).....	91
3.2. Ana Muhalefet Partisi (2023).....	93
3.2.1. Cumhuriyet Halk Partisi Giresun İl Başkanları (1983-2023).....	93
3.3. TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partiler (2023).....	94
3.3.1. İyi Parti Giresun İl Başkanları.....	94
3.3.2. Milliyetçi Hareket Partisi Giresun İl Başkanları	95
3.3.3. Halkların Demokratik Partisi Giresun İl Temsilcileri	96
3.3.4. Saadet Partisi Giresun İl Başkanları	97
3.4. TBMM'de Grubu Bulunmayan Siyasi Partilerin Giresun İl Başkanları (2023).....	98
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	118
4. GİRESUN'DA SİVİL TOPLUM KURUM VE KURULUŞLARI	118
4.1. Kavramsal Çerçeve	118
4.2. Dernekler.....	122

4.2.1. Giresun’da Dernekler	123
4.2.2. Giresun Genelinde Faal Olan Derneklerin İlçelere Göre Dağılımı.....	125
4.2.3. Faaliyet Alanlarına Göre Giresun’da Faal Olan Dernekler	127
4.2.4. Kamu Yararına Çalışan Dernekler	142
4.3. Vakıflar.....	143
4.3.1. Giresun’da Faal Olan Vakıflar	145
4.4. Sendikalar.....	148
4.4.1. Giresun’da Faal Olan Sendikalar.....	150
4.5. Giresun Sivil İrade Platformu (GİSİP).....	154
SONUÇ.....	157
KAYNAKÇA	160
EK:	166

TABLolar

Tablo 1: 1983-1987 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	17
Tablo 2: 1987-1991 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	18
Tablo 3: 1991-1995 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	18
Tablo 4: 1995-1999 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	19
Tablo 5: 1999-2002 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	19
Tablo 6: 2002-2007 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	20
Tablo 7: 2007-2011 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	20
Tablo 8: 2011-2015 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri	21
Tablo 9: 07 Haziran 2015-01 Kasım 2015 Ayları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri.....	21
Tablo 10: 2015-2018 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri.....	21
Tablo 11: 2018-2023 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri.....	22
Tablo 12: 2023 Yılında Seçilen Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri.....	22
Tablo 13: 1983-1995 Yılları Arası Mv. Seçimlerine Katılım Oranları	27
Tablo 14: 1999-2011 Yılları Arası Mv. Seçimlerinde Katılım Oranları	28
Tablo 15: 2015-2023 Yılları Arası Mv. ve Cb. Seçimlerine Katılım Oranları	28
Tablo 16: 1983, 1987 ve 1991 Yılları Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye	30
Tablo 17: 1995 ve 1999 Yılları Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye.....	31
Tablo 18: 2002, 2007 ve 2011 Yılları Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye.....	38
Tablo 19: 2015-2018 Yılları Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye	43
Tablo 20: 24 Haziran 2018 Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye	48
Tablo 21: 14 Mayıs 2023'de Giresun'dan Seçilen Milletvekilleri	51
Tablo 22: 14 Mayıs 2023 Milletvekili Seçimlerinde Giresun ve Türkiye.....	52
Tablo 23: / 28. Yasama Dönemi Milletvekilleri Sandalye Dağılımları.....	54
Tablo 24: /24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçim Sonuçları	55
Tablo 25: 14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçim Sonuçları (1. Tur).....	57
Tablo 26: / 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçim Sonuçları (2. Tur).....	59
Tablo 27: Giresun İli Belediye Başkanları (1984-2019).....	62
Tablo 28: Çaldağ, Duroğlu ve İnişdibi Belde Belediye Başkanları	63
Tablo 29: Alucra İlçesi Belediye Başkanları	63
Tablo 30: Bulancak, Aydıdere ve Kovanlık Belediye Başkanları.....	64
Tablo 31: Çamoluk ve Yenice Belediye Başkanları	65
Tablo 32: Çanakçı ve Karabörk Belediye Başkanları	65

Tablo 33: Dereli ve YavuzkemaI Belediye Başkanları	66
Tablo 34: Doğankent İlçesi Belediye Başkanları	67
Tablo 35: Espiye ve Soğukpınar Belediye Başkanları	67
Tablo 36: Eynesil ve Ören Belediye Başkanları	68
Tablo 37: Görele, Aydınlar, Çavuşlu ve Köprübaşı Belediye Başkanları	69
Tablo 38: Güce İlçesi Belediye Başkanları	70
Tablo 39: Keşap İlçesi ve Karabulut Belde Belediye Başkanları	71
Tablo 40: Piraziz İlçesi ve Bozat Belde Belediye Başkanları	71
Tablo 41: Şebinkarahisar İlçesi Belediye Başkanları	72
Tablo 42: Tirebolu İlçesi Belediye Başkanları	72
Tablo 43: Yağlıdere ve Üçtepe Belediye Başkanları	73
Tablo 44: /28 Mart 2004’de Seçimi Kazanan Belediye Başkanları	74
Tablo 45: /29 Mart 2009’da Seçimi Kazanan Belediye Başkanları	76
Tablo 46: 29 Mart 2009’da Seçilen İl Genel Meclis Üyeleri	78
Tablo 47: 30 Mart 2014’de Seçilen Belediye Başkanları	79
Tablo 48: 30 Mart 2014’de Seçilen Belediye Başkanlarının Eğitim Durumu	80
Tablo 49: 30 Mart 2014’de Seçilen İl Genel Meclis Üyeleri	80
Tablo 50: 30 Mart 2014 Seçimlerinin Giresun ve Türkiye Karşılaştırması ...	82
Tablo 51: 31 Mart 2019 Seçimini Kazanan Belediye Başkanları	84
Tablo 52: 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimi Seçmen Sayıları	85
Tablo 53: 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimi Katılım Düzeyi	86
Tablo 54: 31 Mart 2019 Belediye Başkanlığı Seçimi Oyların Dağılımını	86
Tablo 55: 31 Mart 2019’da Seçilen Belediye Başkanlarının Eğitim Düzeyleri	87
Tablo 56: 31 Mart 2019’de Seçilen Giresun İli Genel Meclisi Üyeleri	88
Tablo 57: 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçim Sonuçlarının Karşılaştırılması	89
Tablo 58: Adalet ve Kalkınma Partisi Giresun İl Başkanları	91
Tablo 59: Cumhuriyet Halk Partisi Giresun İl Başkanları	93
Tablo 60: İyi Parti Giresun İl Başkanları	94
Tablo 61: Milliyetçi Hareket Partisi Giresun İl Başkanları	95
Tablo 62: Halkların Demokratik Partisi Giresun İl Temsilcileri	97
Tablo 63: Saadet Partisi Giresun İl Başkanları	97
Tablo 64: Giresun’da Faal Olan Derneklerin İlçelere Göre Dağılımını	125
Tablo 65: Giresun’daki Derneklerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımını	126
Tablo 66: Bireysel Öğreti ve Toplumsal Gelişim Dernekleri	129
Tablo 67: Çevre Doğal Hayat Hayvanları Koruma Dernekleri	129
Tablo 68: Dış Türkler ile Dayanışma Dernekleri	129

Tablo 69: Dini Hizmetlerin Gerçekleştirilmesine Yönelik Dernekler.....	130
Tablo 70: Düşünce Temelli Dernekler	131
Tablo 71: Eğitim Araştırma Dernekleri	132
Tablo 72: Engelli Dernekleri	132
Tablo 73: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Alanında Faal Dernekler	133
Tablo 74: Hak ve Savunuculuk Dernekleri.....	133
Tablo 75: Kalkındırma, İmar ve Şehircilik Dernekleri	134
Tablo 76: İnsani Yardım Dernekleri.....	134
Tablo 77: Kamu Kurumları ve Personelini Destekleyen Dernekler	135
Tablo 78: Kültür, Sanat ve Turizm Dernekleri	135
Tablo 79: Mesleki ve Dayanışma Dernekleri	136
Tablo 80: Sanayici İş Adamları Dernekleri	138
Tablo 81: Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler	138
Tablo 82: Spor ve Spor ile İlgili Dernekleri	139
Tablo 83: Şehit Yakını ve Gazi Dernekleri.....	140
Tablo 84: Toplumsal Değerleri Yaşatma Dernekleri	140
Tablo 85: Çocuklara Yönelik Dernekler.....	141
Tablo 86: Kamu Yararına Çalışan Dernekler	142
Tablo 87: 2001-2022 Yılları Arası Giresun'da Faal Olan Vakıf Sayıları	145
Tablo 88: Giresun'da Gönüllü Vatandaşlar Tarafından Kurulan Aktif Vakıflar	146
Tablo 89: Giresun'da Şubesi Bulunan Vakıflar	147
Tablo 90: Öğrencilere Burs Veren Giresun Merkezli Vakıflar*	147
Tablo 91: İş veya Hizmet Kollarına Göre Giresun'da Faal Olan Memur Sendikaları	151
Tablo 92: Giresun İlinde Faal Kamu Görevlileri Sendikaları Konfederasyonları	152
Tablo 93: Giresun İlinde Faal Olan İşçi Sendikaları.....	153
Tablo 94: Giresun Sivil Toplum İrada Platformu (GİSİP) Üyeleri	155

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: 30 Ağustos Zafer Bayramı Giresunlular Şehitliği Anma Programı (2021).....	166
Fotoğraf 2: 30 Ağustos Zafer Bayramı Giresunlular Şehitliği Anma Programı (2021).....	166
Fotoğraf 3: Sakarya Meydan Savaşında şehit düşen Tirebolulu gönüllü 42. Alay Komutanı Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan adına Ankara Haymana ilçesinde inşa edilen anıt mezarın açılışı (13 Eylül 2021).....	167
Fotoğraf 4: Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan Şehitliğinde anma programı (01 Eylül 2022).....	167
Fotoğraf 5: GİSİP'in 25 Ekim 2022 tarihli toplantısı	168
Fotoğraf 6: GİSİP'in 25 Ekim 2022 tarihli toplantı sonrası toplu resim	168

KISALTMALAR

Cb.	: Cumhurbaşkanı
Der.	: Dernek
DERBİS	: Dernekler Bilgi Sistemi
KBR	: Kalkınma Bakanlığı Raporu
Mv.	: Milletvekili
RG	: Resmî Gazete
YSK	: Yüksek Seçim Kurulu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

Siyasi Parti İsim ve Kısaltmaları (parentez içinde verilmiştir)

Adalet Birlik Partisi (AB PARTİ), Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ), Adalet Partisi (AP), Anavatan Partisi (ANAP), Ata Parti (ATA PARTİ) Bağımsızlar (BĞMZ), Büyük Birlik Partisi (BBP), Barış ve Demokrasi Partisi (BDP), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Değişen Türkiye Partisi (DEPAR), Demokrat Parti (DP), Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA), Demokrat Türkiye Partisi (DTP), Demokratik Sol Parti (DSP), Doğru Yol Partisi (DYP), Emek Partisi (EMEP), Fazilet Parti (FP), Gelecek Partisi (GELECEK PARTİSİ), Halkların Demokratik Partisi (HDP), Halkçı Parti (HP), Hür Dava Partisi, (HÜDA PAR), İyi Parti (İYİ PARTİ), İslahatçı Demokrasi Partisi (IDP), İşçi Partisi (İP), Komünist Parti (KP), Liberal Demokrat Parti (LDP), Memleket Partisi (MEMLEKET), Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP), Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Osmanlı Partisi (OSMANLI), Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP), Refah Partisi (RP), Saadet Partisi (SAADET), Sol Parti (SOL PARTİ), Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP), Sosyalist İktidar Partisi (SİP), Sosyalist Parti (SP), Sosyalist Yeniden Kuruluş Partisi (SYKP), Türkiye Değişim Partisi (TDP), Türkiye İşçi Partisi (TİP), Türkiye Komünist Hareketi (TKH), Türkiye Komünist Partisi (TKP), Türkiye İttifakı Partisi (İTTİFAK), Yeniden Doğu Partisi (YDP), Vatan ve Hürriyet Partisi (HÜR VATAN), Yeni Demokrasi Hareketi (YDH), Yeniden Refah Partisi (YENİDEN REFAH), Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (YEŞİL SOL PARTİ), Zafer Partisi (ZAFER PARTİ).

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren yeni bir siyasi dönüşüm içerisinde girmiş ve bu süreci dolaylı ve dolaysız olarak etkileyen çeşitli dönemlerden geçmiştir. Siyasi tarihimizde darbeler süreci olarak da adlandırılan bu dönemlerin sonuncusu olarak zikredebileceğimiz 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında gerçekleşen yeni anayasa ile demokrasi yolculuğumuzda sivilleşmeye ilişkin adımların sekteye uğradığı kabul edilmektedir. Ülkemizin siyasi hedeflerinden biri olarak sivilleşmenin önünün açabilecek ve devlet toplum ilişkilerinde bir konsensüs oluşturacak bir anayasa oluşturma girişimleri elan devam etmekle birlikte, ülkemizin 1980 ihtilali sonrasında birçok sivil hareket ve siyasi hareketlerin bir cüzü olarak Giresun ilindeki siyasi ve sivil hareketlerin bir projeksiyonunu çıkarma iddiasındaki bu çalışmada ele alınmıştır.

Bu kitapta Giresun özelinde siyasi hayat ve sivil toplum kuruluşlarının yapılanması incelenmiştir. Her iki toplumsal hareket de toplumların düzeni ve işleyişi için oldukça önemlidir. Bu iki unsur arasında siyaset, devletlerin, toplulukların veya organizasyonların yönetimini etkileyen politika oluşturma, uygulama ve değerlendirme süreçlerini kapsayan geniş bir yelpazedir. Siyaset, toplumların iyi bir şekilde yönetilmesine, düzen ve istikrarın sağlanmasına, ortak çıkarların korunmasına, kaynakların adilane kullanılmasına, vatandaşların haklarının korunmasına ve çatışmaların önlenmesine katkıda bulunur. Siyaset, toplumların kalkınması ve gelişmesi için önemli bir araçtır, ancak yanlış kullanımı ise toplumların gerilemesine ve çöküşüne neden olabilir.

Siyasete yön veren ve demokrasinin işleyişi için gerekli olan temel kurumlardan biri hiç şüphesiz siyasi partilerdir. Demokrasinin ayrılmaz bir parçası olan siyasi partiler, demokratik sistemlerde devletin yönetilmesinde araç olarak kullanılırlar. Muhalefet partileri ise siyaseti daha dinamik hale getiren ve toplumun bir sigortası pozisyonunda olan önemli kurumlardır. Onlar, iktidardaki partileri denetleyerek halkın çıkarlarını korumaya çalışırlar. Çünkü çok partili sistemlerde halkın çıkarlarının daha iyi korunabilmesi için muhalefet yapabilen siyasi partilerin varlığına ihtiyaç vardır.

Bu kitapta incelediğimiz diğer bir önemli olan konu da Giresun'da yapılan sivil toplum kuruluşlarıdır (STK'lar). Bunlar da demokrasinin olmazsa olmazlarından. Çünkü sivil toplum kuruluşları, devlet ve özel sektörün

ulaşamadığı pek çok alanda faaliyet göstererek sosyal fayda üretir ve önemli bir boşluğu doldururlar. STK'lar, toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamak, sosyal sorunları çözmek, hak ve özgürlükleri korumak, toplumsal katılımı artırmak ve demokrasiyi güçlendirmek gibi çok önemli işlevleri yerine getirirler.

İşte bu kapsamda Giresun ilinde siyasete katılım, farklı siyasi partileri ve siyasetçileri destekleme, son olarak da sivil toplum kurum ve kuruluşlarında görev alma gibi toplumsal hareketler incelenmiş ve literatüre geçmek üzere bu kitaba aktarılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Kapsamı

Araştırma, 1983-2023 yılları arasında yapılan Milletvekili Genel Seçimleri, Cumhurbaşkanlığı Seçimi, Mahalli İdareler Genel Seçimleri ve aynı dönemler arasında siyasi partilerin Giresun il başkanları ve Giresun ilinde aktif olan sivil toplum kuruluşları (dernekler, vakıflar, sendikalar ve Giresun Sivil İrade Platformu) ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca 1923-2023 yılları arasında görev yapan Giresunlu bakanlara yer verilmiştir.

Bu bağlamda, 1983-2023 yılları arasında Giresun ilinden seçilen milletvekilleri, belediye başkanları, siyasi partilerin il başkanları ve 1923-2023 yılları arasında görev yapmış Giresunlu bakanların eğitim düzeyleri, mesleki deneyimleri gibi sosyodemografik özellikleri ele alınmıştır. Bunun yanı sıra, söz konusu seçimlerin sonuçları ile Türkiye geneli ortalaması arasındaki karşılaştırmalar ve analizler de yapılmıştır.

Araştırmanın Metodolojisi

Nitel bir araştırma özelliği taşıyan bu çalışmada “*karşılaştırmalı analiz tekniği*” uygulanmıştır. Bu teknikle siyasal bir olgu/olay toplumumuzun farklı zaman dilimindeki görünümü, karşılaştırmalı olarak ele alınmaktadır (Özdemir, 2014:43). Veri toplama yöntemi olarak, başta Yüksek Seçim Kurulu (YSK), Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Dernekler Bilgi Sistemi (DERBİS), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) gibi Türkiye Cumhuriyeti'ne ait resmi kurumların verileri olmak üzere arşiv taraması ve ilgili literatürdeki bilgilere başvurulmuştur. Ayrıca, özellikle arşiv kayıtlarında bulunmayan verilerin derlenmesi için gönüllü kişilerle mülakatlar veya telefon görüşmeleri yapılmıştır. Bu bağlamda veri toplama aracı olarak *yapılandırılmış mülakat formu* kullanılmıştır.

Görüşme yapılan kişilere *amaçlı örneklem tekniği* kullanılarak ulaşılmıştır. Daha sonra elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak karşılaştırmalar yapılmış ve yorumlama odaklı bir perspektiften değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRESUN'UN YAKIN DÖNEM SİYASİ HAYATINA SOSYOLOJİK BİR BAKIŞ¹

Siyaset, toplumun işlerini üzerine alma, yürütme, insan topluluklarını yönetme sanatıdır. Arapça kökenli bir kelime olan “siyaset”, sözlükte bir nesneyi düzgün ve iyi durumda bulunması için özenle gözetip korumak, “atı terbiye etmek” gibi anlamlara gelmektedir. Aynı kökten gelen “seyis” kelimesi de “at bakıcısı” anlamında kullanılmaktadır (Köse, 2009:297; Daver, 1993:3). “Politika” (*politics*) kelimesiyle aynı anlamda kullanılan siyaset, geçmişten beri insanlığın en temel uğraşı alanlarından biri olagelmıştır. Zira Devletin idari kademelerinde yer alan politikacıların ülkenin yönetimi, ekonomisi ve güvenliği noktasında sürdürdüğü çalışmalar, siyaset kapsamındadır. Siyasetin amacı da hem iktidarda kalmak hem de halka hizmet sunmaktır. Bu durumda *iktidar* ise hem modern siyaset biliminin hem de siyaset sosyolojisinin odak noktası olmaktadır. Sosyal bilimlerde önemli bir düşünür olan Max Weber'e göre iktidar; kişilerin ya da grupların, başkaları karşı çıktığında bile kendi istedikleri şeyleri gerçekleştirebilecek olmalarıdır (Weber, 2004). Dolayısıyla iktidar olma ve halka hizmet etme amacını gerçekleştirmek isteyen siyasiler, meşru yöntemleri bir araç olarak kullanarak hedeflerine ulaşmaya çalışırlar.

Bu bağlamda siyasi iktidarı ya da yönetenleri halkın seçimi tarzındaki demokrasinin en tipik örneğine, Antik Çağ Yunan site/kent devletlerinde rastlanmaktadır. Bir köleci toplumun ürünü olan Antik Çağ Yunan demokrasisi “doğrudan demokrasi” şeklinde olup bu tip demokrasinin günümüz demokrasisinden epey farklı olduğu görülmektedir. Bu *doğrudan demokrasi* tipinde halk, hiçbir temsilci kullanmadan kendi egemenlik hakkını doğrudan yahut bizzat kullanmıştı. Antik Çağ Yunan site devletlerinde uygulanmış olan bu demokrasi şekline göre kanun çıkarma, görevli atama yahut savaş-bariş kararları gibi

1 Kitabın bu bölümü, 2015 yılında yayınlanan 'Geçmişten Günümüze Giresun' adlı kitabın bir bölümü olan 'Giresun'un Yakın Dönem Siyasi Hayatına Bir Bakış' adlı makalenin 2015-2023 yılları arasındaki güncel siyasi bilgilerle güncellenmesi ile oluşturulmuştur.

birçok kararlar, agora yahut form denilen mekanlarda, halkın oylarıyla alınmaktaydı. Günümüz şartlarında ise *doğrudan demokrasi* tipi pek mümkün görülmemektedir. Belirtmek gerekir ki, Antik Çağ Yunan demokrasi uygulamasında bir başka farklılık ise, sadece soylu veya zengin erkek yurttaşların oy kullanma haklarına sahip olması, buna karşın kadınların, kölelerin, yabancıların ve kent devletinde *doğmayanların* ise bu haktan mahrum bırakılmalarıydı (Yerdelen, 2014: 170-173). Türkiye Cumhuriyeti Devleti de dahil olmak üzere, günümüzde demokrasiyle yönetilen çoğu ülkede Temsili Demokrasi Sistemi uygulanmaktadır.

Aristoteles, insanı siyasal hayvan/canlı (zoon politikon) olarak nitelendirmiştir¹ (Aristoteles, 1975:9,79). Gerçekten de insanların doğası gereği tek başına değil topluluk halinde veya birlikte yaşama eğilimleri, birbiri üzerine egemen olama gibi arzuları, doğal olarak siyaseti doğurmaktadır. Demokrasi ile yönetilen ülkelerde halk, yönetimine talip olan siyasileri seçmekle siyasal hayatın oluşumuna büyük bir katkı sağlarlar. Vatandaş, hem makro planda ülkenin genel problemlerine çare üretecek, hem de mikro planda yaşadığı lokal yöreye (il, ilçe, belde, köy vs.) - dolaylı olarak kendilerine - faydalı olacak ya da güvendiği kimseleri seçmekle siyasi hayata yön verirler. Türkiye'deki siyasi hayat, *parti siyaseti* tarzında şekillendiği için bu kurumsal yapının bilinmesi siyasi hayat için önem arz etmektedir.

12 Eylül 1980 askeri müdahale ile Türkiye Cumhuriyeti'nde sekteye uğrayan demokrasi, 6 Kasım 1983 yılında yapılan Milletvekili Genel Seçimleriyle tekrar demokrasiye geçildi. 1983 yılından itibaren ülkemizde birçok siyasi parti kuruldu ve seçimlere katıldılar. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı resmi web sitesindeki güncel bilgilere göre, 25 Eylül 2023 tarihi itibarıyla, 20 Mayıs 1983 - 14 Ağustos 2023 tarihleri arasında kurulan ve halen ülkemizde faal olan 131 siyasi parti bulunmaktadır (Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı (2023)). Giresun ilinde, 20 Mayıs 1983 tarihinden 14 Ağustos 2023 tarihine kadar, kapanan veya feshedilenler dahil olmak üzere il başkanlığı düzeyinde teşkilatlanmış toplam 61 siyasi parti yer almıştır. İşte biz bu çalışmada, sadece 1983 sonrası ve

¹ “*Besbelli ki, insan arının ya da topluluk içinde (sürü halinde) yaşayan başka herhangi bir hayvanın olmadığı anlamda bir siyasal hayvandır.*”

Giresun özelinde şekillenen siyasi hayatı, sosyolojik açıdan ele alarak bir hülâsasını vermeye gayret ettik.

1.1. Giresun Milletvekilleri

Bu başlık altında, 1980 askeri darbesinin ardından Türkiye'nin tekrar demokrasiye geçmesiyle gerçekleştirilen seçimler incelenmiştir. Bu çerçevede, 1983-2023 yılları arasında Giresun'dan seçilen tüm milletvekilleri, bu milletvekillerinin siyasi partilere dağılımları ve halkın bu seçimlere katılım düzeyleri yorumlayıcı bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

1.2. /1983-2023 Yılları Arası Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

1983-2023 yılları arasında, 17. yasama döneminden 28. yasama dönemine kadar yapılan 12 milletvekili genel seçiminde, 54 milletvekili Giresun'u temsil etmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderilmiştir. Giresun ilinden seçilen bu milletvekillerinin isimleri, seçildikleri dönemler, siyasi partileri, eğitim düzeyleri ve meslek/deneyim bilgileri tablo halinde sunulmuştur. Giresun ilini temsil eden bazı milletvekilleri, farklı dönemlerde yeniden seçilerek görev yapmışlardır. Birkaç kez seçilen vekilleri belirtmek için, ilk seçildikleri dönemde "2 dönem," "3 dönem," "4 dönem," ve "5 dönem" gibi ifadeler kullanılarak bilgi verilmiştir. Ayrıca, vekillerin sıralamaları, siyasi partileri esas alınarak alfabetedeki harf sırasına göre düzenlenmiştir. Bu bilgilere dayalı olarak oluşturulan tabloları aşağıda sunuyoruz.

Tablo 1: 1983-1987 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (6 Kasım 1983 / 17. Yasama Dönemi)					
Sayı	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
1	Ahmet Yılmaz	1983-1987	ANAP	Lisans	İşletme-Muhasebe, Müteahhit.
2	Dr. Burhan Kara	1983-2002 (5 dönem)	ANAP	Y. Lisans	Tıp Doktoru, (Devlet Bakanı)
3	Yavuz Köymen	1983-1999 (4 dönem)	ANAP	Lisans	İktisat-Maliye, Serbest Müteahhit.
4	Ahmet Cevdet Karslı	1983-1987	HP	Lisans	İktisatçı.
5	Turgut Sera Tirali	1983-1987	MDP	Lise	Gazete Sahibi, Birlik Yöneticisi.

Tablo 2: 1987-1991 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (29 Kasım 1987 / 18. Yasama Dönemi)					
Sayı	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
6	Dr. Burhan Kara	1987-1991	ANAP	Y. Lisans	Tıp Doktoru, (Devlet Bakanı)
7	Mehmet Ali Karadeniz	1987-1991	ANAP	Y. Lisans	Orman Y. Mühendisi, Yönetici (Orman Genel Müdürü)
8	Yavuz Köymen	1987-1991	ANAP	Lisans	İktisat-Maliye, Serbest Mütahhit.
9	Mustafa Çakır	1987-1991	SHP	Lisans	Kimya Müh. Öğr. Görevlisi, Eğitimci, Serbest Ticaret.
10	Rüştü Kurt	1987-1991	SHP	Lisans	Serbest Avukat, Yönetici (Kooperatif Y. K. Başkanı)

Tablo 3: 1991-1995 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (20 Ekim 1991 / 19. Yasama Dönemi)					
Sayı	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
11	Dr. Burhan Kara	1991-1995	ANAP	Y. Lisans	Tıp Doktoru, (Devlet Bakanı)
12	Opr. Dr. Ergun Özdemir	1991-1999 (2 dönem)	ANAP / DYP	Doktora	Operatör Doktor.
13	Yavuz Köymen	1991-1995	ANAP	Lisans	İktisat-Maliye, Serbest Mütahhit.
14	Rasim Zaimoğlu	1991-2002 (3 dönem)	ANAP / DYP	Y. Lisans	İktisatçı, İşletmeci, İş İnsanı, Özel Şirket Yöneticisi.

Tablo 4: 1995-1999 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (24 Aralık 1995 / 20. Yasama Dönemi)					
S.	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
15	Dr. Burhan Kara	1995-1999	ANAP	Y. Lisans	Tıp Doktoru, (Devlet Bakanı).
16	Opr. Dr. Ergun Özdemir	1995-1999	ANAP / DYP	Doktora	Operatör Doktor.
17	Yavuz Köymen	1995-1999	ANAP	Lisans	İktisat-Maliye, Serbest Mütahhit.
18	Rasim Zaimoğlu	1995-1999	ANAP / DYP	Y. Lisans	İktisatçı, İşletmeci, İş İnsanı, Şirket Yöneticisi.
19	Dr. Turhan Alçelik	1995-2002 ve 7 Haziran 2015-1 Kasım 2015 (3 dönem)	RP / FP / Saadet P. AK PARTİ	Doktora	Göz Hastalıkları Doktoru, Bilim İnsanı, Öğretim Üyesi.

Tablo 5: 1999-2002 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (18 Nisan 1999 / 21. Yasama Dönemi)					
Sayı	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
20	Dr. Burhan Kara	1999-2002	ANAP	Y. Lisans	Tıp Doktoru, (Devlet Bakanı)
21	Rasim Zaimoğlu	1999-2002	ANAP / DYP	Y. Lisans	İktisatçı, İşletmeci, İş İnsanı, Özel Şirket Yöneticisi.
22	Hasan Akgün	1999-2002	DSP	Lisans	Grafiker, Turizm İşletmecisi
23	Mustafa Yaman	1999-2002	MHP	Y. Lisans	Makine Y. Mühendisi, Serbest Ticaret.
24	Dr. Turhan Alçelik	1999-2002	Saadet P. AK PARTİ	Doktora	Göz Hastalıkları Doktoru, Öğretim Üyesi.

Tablo 6: 2002-2007 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (3 Kasım 2002 / 22. Yasama Dönemi)					
S.	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
25	Nurettin Canikli	2002-2018 (4 dönem)	AK PARTİ	Y. Lisans	Ekonomist, Mali Müşavir, Defterdar, (Gümrük ve Ticaret Bakanı, Milli Savunma Bakanı).
26	Hasan Aydın	2002-2007	AK PARTİ	Lisans	Eğitimci, Esnaf (Kuyumcu).
27	Ali Temür	2002-2011, 2023- ... (3 dönem)	AK PARTİ	Lisans	Metalürji Mühendisi, İş İnsanı.
28	Adem Tatlı	2002-2007, 2011-2015, 7/7/2023-1/11/2023 (3 dönem)	AK PARTİ	Lisans	Serbest Veteriner Hekimi.
29	Mehmet Işık	2002-2007	CHP	Y. Lisans	Orman Müh., Yönetici, (İki Dönem Giresun Belediye Başkanı).

Tablo 7: 2007-2011 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (23 Temmuz 2007 / 23. Yasama Dönemi)					
S.	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
30	Nurettin Canikli	2007-2011	AK PARTİ	Y. Lisans	Ekonomist, Yeminli Mali Müşavir, Defterdar.
31	Ali Temür	2007-2011	AK PARTİ	Lisans	Metalürji Mühendisi, İş İnsanı.
32	Hacı Hasan Sönmez	2007-2011	AK PARTİ	Y. Lisans	Avukat, Yönetim Bilim Uzmanı, Yönetici, Bürokrat, Başmüfettiş.
33	Eşref Karabrahim	2007-2011	CHP	Lisans	Eğitimci, Sporcu
34	Murat Özkan	2007-2011	MHP	Y. Lisans	Mülki İdare Amiri, Mülkiye Başmüfettişi.

Tablo 8: 2011-2015 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (12 Haziran 2011 / 24. Yasama Dönemi)					
S.	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
35	Nurettin Canikli	2011-2015	AK PARTİ	Y. Lisans	Ekonomist, Yeminli Mali Müşavir, Defterdar.
36	Adem Tatlı	2011-2015	AK PARTİ	Lisans	Serbest Veteriner Hekimi.
37	Mehmet Geldi	2011-2015	AK PARTİ	Lisans	Harita-Kadastro Mühendisi, Müteahhit.
38	Selahattin Karahmetoğlu	2011-2015	CHP	Lisans	Serbest Eczacı.

Tablo 9: 07 Haziran 2015-01 Kasım 2015 Ayları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri (07 Haziran 2015 / 25. Yasama Dönemi)					
S.	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
39	Adem Tatlı	7 Haziran 2015-1 Kasım 2015	AK PARTİ	Lisans	Serbest Veteriner Hekimi.
40	Dr. Turhan Alçelik	7 Haziran 2015-1 Kasım 2015	AK PARTİ	Doktora	Göz Hastalıkları Doktoru, Öğretim Üyesi.
41	Bülent Yener Bektaşoğlu	7 Haziran 2015-24 Haziran 2018 (2 dönem)	CHP	Lisans	Serbest Eczacı, Akademisyen, İş İnsanı.
42	Dr. Orhan Erzurum	7 Haziran 2015-1 Kasım 2015	MHP	Y. Lisans	Tıp Doktoru, Yönetici.

Tablo 10: 2015-2018 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri 01 Kasım 2015 / 26. Yasama Dönemi)					
S.	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
43	Nurettin Canikli	2015-2018	AK PARTİ	Y. Lisans	Ekonomist, Yeminli Mali Müşavir, Defterdar.
44	Cemal Öztürk	2015-2023 (2 dönem)	AK PARTİ	Y. Lisans	Akademisyen, İşletmeci, Yönetici.
45	Sabri Öztürk	2015-2023 (2 dönem)	AK PARTİ	Lisans	Serbest Avukat, Ressam.
46	Bülent Yener Bektaşoğlu	2015-2018	CHP	Lisans	Serbest Eczacı, Akademisyen, İş İnsanı.

Tablo 11: 2018-2023 Yılları Arasında Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri 24 Haziran 2018/ 27. Yasama Dönemi)					
S.	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
47	Cemal Öztürk	2018-2023	AK PARTİ	Y. Lisans	Akademisyen, İşletmeci, Yönetici.
48	Kadir Aydın	2018-2023	AK PARTİ	Lisans	Serbest Av., İki Dönem Bulancak Belediye Başkanı.
49	Sabri Öztürk	2018-2023	AK PARTİ	Lisans	Serbest Avukat, Ressam.
50	Necati Tıgılı	2018-2023	CHP	Lisans	Sosyolog, İş İnsanı.

Tablo 12: 2023 Yılında Seçilen Giresun'u Temsil Eden Milletvekilleri

Giresun Milletvekilleri 14 Mayıs 2023 28. Yasama Dönemi)					
S.	Adı Soyadı	Yıl	Siyasi Partisi	Eğitim Seviyesi	Mesleği ve Deneyimi
51	Ali Temür	2023-...	AK PARTİ	Lisans	Metalürji Mühendisi, İş İnsanı.
52	Prof. Dr.Nazım Elmas	2023- ...	AK PARTİ	Doktora	Eğitimci, Akademisyen (Prof. Dr.), Yöneticilik STK'larda başkanlık.
53	Elvan Işık Gezmiş	2023- ...	CHP	Lisans	Eczacı, Sosyolog, Siyasetçi, STK'lara üyelik.
54	Ertuğrul Gazi Konal	2023- ...	MHP	Lisans	Harita teknikeri, Şehir planlamacısı, Siyasetçi, STK'larda başkanlık.

Dr. Turhan Alçelik, Adem Tatlı ve Dr. Orhan Erzurum'un 25. Dönem vekillik süreleri, 7 Haziran 2015 ile 1 Kasım 2015 tarihleri arasında yaklaşık 5 ay sürdü. Çünkü 7 Haziran 2015 tarihinde yapılan seçimde tek başına iktidar çıkamayınca, erken seçim kararı alındı ve 1 Kasım 2015'de 26. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri aynı yıl tekrar yapıldı. 1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimlerinde AK Parti, Dr. Turhan Alçelik'i aday listesinden çıkarırken Adem Tatlı'yı ise 4. sıradan aday gösterdi. Neticede 1 Kasım seçimlerinde Nurettin Canikli, Cemal Öztürk ve Av. Sabri Öztürk AK Parti'den 26. Dönem Giresun milletvekili seçilirken MHP'nin 1. sıradan tekrar aday olan Dr. Orhan Erzurum bu son seçimde milletvekili seçilemedi. Giresun genelinde MHP ile AK Parti arasında gidip gelen ve kimi dönemlerde tercihlerini değiştiren belli oranda bir seçmen kitlesi vardır ve bunlar mevcut konjonktüre göre hareket etmektedir. Bu konunun nedeni, adayların varlığı mı yoksa AK Parti'nin tek başına iktidar

olmasına katkıda bulunmak mı olduğunun araştırılması gereken bir konudur. Nitekim 1 Kasım 2015 seçimlerinde olduğu gibi 24 Haziran 2023 Milletvekili Genel Seçimlerinde de Giresun ilinden vekil çıkaramayan MHP, 14 Mayıs 2023 seçimlerinde 1 milletvekili çıkarmıştır. Diğer bir durum ise CHP milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun hem 7 Haziran 2015 hem de 1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimlerinde kendi konumunu muhafaza ederek her iki seçimde de Giresun'dan milletvekili seçilmesidir.

1983-2023 yılları arasında yapılan on iki milletvekili genel seçiminde, Giresun'dan toplam 54 milletvekili seçilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) gönderilmiştir. Bu sayıya, aynı kişinin birden fazla dönemde tekrar seçilmesi de dahildir. Bu kişiler arasında en uzun süre görev yapanlar, Dr. Burhan KARA (19 yıl - 5 dönem), Yavuz KÖYMEN (16 yıl - 4 dönem) ve Nurettin CANIKLI (16 yıl - 4 dönem)'dir. Giresun vekillerinin eğitim durumlarına baktığımızda, vekillerin sadece bir tanesinin lise mezunu olduğu görülmektedir. Diğerlerine gelince, (mükerrer seçilenler dahil) 1'i lise, 27'si lisans, 20'si yüksek lisans ve 6'sı doktora düzeyinde eğitim almış oldukları görülmektedir. Buna göre, Giresun İlinin 1983 yılından 2023 yılına kadar (40 yıl), Parlamentoda yüksek tahsilli vekillerce temsil edilme oranı %98'dir.

Diğer taraftan vekillerin sahip olduğu meslek ve uzmanlık alanları açısından analiz edildiğinde, ilk sırada iktisat-işletme-maliye konularında uzman olanlar, ikinci sırada ise tabip doktorların yer aldığı görülmektedir.

1.3. Giresunlu Bakanlarımız

1.3.1. Hasan Ali Yücel (Milli Eğitim Bakanı)

1897 yılında İstanbul'da doğan Hasan Ali YÜCEL'in ailesi Görele'nin Daylı köyünden İmamoğulları soyundandır. YÜCEL, 1922 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümünden mezun olmuştur. Fransız eğitim sistemini incelemek üzere Bakanlık tarafından Paris'e gönderildi. Türkiye'ye döndükten sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne atandı. 1933-1935 yılları arasında Ortaöğretim Genel Müdürlüğü yaptı. 1935 Yılında İzmir'den milletvekili seçilerek TBMM ne girdi ve 1938-1946 yılları arasında **Milli Eğitim Bakanlığı** yaptı. Bakanlığı döneminde Köy Enstitüleri kuruldu (1940). İstanbul'da 26 Şubat 1964 tarihinde vefat etmiştir.

1.3.2. Mehmet İzmen (Tarım Bakanı, Ulaştırma Bakanı, Milli Savunma Bakanı)

1909 yılında Giresun'un Boztekke köyünde doğdu. İlk ve orta öğreniminden sonra 1931'de Trabzon Lisesini, 1934'te Mülkiye Mektebi (A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi) Maliye Bölümünü bitirdi. Fransa Maliye Bakanlığında bir yıl süreli staj ve inceleme yapmak üzere Paris'e gönderildi. Maliye Bakanlığında müfettiş, müsteşar, İstanbul Defterdarı, Başbakanlık Genel Teftiş Müşavirliği, Milli Reasürans T.A.Ş. Genel Müdürü, serbest müşavirlik, Ankara Polis Enstitüsünde "Mali Bilgiler" öğretmenliği, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde "Devlet Muhasebesi" öğretim görevlisi olarak birçok görevlerde bulundu.

1961 yılında Yeni Türkiye Partisinden senatör seçilen İzmen, İsmet İNÖNÜ koalisyonunda 25 Haziran 1962 - 25 Aralık 1963 arasında **Tarım Bakanlığı** yaptı. 1966 yılında senatörlüğü sona erdi ancak 7 Haziran 1968'de Cumhurbaşkanı tarafından yeniden Cumhuriyet Senatosu Üyeliğine seçildi. 1 Ağustos 1969 - 12 Ekim 1969 arası Süleyman DEMİREL kabinesinde **Ulaştırma Bakanlığı**, 22 Mayıs 1972 - 15 Nisan 1973 arası Ferit MELEN hükümetinde de

Milli Savunma Bakanlığı yaptı. Aksu Kağıt Fabrikasının yapılması, Giresun Limanının Müstakil Müdürlük olması Giresun'a yapmış olduğu hizmetlerden bazılarıdır. 8 Ocak 1986'da İstanbul'da vefat eden Mehmet İZMEN'in mezarı Edirnekapı Sakızağacı Şehitliğinde bulunmaktadır.

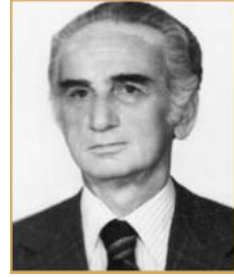
1.3.3. Hayrettin Erkmen (Çalışma Ve Ticaret Bakanı, Dışişleri Bakanı)

1915 Yılında Tirebolu'da doğdu. Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdikten sonra Çevre İktisat ve Lozan Hukuk Fakültelerinde tahsil yaptı. İktisat Doktorasını tamamladı. İstanbul Üniversitesinde Bütçe Asistanı iken 1950 yılında Giresun Milletvekilliğine seçildi. 1960 ihtilaline kadar milletvekilliği yanında **Çalışma ve Ticaret Bakanlığı** yaptı. 1975 kısmi Senato seçimlerinde Cumhuriyet senatosu Adalet Partisi Giresun Üyeliğini kazandı, **Dışişleri Bakanlığı** yaptı. 18 Mayıs 1999 da İstanbul'da vefat etmiştir.

1.3.4. Nizamettin Erkmen (Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı)

1919 Yılında Görele'de doğan Nizamettin ERKMEN, 1943 yılında İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. 1961, 1965, 1973, 1977 seçimlerinde Adalet Partisi Giresun milletvekili seçildi ve 12 Eylül 1980 yılına kadar 19 yıl parlamento'da kalarak Giresun'u temsil etti. 15 Nisan 1973 yılında kurulan Naim Talu Hükümeti'nde **Devlet Bakanlığı** ve Başbakan Yardımcılığı yapan Nizamettin Erkmen, 24 Ekim 1990 günü İstanbul'da vefat etti.

1.3.5. İbrahim Özdemir (Devlet Bakanı, Ulaştırma Bakanı)

1949 Yılında Giresun'un Görele İlçesinde doğdu. 1971'de ise Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümünü bitirdi. Serbest Mimar-Müteahhit olarak çalıştı. Mimarlık, toplu konut ve sosyal mesken üzerine araştırma ve incelemeler yaptı. Anavatan Partisi Kurucu Üyelerinden olup 1983, 1987 ve 1991 yılı Milletvekili Genel Seçimlerinde üç dönem İstanbul'dan milletvekili seçildi. 1983- 87 yılları arasında TBMM Bayındırlık Bakanlığı İmar- Turizm ve Ulaştırma Komisyonu Başkanlığı yaptı. Bu dönemde *İmar Affi Kanunu* ile *3194 Sayılı İmar Kanunu*'nun hazırlanıp yürürlüğe konulmasında önemli katkılarda bulundu. 1986-1989 yılları arasında iki defa Seçim İşlerinden Sorumlu ANAP Genel Başkan Yardımcılığı yaptı. 47. Hükümette **Devlet Bakanı (1989-1991)**, 48. Hükümette ise altı ay kadar **Ulaştırma Bakanı (1991)** olarak görev yaptı. İbrahim ÖZDEMİR, her ne kadar İstanbul milletvekili olarak seçilmiş olsa da bile Giresunlu olması ve bakanlığı döneminde Giresun iline yaptığı katkılarından dolayı burada yer almasını uygun bulduk. Özellikle ilk büyük ihalesi 1987 yılında yapılıp ve 2007 yılında tamamlanan Samsun-Sarp arası bölünmüş (duble) Karadeniz Sahil Yolunun inşasına yönelik İbrahim ÖZDEMİR'in katkı ve hizmetlerinin hatırlanması gerektiğini düşünüyoruz.

1.3.6. Dr. Burhan Kara (Devlet Bakanı)

1949 Yılında Giresun'un Görele İlçesinde doğdu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi mezun olduktan sonra bir süre tabiplik yaptı. Anavatan Partisi Kurucu Üyelerinden olan Dr. Burhan Kara, 1983, 1987, 1991, 1995 ve 1999 Milletvekili Genel Seçimlerinde beş dönem Giresun'dan milletvekili seçildi. 1984-1997 yılları arasında, Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu Başkanlığı, TBMM Grup İdare Amirliği, ANAP Genel Başkan Yardımcılığı ve Teşkilat Başkanlığı, Sosyal İlişkiler Başkanlığı yaptı. 1997-1999 tarihleri arasında da **Devlet Bakanlığı** görevinde bulundu.

1.3.7. Nurettin Canikli

(Gümrük ve Ticaret Bakanı, Başbakan Yrd., Milli Savunma Bakanı)

1960 yılında Giresun'un Alucra ilçesinde doğan Nurettin Canikli, Lisans öğrenimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye Bölümü'nde, Yüksek Lisansını ise İngiltere'de Sheffield Üniversitesinde "Para-Banka-Finansman" alanında tamamlamıştır. Nurettin CANIKLI, siyasete girmeden önce yeminli mali müşavir, Maliye Bakanlığı'nda mali başmüfettiş, gelirler genel müdürlüğü daire başkanı, genel müdür yardımcısı ve İstanbul defterdarı olarak görev yapmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Kurucu Üyeleri arasında yer alan Nurettin CANIKLI, aynı partiden 22, 23, 24 ve 26. Yasama Döneminde Giresun Milletvekili, 27. dönemde (24 Haziran 2018) ise İstanbul Milletvekili seçilmiştir. Nurettin CANIKLI, 62. Hükûmette 29.08.2014-28.08.2015 tarihleri arasında **Gümrük ve Ticaret Bakanı**, 65. Hükûmette ise 24.05.2016-19.07.2017 tarihlerinde **Başbakan Yardımcılığı**, 19.07.2017-10.07.2018 tarihleri arasında da **Millî Savunma Bakanı** olarak görev yapmıştır. Halen (Eylül-2023 itibariyle) AK PARTİ'de Ekonomi İşleri'nden sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

1.4. Milletvekili Genel Seçimleri

1.4.1. /1983-2023 Yılları Arası Milletvekili Seçimlerinde Giresun'un Seçmen Katılım Düzeyi ve Türkiye Geneli ile Karşılaştırılması

Tablo 13: 1983-1995 Yılları Arası Mv. Seçimlerine Katılım Oranları

Giresun ve Türkiye Geneli 1983-1995 Yılları Arası Milletvekili Genel Seçimlerinde Kayıtlı Seçmen Sayısı ve Katılım Oranları (Yurt Dışı Dahil)					
		06 Kasım 1983	29 Kasım 1987	20 Ekim 1991	24 Aralık 1995
Giresun	Seçmen Sayısı	197.603	239.904	268.478	262.959
	Katılım Oranı	%91,9	%91,1	%80,7	%82,7
Türkiye	Seçmen Sayısı	19.767.366	26.376.926	29.979.123	34.155.981
	Katılım Oranı	%92,3	%93,3	%83,9	%85,2

Tablo 14: 1999-2011 Yılları Arası Mv. Seçimlerinde Katılım Oranları

Giresun ve Türkiye Geneli 1999-2011 Yılları Arası Milletvekili Seçimlerinde Kayıtlı Seçmen Sayısı ve Katılım Oranları (Yurt Dışı Dahil)					
		18 Nisan 1999	03 Kasım 2002	22 Temmuz 2007	12 Haziran 2011
Giresun	Seçmen Sayısı	272.436	291.036	292.632	309.800
	Katılım Oranı	%86,2	%77,5	%83,14	%85,22
Türkiye	Seçmen Sayısı	37.495.217	41.407.027	42.799.303	52.806.322
	Katılım Oranı	%87,1	%79,1	%84,25	%83,16

Tablo 15: 2015-2023 Yılları Arası Mv. ve Cb. Seçimlerine Katılım Oranları

Giresun ve Türkiye Geneli 2015-2023 Yılları Arası Milletvekili ve Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde Seçmen Sayısı ve Katılım Oranları (Yurt Dışı Dahil)					
		7 Haziran 2015	1 Kasım 2015	24 Haziran 2018-Mv./Cb.	14 Mayıs 2023 Mv./Cb.
Giresun	Seçmen Sayısı	321.040	320.720	334.730* 334.305	349.475
	Katılım Oranı	%83,16	84,78	%86,81-(Mv.) %86,84-(Cb.)	%88,36-(Mv.) %88,37-(Cb.)
Türkiye	Seçmen Sayısı	56.608.817	56.949.009	59.367.469	60.721.745
	Katılım Oranı	%83,92	%85,23	%86,22-Mv. %86,24-(Cb.)	%88,92-Mv. %88,92-(Cb.)

Giresun genelinde kayıtlı seçmen sayısı 1991 yılında 268.478 iken dört yıl sonra (1995 yılında) yapılan seçimlerde ise bu sayı artması gerekirken aksine 262.959'a yani yaklaşık 5.519 kadar azalmıştır. Bu anormal durumun nedeni, Giresun halkının bir kısmı başka illere göç etmesi ve buna bağlı olarak da nüfusunun azalmasıyla açıklanabilir. Zira öteden beri Giresun'un genç ve orta yaş grubu, çalışmak üzere gurbete gitmeleri çok yaygındır.

Tablodan da anlaşıldığı üzere 1983-2023 yılları arasında on iki dönem yapılan Milletvekili (Mv.) Genel Seçimlerinde Giresun genelinin seçimlere

* Yüksek Seçim Kurulunun web sayfasında yayınlanan verilere göre 24 Haziran 2018 seçimlerinde Giresun ili seçmen sayısı hakkında iki farklı bilgi vardır. Bu sayılar arasında 425 farkı olup biz burada her ikisini de verdik.

katılım oranı, iki dönem (12 Haziran 2011 ile 24 Haziran 2018) hariç hep Türkiye ortalamasının biraz altında kalmıştır. Eğitim seviyesinin yükselmesi, daha duyarlı ve bilinçli bireylerin yetişmesi gibi olumlu gelişmeler neticesinde seçimlere katılım düzeyinin son dönemde arttığı söylenebilir. 2018 Yılında *Milletvekili* ve *Cumhurbaşkanı* seçimleri Türkiye tarihinde ilk defa beraber /eşzamanlı olarak yapıldı. 24 Haziran 2018 Pazar günü yapılan her iki seçim döneminde Türkiye geneli kayıtlı seçmen sayısı 59.367.469'dur. Türkiye geneli Milletvekili seçimlerine katılım oranı %86,22, Cumhurbaşkanı seçimine katılım oranı ise %86,24 olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle Milletvekili seçimlerinde oy kullanan seçmen sayısı 51.189.444 iken Cumhurbaşkanı seçiminde ise oy kullanan seçmen sayısı 51.197.959 yani 8.515 seçmen Cb. Seçimine daha fazla katılım sağlamıştır (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>).

Diğer taraftan 2018 seçimlerinde Giresun geneli kayıtlı seçmen sayısı 334.305 (YSK'nun bir başka verisine göre 334.730)'dur. Giresun geneli Milletvekili seçimlerine katılım oranı %86,81, Cumhurbaşkanı seçimine katılım oranı ise %86,84 olarak gerçekleşmiştir. Giresun seçmenlerinin 2018 yılı seçimlerine katılım oranı nerdeyse Türkiye ortalamasıyla aynıdır. Giresun genelinde Mv. seçimlerinde oy kullanan seçmen sayısı 290219, Cb. Seçiminde oy kullanan seçmen sayısı ise 290305 olmuştur. Yani Giresun ilinde 86 seçmen Cb. Seçimine daha fazla katılım sağlamıştır.

Yurt dışı ve gümrük kapılarında kullanılan oylar seçim sonuçlarını önemli ölçüde etkilemektedir. *Gümrük kapılarında kullanılan* geçerli oylardan Giresun ilinin aldığı pay/sayı; 22 Temmuz 2007 Milletvekili (Mv.) seçimlerinde 1624, 12 Haziran 2011 Mv. seçimlerinde ise 851'dir. Yine *yurt dışı ve gümrük kapılarında* kullanılan geçerli oylardan Giresun ilinin aldığı pay/sayı; 7 Haziran 2015 Mv. seçimlerinde 6022, 1 Kasım 2015 Mv. seçimlerinde 7386, 24 Haziran 2018 Mv. ve Cb. Seçimlerinde 8758, 14 Mayıs 2023 Mv. ve Cb. Seçimlerinde ise 10.339 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 16: 1983, 1987 ve 1991 Yılları Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye

1983, 1987 ve 1991 Yılları (17, 18, 19 ve 20. Dönem) Milletvekili Genel Seçimleri: Giresun ve Türkiye Geneli Partilerin Oy Oranları (%) ve Milletvekili Sayıları						
Siyasi Partiler	Giresun Geneli (% ve Mv. sayısı)			Türkiye Geneli (% ve Mv. sayısı)		
	1983	1987	1991	1983	1987	1991
ANAP	47,2 (3 Mv.)	42,2 (3 Mv.)	36,4 (4 Mv)	45,1 (211 Mv)	36,3 (292 Mv)	24,0 (115 Mv)
BBP	--	--	--	--	--	--
CHP	--	--	--	--	--	--
DEPAR	--	--	--	--	--	--
DP	--	--	--	--	--	--
İDP	--	1,0	--	--	0,8	--
DSP	--	7,5	6,3	--	8,5	10,8 (7 Mv.)
DTP	--	--	--	--	--	--
DYP	--	16,8	24,6	--	19,1 (59 Mv.)	27,0 (178 Mv.)
EMEP	--	--	--	--	--	--
FP	--	--	--	--	--	--
HADEP	--	--	--	--	--	--
HP	22,4 (1 Mv.)	--	--	30,5 (117 Mv.)	--	--
İP	--	--	--	--	--	--
LDP	--	--	--	--	--	--
MÇP	--	3,7	--	--	2,9	--
MDP	28,7 (1 Mv.)	--	--	23,3 (71 Mv.)	--	--
MHP	--	--	--	--	--	--
MİLLET P.	--	--	--	--	--	--
ÖDP	--	--	--	--	--	--
RP	--	6,7	16,3	--	7,2	16,9/ 62 Mv.
SHP	--	22,2 (2 Mv.)	16,1	--	24,8 (99 Mv.)	20,8 (88 Mv.)
SİP	--	--	--	--	--	--
SP	--	--	0,5	--	--	0,4
YDH	--	--	--	--	--	--
YDP	--	--	--	--	--	--
YENİ P.	--	--	--	--	--	--
BĞMZ	1,7	0	--	--	--	--
Toplam Mv.	5	5	4	399	450	450

(Siyasi parti isimlerinin kısaltmaları “kısaltmalar” kısmında yer almaktadır.)

Tablo 17: 1995 ve 1999 Yılları Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye

1995 ve 1999 Yılları (21 ve 22. Dönem) Milletvekili Genel Seçimleri: Giresun ve Türkiye Geneli Partilerin Oy Oranları (%) ve Milletvekili Sayıları				
Siyasi Partiler	Giresun Geneli (% ve Mv. sayısı)		Türkiye Geneli (% ve Mv. sayısı)	
	1995 (% , Mv.)	1999 (% , Mv.)	1995 (% , Mv.)	1999 (% , Mv.)
ANAP	37,7 (3 Mv.)	14,8 (1 Mv.)	19,3 (132Mv)	13,2 (86 Mv)
BBP	--	2,0	--	1,5
CHP	9,3	6,6	10,7 (49 Mv.)	8,7
DEPAR	--	0,3	--	0,1
DP	--	0,4	--	0,3
İDP	--	--	--	--
DSP	9,2	21,5 (1 Mv.)	14,6 (76 Mv.)	22,2 (136 Mv.)
DTP	--	0,7	--	0,6
DYP	14,1 (1 Mv.)	13,3 (1 Mv.)	19,2 (135 Mv.)	12,0 (85 Mv.)
EMEP	--	0,2	--	0,2
FP	--	16,4 (1 Mv.)	--	15,4 (111 Mv.)
HADEP	1,4	1,1	4,2	4,7
HP	--	--	--	--
İP	0,2	0,2	0,2	0,2
LDP	--	0,6	--	0,2
MÇP	--	--	--	--
MDP	--	--	--	--
MHP	4,95	20,6 (1 Mv.)	8,2	18,0 (129 Mv.)
MİLLET P.	0,8	0,4	0,4	0,2
ÖDP	--	0,5	--	0,8
RP	21,3 (1 Mv.)	--	21,4 (158 Mv.)	--
SHP	--	--	--	--
SİP	--	0,2	--	0,1
SP	--	--	--	--
YDH	0,5	--	0,3	--
YDP	0,6	0,2	0,3	0,1
YENİ P.	0,2	--	0,1	--
BĞMZ	--	--	--	0,9 (3 Mv.)
Toplam Mv.	5	5	550	550

1.4.2. /1983 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun

6 Kasım 1983 Milletvekili Genel Seçimlerinde Çifte Barajlı d'Hondt Sistemi uygulandı ve seçimlere üç siyasi parti (ANAP, HP, MDP) katıldı ve nu siyasi partilerin üçü de TBMM'ne girdi. 12 Eylül 1980 askeri müdahaleden sonra tekrar demokrasiye dönme sürecinde yeni kurulan diğer partilerin hem kendileri, hem kurucu üyeleri hem de bazı milletvekili adayları Milli Güvenlik Kurulu tarafından veto edildiği için seçimlere katılmadılar. Bu seçimlerde Giresun İli; Anavatan Partisinden **3**, Halkçı Partiden **1** ve Milliyetçi Demokrasi

Partisinden de **1** tane olmak üzere toplamda **5** milletvekilini temsilci olarak TBMM'ne gönderdi. Merkez sağda gözüken iktidar partisi ANAP'ın Türkiye genelinden aldığı oy oran %45,1 iken, Giresun genelinden ise bu partiye daha fazla yani %47,2 seviyelerinde bir destek olmuştur.

Merkez sol partiden olan Halkçı Parti Türkiye genelinden %30,5 oranında oy alırken Giresun'dan ise daha az yani %22,4 düzeyinde oy almıştır.

Milliyetçi Demokrasi Partisi Türkiye genelinden %23,3 oranında oy alırken Giresun'dan ise daha fazla yani %28,7 seviyelerinde bir destek bulmuştur.

1.4.3. /1987 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun

1987 yılı 18. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde Çifte Barajlı d'Hondt + Kontenjan Usulü Sistem uygulandı. Seçimlere ANAP, DSP, DYP, IDP, MÇP, RP ve SHP katıldı. Ancak TBMM'ne ANAP, DYP ve SHP girebildi, diğerleri ise barajı aşamadı.

Bu seçimlerde ANAP %36,3 oranında Türkiye genelinden oy alırken Giresun'un bu partiye desteği daha fazla oldu (%42,2). Neticede, ANAP'tan **3**, SHP'den ise **2** Milletvekili seçildi. 1983 yılı genel seçimleriyle 1987 yılı genel seçimleri kıyaslandığında Giresun ilinin ANAP'a olan desteği 1983 seçimlerine göre %5 azalırken Türkiye genelinin desteği ise %9 yani daha fazla azaldı.

Bu dönemde Doğru Yol Partisi (DYP) ise Türkiye genelinden %19,1'lik bir oyla elli dokuz milletvekilini Parlamente'ya gönderirken Giresun'dan %16,8'lik bir oyla hiçbir temsilci gönderemedi. 1987 seçimlerinde TBMM'ne hiç milletvekili gönderemeyen Demokratik Sol Parti (DSP) Türkiye genelinden %8,5 oranında bir oy alırken Giresun genelinden de %7,3 oranında bir oy aldı. Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) ise Giresun genelinden %22,1 oranında oy alırken, Türkiye genelinden ise %24,8 oranında bir oy aldı. Özetle, Giresun geneli bu seçimlerde merkez sol görüşü temsil eden hem DSP hem de SHP'yi Türkiye ortalamasına göre daha düşük düzeyde tercih etti. Yine bu seçimlerde Refah Partisi (RP) Türkiye genelinden %7,2; Giresun genelinden ise %6,7 oranında yani Türkiye ortalamasına çok yakın bir oy aldı daha doğrusu aradaki fark binde beş kadar oldu. MHP'nin yasaklı olduğu dönemlerde bu partinin alternatifi olan Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP) Türkiye genelinden %2,9 oranında oy alırken Giresun genelinden ise bundan daha fazla yani %3,7 oranında destekçi buldu.

1.4.4. /1991 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun

1991 Milletvekili Genel Seçimlerinde Çifte Barajlı d'Hondt + Kontenjan Usulü Sistemi uygulandı. Seçimlere ANAP, RP, SP, DYP, DSP, SHP olmak üzere altı parti katıldı ve Türkiye genelinde Sosyalist Parti (SP) dışında diğer partilerin hepsi parlamentoya temsilci gönderdi. Bu seçimlerde ANAP'ın oy oranında önceki seçimlere göre gittikçe bir azalma trendi yaşandı. Türkiye genelinde ANAP'ın oy oranı %24,0'larda iken, Giresun'da ise ilginç bir tablo ortaya çıktı. Başka bir ifadeyle Giresun halkı, bu oranın çok daha üstünde yani %36,3 düzeyinde, hatta toplamda dört milletvekilinin tamamını Anavatan Partisinden (ANAP) tercih etti. Fakat Milletvekili Dr. Ergun ÖZDEMİR bilahare DYP'ye geçmekle farklı bir oluşumun içine girdiği görülmektedir. (TBMM Albümü 1920-2010 / 1983-2010 (Haziran 2010): ss.1262-1263).

1991 Yılı Genel Seçimlerde merkez sol partilerden olan DSP (%6,3) ile SHP'nin (%16,1) Giresun genelindeki toplam oy oranı % 22,4 seviyelerinde olmasına karşın, Türkiye genelinde bu iki partinin (DSP %10,8+SHP %20,8) toplam oy oranı ise %31,6 düzeyinde gerçekleşti. Yani merkez sol partilere Giresun genelinin desteği, Türkiye ortalamasından %9,2 kadar daha az olmuştur. Bir başka durum ise bir önceki seçim (1987) sonuçlarıyla kıyaslandığında DSP ve SHP'nin toplam oy kaybı Türkiye genelinde %1,7 iken Giresun genelinde ise bu kayıp %7,2 seviyelerine çıktı.

Bu seçimlerde merkez sağ partilerden olan DYP'nin Giresun genelindeki destekçi oranı (%24,5), Türkiye ortalamasından (%27,0) nerdeyse %2,5 daha düşük gerçekleşti. Ancak bir önceki (1987) seçimlere göre DYP, Türkiye genelinde de oy oranını +%7,9 artırırken Giresun ise buna çok yakın yani +%7,7 düzeyinde oylarını artırmıştır.

Bu seçimlerde hem Türkiye'de (%16,9) hem de Giresun'da (%16,3) kendini hissettiren Refah Partisinin yükselişi gözlemlendi. "Milli Görüş" söylemlerini dillendiren ve İslâmcı eğilimi ağır basan RP'nin Giresun'daki oy oranı, Türkiye ortalamasına çok yakın bir düzeyde seyretti. Ayrıca bu parti önceki seçimlere göre Giresun genelinde oy oranını %9,6 artırırken Türkiye genelinde de %9,7 oranında artırdı. Şunu da ilave etmek gerekir ki RP 1991 seçimlerine, MHP ve IDP ile ittifak ederek katılmıştı.

1.4.5. /1995 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun

1995 Milletvekili Genel Seçimlerinde Ülke Barajlı d'Hondt Sistemi uygulandı ve seçimlere ANAP, CHP, DSP, DYP, HADEP, İP, MİLLET PARTİSİ, MHP, RP, YENİ PARTİ, YDH, YDP olmak üzere on iki siyasi parti katıldı. Parlamento'ya Türkiye genelinden ANAP, CHP, DYP, DSP ve RP olmak üzere beş siyasi parti girdiği halde Giresun'dan ise ANAP (3 Mv.), DYP (1 Mv.) ve RP (1 Mv.) olmak üzere üç parti girdi. Merkez sol partilerden hiç biri 1995 seçimlerinde Giresun'dan yeterli oy alamadıkları için bu ilden milletvekili çıkaramadı. Bu seçimlerde Giresun'da iki farklı sonuç ortaya çıktı: Birincisi, ANAP Türkiye genelinde bir önceki genel seçimlere (1991) göre destekçi oranını %4,7 kaybederken Giresun genelinde ise bunun tam aksine %1,3 oranında artırmıştır. Bunun nedeni, vekillerin kendi dönemlerindeki kişisel başarı ve hizmetleri olabilir. İkinci sonuç ise, 1995 yılında Giresun'dan seçilen beş vekilin üçü de *tabip doktordur*.

DYP 1995 seçimlerinde Türkiye genelinden %19,2 oranında oy alırken Giresun'dan ise daha az yani %14,1 düzeyinde oy aldı. Yine bir önceki seçimlere (1991) göre DYP Türkiye genelinde oy oranını %7,8 düzeyinde kaybederken, Giresun'da ise bu kayıp daha fazla yani %10,4 seviyelerinde oldu.

Rasim Zaimoğlu 1995 Milletvekili Genel Seçimlerinde ANAP'tan Milletvekili seçilmesine rağmen daha sonra DYP'ye katıldı. (TBMM Albümü 1920-2010 / 1983-2010 (Haziran 2010): ss.1331).

1995 Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun genelinde merkez sol partilerden CHP (%9,3) ile DSP'nin (%9,2) toplam oy oranı %18,5 iken, bu iki partinin (CHP %10,7 + DSP %14,6) Türkiye geneli toplam destekçi oranı ise %25,3 düzeyinde gerçekleşti. Yine Giresun ili 1995 seçimlerinde de merkez sol partileri Türkiye ortalamasına göre %6,8 daha az tercih etti. Bir önceki seçimlere göre DSP Giresun'da oy oranını %2,9 artırırken Türkiye genelinde ise biraz daha fazla (%3,8) artırdı. Siyasi arenada bu seçimlere SHP yerine merkez sol partilerden olan CHP katıldı denilebilir. CHP'nin bu seçimlerde Giresun'dan aldığı oy oranı %9,3 oranında gerçekleşirken Türkiye genelinde ise %10,8 düzeyinde oldu. Ayrıca 1995 seçimleri bir önceki seçimlerle (1991) kıyaslandığında, hem Türkiye genelinde hem de Giresun genelinde merkez sol partilerin *toplam oy oranlarında* kayıpların olduğu gözlemlenmektedir.

1995 Milletvekili Genel Seçimlerinde bir başka durum ise İslami eğilimi ile bilinen Refah Partisi (RP), Türkiye’de olduğu gibi Giresun’da da büyük bir yükselişe geçerek seçimlerde en kazançlı çıkan parti oldu. RP önceki seçimlere göre Türkiye genelinde oy oranını %4,5; Giresun genelinde de %4,9 düzeyinde artırdı. Bu parti, Türkiye genelinden %21,4 oranında oy alırken Giresun’dan ise %21,2 oranında oyla hemen hemen Türkiye ortalaması kadar bir oy aldı. 158 sandalye elde eden RP, Erbakan’ın başbakanlığında RP-DYP koalisyon hükûmetini kurdu. Ancak 28 Şubat 1997 post modern darbesi, önce hükûmetin istifasına, 1998 yılında da Anayasa Mahkemesince RP’nin kapatılmasına yol açtı. Refah Partisinden Giresun Milletvekili seçilen Yrd. Doç. Dr. Turhan ALÇELİK, partinin kapatılmasıyla önce bağımsız kaldı daha sonra da bu partinin ardılı olan Fazilet Partisine katıldı (a.g.e.).

Milliyetçi söylemleriyle bilinen MHP, Türkiye genelinden %8,2 oranında oy alırken, Giresun’da ise bu orandan daha az yani %4,9 düzeyinde destekçi buldu.

İlave etmek gerekir ki, 1995 seçimlerinden sonra ortaya çıkan bölünmüş meclis aritmetiği güçlü bir hükûmete izin vermediğinden, 1999’a kadar kısa ömürlü koalisyonlar birbirini izledi.

1.4.6. /1999 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun

18 Nisan 1999 Milletvekili Genel Seçimlerinde Ülke Barajlı d'Hondt Sistemi uygulandı ve seçimlere yirmi siyasi parti katıldı fakat bunların sadece beş tanesi (ANAP, DSP, DYP, FP, MHP) parlamentoya girebildi. Tek başına hiçbir partinin iktidar olamadığı bu seçimlerde birinci parti DSP, ikinci parti MHP ve üçüncü parti olarak da FP (RP’nin ardılı) çıktı. Önceki seçimlerde olduğu gibi 1999 seçimlerinde de bölünmüş meclis aritmetiği görüldü ve hatta Giresun’un beş milletvekili de beş değişik siyasi partiden seçildi.

1999 Genel Seçimlerinde DSP ve MHP oylarında büyük bir patlama gerçekleşti. DSP Türkiye genelinden %22,2, Giresun genelinden ise %21,5 düzeyinde oy alırken buna mukabil MHP de Türkiye genelinden %18, Giresun genelinden ise daha fazla yani %20,6 oranında bir oy aldı. Özellikle bir önceki seçimlere (1995) göre CHP’nin oyları hem Giresun hem de Türkiye genelinde azalırken aksine DSP’nin oyları arttı. Bu iki merkez sol partinin önceki seçimlere göre *toplam* oylarındaki (CHP+DSP) *artış oranı* Türkiye geneli için %5,6

iken Giresun geneli için ise bu oran daha fazla yani %9,6 düzeyinde bir artış gerçekleşti. Her ne kadar merkez sol partilerin Giresun'daki oy oranı Türkiye ortalamasının altında kalsa da bile, bir önceki seçimlere göre oy oranlarındaki artış hızı Türkiye ortalamasının daha üstünde oldu.

Ayrıca 1999 seçimleri önceki seçimlerle (1995) kıyaslanırsa, MHP Türkiye genelinde oy oranını %9,8 artırmış, Giresun genelinde ise çok daha fazla yani %15,7 oranında artırmıştır. 1983-2011 arası Milletvekili Genel Seçimlerinde bu kadar büyüklükte bir artış hızı göstermesi bakımından MHP örneği Giresun'da bir ilktir denilebilir.

ANAP'ın oyları ise Türkiye genelinde %13,2'ye kadar, Giresun genelinde ise %14,8'lere kadar geriledi. Önceki seçimlere göre ANAP Türkiye genelinde %6,2 oranında bir oy kaybına uğrarken, Giresun genelinde ise bu oy kaybı çok daha fazla yani %22,8 düzeyinde oldu.

DYP Türkiye genelinden %12,0 oranında oy alıp ve önceki seçimlere göre yaklaşık %7,2 oranında oy kaybına uğrarken Giresun genelinden ise %13,3 seviyelerindeki destekçisiyle önceki seçimlere göre pek oy kaybına uğramadı. 1999 Genel Seçimlerinden sonra bir koalisyon hükümeti kurulsa da bile, Türkiye genelinde tam manasıyla bir istikrar sağlanamadı, bu durumun Giresun'a da yansıdı. 1983 yılından beri ANAP'dan seçilen Dr. Burhan KARA, bu dönemde DYP'ye katıldı. Ancak bilahare ANAP'a tekrar geri döndü. Bir başka örnek ise Rasim Zaimoğlu 1999 Seçimlerinde DYP'den vekil seçildi, ancak o da bir süre sonra ANAP'a katıldı. (TBMM Albümü 1920-2010 / 1983-2010 (Haziran 2010): ss.1407).

RP'nin Anayasa Mahkemesince kapatılmasıyla bu partinin yerine kurulan Fazilet Partisi (FP) 1999 seçimlerinde Türkiye genelinde %15,4'lük bir oyla üçüncü parti olarak çıkarken yine aynı parti Giresun ilinde de %16,4'lik bir oranla -Türkiye ortalamasının biraz üzerinde - üçüncü parti çıktı. FP'nin önceki seçimlere göre oy kaybına gelince Türkiye genelinde %6; Giresun genelinde ise parti kapatılma meselesine (Türkiye geneline göre) daha fazla bir direnç göstererek %4,8 oranında bir oy kaybına uğradı. Fazilet Partisinden Giresun Milletvekili seçilen Yrd. Doç. Dr. Turhan ALÇELİK, bu partinin de Anayasa Mahkemesince kapatılmasıyla onun alternatifi olan Saadet Partisine geçti.

1999 Milletvekili Genel Seçimlerinden sonra DSP genel başkanı Bülent ECEVİT'in Başbakanlığında kurulan DSP-ANAP-MHP koalisyon hükümeti uzunca bir süre işbaşında kaldıktan sonra seçimler yine erkene alındı. 3 Kasım 2002'de yapılan seçimlerde ise AK PARTİ tek başına iktidar olmayı başardı.

1.4.7. /2002 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun

3 Kasım 2002 Milletvekili Genel Seçimlerinde Ülke Barajlı d'Hondt Sistemi uygulandı ve seçimlere AK PARTİ, ANAP, BBP, BTP, CHP, DEHAP, DSP, DYP, GENÇ PARTİ, İP, LDP, MİLLET PARTİSİ, MHP, ÖDP, SAADET PARTİSİ, TKP, YP, YTP olmak üzere on sekiz siyasi parti katıldı fakat ülke genelinde TBMM'ne sadece AK PARTİ, CHP ve Bağımsız adaylar girebildi. 14 Ağustos 2001'de kurulan AK PARTİ bu seçimlerde yeterli oy alarak Abdullah GÜL Başbakanlığında hükümeti kurdu. Partinin genel başkanı Recep Tayyip ERDOĞAN, üzerindeki siyasi yasak kalkınca 18 Mart 2003'te başkanlığı devraldı.

Tablo 18: 2002, 2007 ve 2011 Yılları Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye**2002, 2007 ve 2011 Yılı (22, 23 ve 24. Dönem) Milletvekili Genel Seçimleri:
Giresun ve Türkiye Geneli Sonuçları (Gümrük Kapıları Oyları Dahil)**

Siyasi Partiler	Giresun Geneli			Türkiye Geneli		
	Yıllar (% ve Mv. sayısı)			Yıllar (% ve Mv. sayısı)		
	2002	2007	2011	2002	2007	2011
Adalet ve Kalkınma Partisi	45,5 (4 Mv.)	51,3 (3 Mv.)	59,57 (3 Mv.)	34,3 (363 Mv.)	46,6 (341 Mv.)	49,83 (327 Mv.)
Anavatan Partisi	6,5	--	--	5,1	--	--
Aydınlık Türkiye Partisi	--	1,0	--	--	0,3	--
Bağımsız Türkiye Partisi	0,6	1,0	--	0,5	0,5	--
Büyük Birlik Partisi	1,1	--	0,43	1,0	--	0,75
Cumhuriyet Halk Partisi	14,1 (1 Mv.)	16,2 (1 Mv.)	23,76 (1 Mv.)	19,4 (178 Mv.)	20,9 (112 Mv.)	25,98 (135 Mv.)
Demokratik Halk Partisi	1,3	--	--	6,2	--	--
Demokrat Parti	--	3,9	0,75	--	5,4	0,65
Demokratik Sol Parti	1,5	--	0,21	1,2	--	0,25
Doğru Yol Partisi	10,0	--	0,19	9,5	--	0,15
Emek Partisi	--	0,3	0,20	--	0,1	0,07
Genç Parti	3,2	1,5	--	7,2	3,0	--
Hak ve Eşitlik Partisi	--	--	0,22	--	--	0,29
Halkın Sesi Partisi	--	--	0,99	--	--	0,77
Halkın Yükselişi Partisi	--	0,8	--	--	0,5	--
İşçi Partisi	0,4	0,3	--	0,5	0,4	--
Liberal Demokrat Parti	0,2	0,2	0,05	0,3	0,1	0,04
Millet Partisi	0,3	--	0,07	0,2	--	0,14
Milliyetçi Hareket Partisi	6,9	16,0 (1 Mv.)	11,92	8,4	14,3 (71 Mv.)	13,01 (53 Mv.)
Milliyetçi ve Muh. P.	--	--	0,10	--	--	0,1
Özgürlük ve Dayanışma P.	0,3	0,3	--	0,3	0,2	--
Saadet Partisi	1,9	2,4	1,66	2,5	2,3	1,27
Türkiye Komünist Partisi	0,2	0,2	0,09	0,2	0,2	0,15
Yurt Partisi	1,2	--	--	0,9	--	--
Yeni Türkiye Partisi	0,4	--	--	1,2	--	--
Bağımsızlar (BĞMZ)	4,4	4,8	--	1,0 (9 Mv.)	5,2 (26 Mv.)	6,57 (35 Mv.)
Toplam Milletvekili	5 Mv.	5 Mv.	4 Mv.	550 Mv.	550 Mv.	550 Mv.

3 Kasım 2002 Seçimleri öncesinde Türkiye genelinde ekonomik kriz, Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin peş peşe kapatılması, terör olaylarının tırmanışı gibi birçok toplumsal sıkıntılar yaşanıyordu. Tüm bu problemleri

geleneksel ve çekişmeli yaklaşımlar yerine daha farklı bir yöntem ve yönetimle çözeceğini vadeden AK PARTİ, seçimleri kazanarak iktidara geldi. 2002 Milletvekili Genel Seçimlerinden sonra yapılan diğer dönemlerde (2007, 2011, 2015, ve 2018) de yapılan seçimleri kazanan ve tek başına iktidarını devam ettiren AK PARTİ'nin siyasi anlayışı için, *merkez sağ, daha çok-ımlı-muhafazakâr-demokratik* bir karaktere sahip olduğu söylenebilir.

3 Kasım 2002 Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun ilinden %45,5 oranında bir destek alan AK PARTİ, aynı zamanda beş Milletvekilinden dördünü kazandı. Aynı parti Türkiye genelinden ise %34,3 oranında bir oy aldı yani Giresun genelinin bu partiye verdiği destek, Türkiye ortalamasından yaklaşık %11,2 daha fazla oldu.

Giresun ilinden %14,1'lik oyla bir tane Milletvekili çıkaran CHP, Türkiye genelinden ise %19,4'lük bir oyla 178 Milletvekilini TBMM'ne gönderdi. Buna göre 2002 Milletvekili Genel Seçimlerinde CHP'nin Giresun genelinden aldığı destek oranı, Türkiye geneline göre yaklaşık %5,3 *daha az* gerçekleşti. Bir önceki seçim (1999) sonuçlarıyla mukayese edilirse, DSP'nin oyları CHP'ye kaydığı, bununla beraber bu iki merkez sol partinin (CHP+DSP) önceki seçimlere göre *toplam* oy oranlarının Türkiye genelinde %11,5, Giresun genelinde ise %14,0 oranında bir *azalma* olmuştur.

Öteden beri hep kan kaybeden ANAP, ne Türkiye genelinden (%5,1) ne de Giresun genelinden (%6,5) yeterli oy alabildi; seçim barajını aşamaz hale geldi. ANAP'ın bir önceki seçime göre oy kaybı Türkiye genelinde %8,1; Giresun genelinde ise %8,3 oranında oldu.

DYP de yine bu seçimlerde Türkiye genelinden %9,5 ve Giresun genelinden ise %10,0 oranında aldığı oylarla aynı akıbeti yaşadı. Bir önceki seçimlere göre DYP'nin *oy kaybı* Türkiye genelinde %2,5 iken Giresun genelinde ise %3,3 oranında gerçekleşti.

MHP ise Giresun genelinden %6,9 oranında oy alırken Türkiye genelinden ise bundan biraz daha fazla yani %8,4 düzeyinde bir oy aldı. MHP'nin önceki seçimlere göre *oy kaybı* Türkiye genelinde %9,6 düzeyinde olurken, Giresun genelinde ise bu kayıp daha fazla daha doğrusu %13,7 oranında oldu.

Sonuç itibariyle 2002 Milletvekili Genel Seçimlerinde; ANAP, DYP, CHP+DSP ve MHP'nin bir önceki seçimlere göre *Giresun genelindeki* oy kaybı

ya da negatif yöndeki oy hareketi, Türkiye ortalamasının daha üstünde olmuştur.

1.4.8. /2007 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun

22 Temmuz 2007 Milletvekili Genel Seçimlerinde Ülke Barajlı d'Hondt Sistemi uygulandı ve seçimlere AK PARTİ, ATP, BTP, CHP, DP, EMEP, GENÇ PARTİ, HYP, İP, LDP, MHP, ÖDP, SAADET PARTİSİ, TKP olmak üzere *on dört* siyasi parti katıldı ancak bunlardan sadece AK PARTİ, CHP ve MHP TBMM'ne girebildi. AK PARTİ 2007 seçimlerinde de oylarını artırarak iktidarını devam ettirdi.

2007 Seçimlerinde *Giresun* ilinin toplamda beş milletvekilinin siyasi partilere göre dağılımına bakıldığında AK PARTİ **3**, CHP **1**, MHP ise **1** tane sandalye kazandığı görülür.

22 Temmuz 2007 Milletvekili Genel Seçimlerinde AK PARTİ Türkiye genelinden %46,6; Giresun genelinden ise %51,3 oranında oy aldı. Bu dönemin seçim sonuçları, bir önceki dönemin (2002 Yılı) Milletvekili Genel Seçim sonuçlarıyla mukayese edilirse; iktidarda olan AK PARTİ Türkiye genelinden 2002 yılı seçimlerinde %34,3; 2007 seçimlerinde ise %46,6 oranında oy alarak desteğini %12,3 oranında artırmıştır. Buna mukabil AK PARTİ Giresun genelinden 2002 yılı seçimlerinde %45,5; 2007 seçimlerinde ise %51,3 oranında oy alarak desteğini %5,8 oranında artırmıştır. Bir başka sonuç ise AK PARTİ'nin hem 2002 hem de 2007 yılı seçimlerinde Giresun genelinden aldığı oy oranları, Türkiye ortalamasından daha yüksektir. Aradaki fark, 2002 seçimlerinde %11,2; 2007 seçimlerinde ise %4,7 olarak gerçekleşmiştir.

2007 Seçimlerinde CHP *Türkiye genelinden* %20,9; *Giresun genelinden* ise %16,2 oranında oy almıştır. Şayet bir mukayese yapılırsa, CHP Türkiye genelinden 2002 yılı seçimlerinde %19,4; 2007 seçimlerinde ise %20,9 oranında oy alarak desteğini %1,5 oranında artırmıştır. Buna karşın Giresun genelinde CHP 2002 yılı seçimlerinde %14,1; 2007 yılı seçimlerinde %16,2 oranında oy alarak desteğini %2,1 oranında artırmıştır. Bu sonuca göre hem 2002 hem de 2007 yılı seçimlerinde CHP'nin Giresun genelinden aldığı oy oranı, Türkiye ortalamasının daha da altında kalmıştır. Bir başka ifade ile bu fark 2002 yılı seçimlerinde %5,3; 2007 seçimlerinde ise %4,7 olarak gerçekleşmiştir.

MHP 2007 yılı seçimlerinde, *Türkiye genelinden* %14,3; *Giresun genelinden* ise %16 oranında oy almıştır. Bu sonuca göre MHP'nin 2007 yılı seçimlerinde Giresun genelinden aldığı oy oranı, Türkiye ortalamasından %1,7 düzeyinde daha fazladır. MHP'nin 2007 yılının seçim sonuçları 2002 yılı ile mukayese edilirse; *Türkiye genelinde* MHP'nin 2002 yılındaki oy oranı %8,4 iken 2007 yılında %14,3 yani %5,9 artmıştır. Buna mukabil *Giresun genelinde* MHP'nin 2002 yılındaki oy oranı %6,9 iken 2007 yılında ise %16 yani %9,1 oranında artmıştır. Bu verilere göre MHP'nin 2007 Yılı Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun genelinden aldığı destek, Türkiye ortalamasından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bir diğer husus ise yurt dışı ve gümrük kapılarında kullanılan oylar seçim sonuçlarını önemli ölçüde etkilemektedir. *Gümrük kapılarında kullanılan* geçerli oylardan Giresun ilinin 22 Temmuz 2007 Milletvekili (Mv.) Genel Seçimlerinde aldığı pay 1624 olmuştur.

1.4.9. /2011 Yılı Milletvekili Genel Seçimleri ve Giresun

12 Haziran 2011 yılında yapılan Milletvekili Genel Seçimlerinde de Ülke Barajlı d'Hondt Sistemi uygulandı ve seçimlere bağımsızlar hariç *on beş* siyasi parti katıldı. Bunlar: AK PARTİ, BBP, CHP, DP, DSP, DYP, EMEP, HEPAR, HAS PARTİ, LDP, MHP, MMP, MİLLET PARTİSİ, SAADET PARTİSİ ve TKP. Bu siyasi partilerden AK PARTİ, CHP ve MHP parlamentoya girerken diğerleri baraja takılarak mecliste kendilerini temsil edemediler.

12 Haziran 2011 Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun ili TBMM'ne gönderdiği dört milletvekilinden 3 (üç) tanesini Adalet ve Kalkınma Partisi'nden, diğer 1 (bir) tanesini ise Cumhuriyet Halk Partisi'nden seçmiştir. Bir başka ifadeyle Giresun ili mevcut milletvekillerinin dörtte üçünü AK PARTİ'den seçerken bu oran Türkiye ortalamasından daha yüksek bir düzeyde olmuştur. CHP ise Giresun'dan dört milletvekilinden birini TBMM'ne gönderirken bu oran (%25), Türkiye ortalaması (%24,5) ile hemen hemen aynıdır (TÜİK, Haziran 2012: 4, 93-94,149-150), (TÜİK, Ekim 2012:151), (TÜİK, Eylül 2014:167-168).

Önceki dönemle (2007) ile bir kıyaslama yapılırsa AK PARTİ, 2007 yılı seçimlerinde Türkiye genelinden %46,6, 2011 yılı seçimlerinde ise %49,8 oranında oy alarak son seçimde desteğini %3,2 oranında artırmıştır. Buna mukabil

Giresun genelinden ise AK PARTİ 2007 seçimlerinde %51,3 oranında oy alırken 2011 seçimlerinde ise daha fazla yani %59,4 oranında oy aldı. Daha doğrusu AK PARTİ Giresun genelinde, son seçimlerdeki (2011) desteğini %8,1 oranında artırdı. Bir başka durum ise 2011 yılı seçimlerine göre Giresun ilinin AK PARTİ'ye olan güven ya da desteği Türkiye ortalamasına göre hem 10 puan daha yüksek hem de diğer siyasi partiler arasındaki makası daha da açmış olduğu anlaşılmaktadır.

CHP için de 2007 yılı ile 2011 yılları arasında bir analiz yapılırsa, CHP 2007 yılı seçimlerinde *Türkiye genelinden* %20,9, 2011 yılı seçimlerinde ise %26 oranında bir oy alarak 2007 yılına göre oy oranını yaklaşık %5 daha artırdığı gözükmektedir. Buna mukabil *Giresun genelindeki* CHP'nin oy oranı 2007 yılında %16,2 iken 2011 yılında ise %23,7 seviyelerinde bir destekçi buldu yani oy oranını %7,5 oranında artırmıştır. Hem Türkiye (%26) hem de Giresun genelinde (%23,7), 2011 yılı seçimlerinde CHP'nin aldığı oy oranlarının, önceki seçime (2007) göre daha da arttığı, lakin Giresun genelindeki CHP'nin 2011 yılında aldığı oy oranlarının Türkiye ortalamasından (%26) yaklaşık %2,3 daha az gerçekleştiği gözükmektedir.

MHP, 2007 yılı seçimlerinde *Türkiye genelinden* %14,3; 2011 yılı seçimlerinde ise %13 oranında bir destekçi buldu. Aynı parti 2007 seçimlerinde *Giresun genelinden* ise %16, 2011 seçimlerinde ise %11,9 oranında oy aldı. Bu sonuca göre MHP, 2007 seçimlerine kıyasen, 2011 seçimlerinde Türkiye genelinde yaklaşık %1,3 oranında oy kaybına uğrarken Giresun genelinde ise bu kayıp %4,1 düzeyinde olmuştur. *Gümrük kapılarında kullanılan* geçerli oylardan Giresun ilinin 12 Haziran 2011 Milletvekili (Mv.) Genel Seçimlerinde aldığı pay 851 olmuştur.

Tablo 19: 2015-2018 Yılları Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye

07 Haziran 2015, 01 Kasım 2015 ve *24 Haziran 2018 Yılı (25, 26 ve 27. Dönem) Milletvekili Genel Seçimleri /Türkiye ve Giresun Sonuçları (Yurt Dışı Dahil)						
Siyasi Partiler	Giresun Geneli (% ve Mv. sayısı)			Türkiye Geneli (% ve Mv. sayısı)		
	Haziran 2015...	Kasım 2015	Haziran 2018	Haziran 2015	Kasım 2015	Haziran 2018
Adalet ve Kalkınma Partisi	53,52 (2 Mv.)	61,62 (3 Mv.)	53,64 (3 Mv.)	40,87 (258 Mv.)	49,50 (317 Mv.)	42,56 (295 v.)
Anadolu Partisi	0,12	--	--	0,06	--	--
Bağımsız Türkiye Partisi	0,24	0,16	--	0,21	0,10	--
Büyük Birlik Partisi (BBP)	--	0,63	--	--	0,53	--
Cumhuriyet Halk Partisi	21,85 (1 Mv.)	19,91 (1Mv)	17,78 1 Mv.	24,95 (132 Mv.)	25,32 (134 Mv.)	22,65 (146 Mv.)
Demokrat Parti	0,16	0,19	--	0,16	0,14	--
Demokratik Sol Parti	0,27	0,08	--	0,19	0,07	--
Doğru Yol Partisi	0,07	0,05	--	0,06	0,03	--
Hak ve Özgürlükler Partisi	0,29	0,54	--	0,13	0,23	--
Hak ve Adalet Partisi	0,001	--	--	0,01	--	--
Halkların Demokratik Partisi	1,43	1,03	1,54	13,12 (80 Mv.)	10,76 (59 Mv.)	11,70 (67 Mv.)
Halkın Kurtuluş Partisi	0,23	0,29	--	0,13	0,17	--
Hür Dava Partisi	--	--	0,28	--	--	0,31
İşçi Partisi	--	--	--	--	--	--
İyi Parti	--	--	14,40	--	--	9,96 (43 Mv.)
Komünist Parti	0,02	0,18	--	0,03	0,11	--
Köylü Partisi	--	--	--	--	--	--
Liberal Demokrat Parti	0,09	0,04	--	0,06	0,06	--
Merkez Parti	0,07	--	--	0,05	--	--
Millet Partisi	0,04	0,06	--	0,04	0,04	--
Milliyetçi Hareket Partisi	18,33 (1 Mv.)	14,12	10,82	16,29 (80 Mv.)	11,90 (40 Mv.)	11,10 (49 Mv.)
Saadet Partisi	2,43	0,84	1,25	2,06	0,68	1,34
Türkiye Komünist Partisi	--	--	--	--	--	--
Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisi	0,56	--	--	0,16	--	--
Vatan Partisi	0,23	0,23	0,29	0,35	0,25	0,23
Yurt Partisi	0,04	--	--	0,02	--	--
Bağımsızlar (BĞMZ)	0,0	0,0	0,0	1,06	0,11	0,15
TOPLAM MV. SAYISI	4 Mv.	4 Mv.	4 Mv.	550 Mv.	550 Mv.	600 Mv.

*(Cumhurbaşkanı Seçimi ile Mv. Seçimleri 24/07/2018'de aynı günde yapılmıştır.)

1.4.10. /7 Haziran 2015 Genel Seçimleri

7 Haziran 2015 Milletvekili Genel Seçimleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi 25. Dönemi'nin 550 yeni milletvekilini belirlemek için yapılan genel seçimdir. Bu seçimde de Ülke Barajlı d'Hondt Sistemi uygulandı ve seçimlere bağımsız hariç *yirmi* siyasi parti katıldı. Bunlar: AK PARTİ, ANADOLU PARTİSİ, BTP, CHP, DP, DSP, DYP, HDP, HAK-PAR, HAP, HKP, KP, LDP, MEP, MHP, MİLLET PARTİSİ, SAADET PARTİSİ, TURK PARTİ, VATAN PARTİSİ ve YURT-P. 7 Haziran 2015 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçimlerinde, bu siyasi partilerden AK PARTİ, CHP, HDP ve MHP parlamentoya girerken diğerleri ise barajı geçemeyerek mecliste kendilerini temsil edemediler.

7 Haziran 2015 Seçim sonuçlarına göre *Türkiye* genelinde Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ) %40,87 oy oranı ve 258 milletvekili ile seçimlerden birinci parti çıktı. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) %24,95 oy oranı ve 132 milletvekili ile ikinci parti, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) %16,29 oy oranı ve 80 milletvekili ile üçüncü parti, Halkların Demokratik Partisi (HDP) ise %10 seçim barajını geçerek aldığı %13,12 oy oranı ve 80 milletvekili ile dördüncü parti, SAADET PARTİ %2,06 oy oranı ile beşinci parti oldu.

Buna mukabil 7 Haziran 2015 seçimlerinde *Giresun* ilinde AK PARTİ %53,52 oy oranı ve 2 Milletvekili ile birinci parti, CHP %21,85 oy oranı ve 1 milletvekili ile ikinci parti, MHP %18,33 oy oranı ve 1 milletvekili ile üçüncü parti, SAADET PARTİ %2,43 oy oranı ile dördüncü parti, HDP ise %1,43 oy oranı ile beşinci parti olmuştur. Bu tabloya göre 7 Haziran 2015 seçimlerinde Giresun ilinin AK PARTİ'ye verdiği destek, Türkiye ortalamasından %12,65 daha fazla çıkmıştır. Aynı minvalde MHP %2,04, SAADET PARTİ %0,37 oranında Türkiye ortalamasına göre Giresun genelinden *daha fazla* oy alırken buna karşın CHP %3,1, HDP ise %11,69 düzeyinde Türkiye ortalamasına göre Giresun ilinden *daha az* oy almıştır.

Bir başka analiz ise 7 Haziran 2015 seçimlerinde yurt dışı ve gümrük kapılarında Giresun ili için kullanılan geçerli oy sayısı 6022 olup bu oyların nerdeyse yarısı yani 3006'si AK PARTİ'ye verilmiştir. Giresun ili için *yurt içi* oy oranı %52,39 iken *yurt dışı* oyları da eklendiğinde %53,52'e yükselmektedir.

Seçim sonuçlarına göre, hiçbir siyasi parti tek başına iktidar olabilmek için gerekli olan 276 sandalye sayısına ulaşamaması ve koalisyon hükümeti kurma çalışmaları da sonuçsuz kalınca dönemin Başbakanı Ahmet DAVUTOĞLU hükümet kurma görevini Cumhurbaşkanına iade etti. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN ise erken seçim kararı aldı. Yüksek Seçim Kurulu da seçim tarihi olarak 1 Kasım 2015'i belirleyince aynı yılda ikinci kez Milletvekili seçim yarış tekrar başlamış oldu.

1.4.11. /1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimleri

1 Kasım 2015 Türkiye genel seçimleri, 7 Haziran 2015'te yapılan genel seçimlerden sonra güvenoyu alabilecek bir hükümetin kurulamaması nedeniyle gerçekleşen erken genel seçimlerdir. 1 Kasım 2015 yılında yapılan Milletvekili Genel Seçimlerinde de Ülke Barajlı d'Hondt Sistemi uygulandı ve seçimlere toplamda 550 milletvekili için bağımsızlar hariç *on altı* siyasi parti katıldı. Bunlar: AK PARTİ, BBP, BTP, CHP, DP, DSP, DYP, HDP, HKP, HAK-PAR, KP, LDP, MHP, MİLLET PARTİSİ, SAADET PARTİSİ, VATAN PARTİSİ. Bu siyasi partilerden AK PARTİ, CHP, HDP ve MHP parlamentoya girerken diğerleri baraja takılarak mecliste kendilerini temsil edemediler. Bu seçimlerde AK PARTİ 317 Milletvekili ve %49,50 oy oranı ile tek başına iktidar oldu.

1 Kasım 2015 yılında yapılan Milletvekili Genel Seçimlerinde *Giresun* ilinin toplamda dört milletvekilinin siyasi partilere göre dağılımına bakıldığında AK PARTİ 3, CHP ise 1 sandalye kazandığı görülmektedir.

1 Kasım 2015 seçimlerinde *Türkiye genelinde* milletvekili kazanan siyasi partilerin **oy oranları** ve kazandıkları milletvekili sayıları ise şu şekilde gerçekleşmiştir: AK PARTİ %49,50 oy oranı ve 317 milletvekili ile birinci parti, CHP %25,32 oy oranı ve 134 milletvekili ile ikinci parti, MHP %11,90 oy oranı ve 40 milletvekili ile üçüncü parti, HDP %10,76 oy oranı ve 59 milletvekili ile dördüncü parti, SAADET PARTİ %0,68 ile beşinci parti, BBP ise %0,53 oy oranı ile altıncı parti olmuştur. HDP'in Türkiye genelinden aldığı oy oranı MHP'nin aldığı oy oranından daha az olmasına rağmen kazandığı milletvekili sayısının daha fazla olduğu dikkat çekmektedir.

Şayet burada aydınlatıcı bir bilgi sunulursa, TÜİK verileri ile YSK verileri arasında bazen farklılıkların olduğuna rastlanmaktadır. Bunun müsebbibi, TÜİK'in veri seti tablolarında sadece çevre oyları yer alıp, yurt dışı oylarının

dahil edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Yukarıdaki bilgiler YKS'nin hazırladığı verilerden elde edilmiş olup bunlara yurt dışı '*geçerli oylar*' da dahil edilmiştir.

1 Kasım 2015 seçimlerinde (yurt dışı geçerli oylar da dahil olmak üzere) **Giresun** ilinde AK PARTİ %61,62 oy oranı ile birinci parti, CHP %19,91 oy oranı ile ikinci parti, MHP %14,12 oy oranı ile üçüncü parti, HDP ise %1,03 oy oranı ile dördüncü parti, SAADET PARTİSİ %0,84 oy oranı ile beşinci parti, BBP ise 0,63 oy oranı ile altıncı parti olmuştur. Bu bilgiler kapsamında 1 Kasım 2015 seçimlerinde Giresun ilinin AK PARTİ'ye verdiği destek, Türkiye ortalamasından %12,13 daha fazla çıkmıştır. Aynı şekilde Giresun genelinde; MHP %2,22, SAADET PARTİSİ %0,16, BBP ise %0,1 oranında Türkiye ortalamasından *daha fazla* oy alırken buna karşın CHP %5,41, HDP ise %9,73 düzeyinde Türkiye ortalamasından *daha az* oy almıştır.

1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçim sonuçları ile 7 Haziran 2015 Milletvekili Genel Seçim sonuçlarının bir mukayesesi yapılırsa; 1 Kasım 2015 seçimlerinde AK PARTİ Türkiye genelinde %8,63, Giresun genelinde ise %8,11 oranında oylarını daha da *artırmıştır*. Bu kıyaslama diğer siyasi partiler açısından da yapılırsa; CHP Türkiye genelindeki oylarını %0,32 artırırken, Giresun ilinde ise aksine %1,94 oranında *azaltmıştır*. MHP Türkiye genelindeki oylarını %4,39, Giresun ilinde ise %4,21 oranında *azaltmıştır*. HDP Türkiye genelindeki oylarını %2,36, Giresun genelinde ise %0,4 oranında *azaltmıştır*. SAADET PARTİSİ ise Türkiye genelindeki oylarını %1,38, Giresun genelinde de %1,59 oranında daha da *azaltmıştır*.

Diğer taraftan da AK PARTİ 7 Haziran 2015 seçimlerinde Türkiye genelinde kazandığı 258 milletvekili sayısını 1 Kasım seçimlerinde 317'e yükseltirken Giresun ilinde ise milletvekili sayısını 2'den 3'e çıkarmıştır. CHP ise Türkiye genelindeki milletvekili sayısını 132'den 134'e, Giresun ilinde 1 olan milletvekili sayısında herhangi bir değişiklik olmamıştır. MHP 1 Haziran 2015 seçimlerinde *Türkiye genelinde* kazandığı 80 olan milletvekili sayısını bu son seçimlerde 40'a düşürürken, *Giresun ilinde* ise 7 Haziran 2015 seçimlerde kazandığı 1 (bir) milletvekilini, 1 Kasım 2015 seçimlerinde kaybetmiştir.

7 Haziran 2015 seçimlerinde tek başına hükümet kuramayan AK PARTİ, yaklaşık beş ay sonra yapılan Milletvekili Genel Seçimlerinde oyların çoğunu

olarak tek başına iktidar olmayı ve hükümet kurmayı başarmıştır. Bu beş aylık bir süreçte hem Türkiye hem de Giresun genelinde AK PARTİ'nin oylarının artması, esasında başta MHP ve SAADET PARTİSİ olmak üzere muhafazakar ve merkez sağ görüşlü seçmenlerin 1 Kasım 2015 seçimlerinde AK PARTİ'yi desteklediği söylenebilir.

1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimlerinde, *Yurt dışı ve gümrük kapılarında* kullanılan geçerli oylardan Giresun ilinin aldığı pay 7386 olmuştur.

1.4.12. /24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimleri

24 Haziran 2018 Pazar günü yapılan seçimlerde hem 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri'ne hem de Cumhurbaşkanı seçimleri aynı günde yapılmıştır. YSK literatüründe bu iki seçimin ismi birleştirilerek "*Cumhurbaşkanı Seçimi ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi*" şeklinde geçmektedir. Bir karışıklığa yol açmaması için biz bu ismi ayırarak ve bunların her birini ayrı başlık altında inceleyeceğiz.

24 Haziran 2018 Pazar günü yapılan 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri'ne, bağımsız adaylar hariç olmak üzere sekiz siyasi parti katılmıştır. Bunlar: AK PARTİ, CHP, HDP, HÜDA PAR, İYİ PARTİ, MHP, SAADET PARTİSİ, VATAN PARTİSİ. Bu siyasi partilerden beşi yani AK PARTİ, CHP, HDP, İYİ PARTİ, ve MHP, parlamentoya girerken diğerleri baraja takılarak TBMM'de kendilerini temsil edememişlerdir.

24 Haziran 2018 yılında yapılan 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde *Giresun* ilinin toplamda dört milletvekilinin siyasi partilere dağılımına bakıldığında AK PARTİ 3, CHP ise 1 milletvekili kazandığı görülmektedir.

Tablo 20: 24 Haziran 2018 Mv. Seçimlerinde Giresun ve Türkiye

24 Haziran 2018 (27. Yasama Dönemi) Milletvekili Genel Seçimi Türkiye ve Giresun Sonuçları (Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Kapıları Dahil)		
Siyasi Partiler	Giresun	Türkiye
	Alınan Oy Oranı (%) ve Mv. Sayıları	Alınan Oy Oranı (%) ve Mv. Sayıları
Adalet ve Kalkınma Partisi	% 53,64 (3 Mv.)	% 42,56 (295 Mv.)
Cumhuriyet Halk Partisi	% 17,77 (1 Mv.)	% 22,65 (146 Mv.)
Halkların Demokratik Partisi	% 1,54	% 11,70 (67 Mv.)
Hür Dava Partisi	% 0,28	% 0,31
İyi Parti	% 14,40	% 9,96 (43 Mv.)
Milliyetçi Hareket Partisi	% 10,82	% 11,10 (49 Mv.)
Saadet Partisi	% 1,25	% 1,34
Vatan Partisi	% 0,29	% 0,23
Bağımsızlar (BĞMZ)	% 0,0	% 0,15
Toplam Mv. Sayısı	4 Mv.	600 Mv.

Yukarıdaki tablodaki verilere, *yurt dışı ve gümrük kapılarında* kullanılan *geçerli oylar* da dahil edilmiştir. 24 Haziran 2018 Milletvekili ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde *Yurt dışı ve gümrük kapılarında* elde edilen geçerli oylardan Giresun ilinin aldığı pay 8758 olarak gerçekleşmiştir. Bu bilgiler dahilinde 24 Haziran 2018 seçimlerinde AK PARTİ Giresun ilinden %53,64'lik bir oyla 3 milletvekili, CHP ise %17,77'lik bir oyla ise 1 milletvekili parlamentoya göndermiştir. Bu bağlamda Cemal Öztürk, Sabri Öztürk, Kadir Aydın AK PARTİ'den seçilirken Necati Tıgılı ise CHP'den Giresun milletvekili seçilmiştir.

24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimleri sonuçlarına göre siyasi partilerin Türkiye genelinde kazandıkları milletvekili şu şekilde oluşmuştur: Adalet ve Kalkınma Partisi 295, Milliyetçi Hareket Partisi 49, Halkların Demokratik Partisi 67, Cumhuriyet Halk Partisi 146, İyi Parti 43 olmak üzere toplamı 600 Milletvekili parlamentoya gönderilmiştir. Giresun İlinden ise AK PARTİ 3, CHP ise 1 Mv. temsilci olarak TBMM'ne göndermiştir. Şayet Türkiye geneli ile bir mukayese yapılırsa, 24 Haziran 2018 Milletvekili seçimlerinde AK PARTİ'nin Giresun ilinden aldığı oy (%53,64), Türkiye genelinden

aldığı oy (%42,56) oranından %11,08 daha fazla çıkmıştır. Yine, İyi Parti Giresun ilinde, Türkiye ortalamasından %4,44 oranında daha fazla oy alırken, MHP ise aksine %0,28 oranında daha az oy almıştır. CHP ise Giresun genelinden %4,88 düzeyinde Türkiye ortalamasına göre daha az oy almıştır.

Belirtmek gerekir ki 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ardından 09.09.1992 tarihinde yeniden kurulan ve siyasi görüş olarak "ortanın solu" veya "merkez sol" ideolojisini benimseyen CHP, katıldığı tüm Milletvekili Genel Seçimleri'nde Giresun genelinden aldığı oy oranı, Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Aynı şekilde, 20.05.1983'te kurulan Halkçı Parti (HP), 3.11.1985'te kurulan Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) ve 14.11.1985'te kurulan Demokratik Sol Parti (DSP) gibi merkez sol görüşlü siyasi partiler, katıldıkları tüm Milletvekili Seçimleri'nde Giresun genelinden aldıkları oy oranlarıyla Türkiye ortalamasının altında kalmışlardır. Bu durumun büyük etkenlerinden biri, ilçelerde ve özellikle kırsal alanda yaşayan seçmenlerin tercihleridir. Genel bir değerlendirme yapacak olursak, Giresun'un ilçelerinde özellikle kırsal alanda (köylerde) yaşayan seçmenlerin, merkez sağ görüşlü siyasetçileri daha fazla tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimleri'nde yurt dışında ve gümrük kapılarında kullanılan geçerli oylardan Giresun ilinin aldığı pay 8758, Türkiye genelinin aldığı pay ise 1.505.809'dur.

1.4.13. /14 Mayıs 2023 Milletvekili Genel Seçimleri

Önceki kısımda da belirttiğimiz gibi 14 Mayıs 2023 Pazar günü yapılan seçimlerde hem 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri'ne hem de Cumhurbaşkanlığı seçimleri aynı günde yapılmıştır. Her ne kadar YSK kayıtlarında bu iki seçimin ismi birleştirilerek "*Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi*" şeklinde geçmiş olsa da, biz bu ismi ayırarak bunları farklı kategoride değerlendirdik.

14 Mayıs 2023 tarihindeki 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde, Giresun ili kayıtlı seçmen sayısı 349.276, oy kullanan seçmen sayısı 308.630 ve yurt içinde seçime katılım oranı ise %88,36 olarak gerçekleşmiştir (YSK, 14 Mayıs 2023 Seçim İstatistikleri Bülteni, s. 43). Anlaşıldığına göre çevre oyları dahilinde, Giresun genelinde 40.646 seçmen oy kullanmamıştır. Diğer bir ayrıntı ise yurt içi, yurt dışı ve gümrük kapılarında kullanılan oylarla birlikte

Giresun ilinin 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerine katılım oranı %88,31 olmuştur (RG, 30 Mayıs 2023). Bir başka analize göre, Giresun'un yurt dışındaki oy oranı 10.339 iken toplam geçerli oy sayısı (yansımış hali) 310.189'dir (Resmi Gazete, 30 Mayıs 2023). Bu verilere göre, Giresun ilinin yurt dışı katılım oranının oldukça düşük olduğu görülmektedir, yani sadece 1.559 seçmen oy kullanmıştır.

Bir değerlendirme yapılacak olursa 2018 yılındaki Cumhurbaşkanı ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun ilindeki kayıtlı seçmen sayısı 334.305 iken 2023 yılına gelindiğinde bu sayı yaklaşık %4,5 artmıştır. 14 Mayıs 2023 milletvekili seçimlerinde Türkiye geneli seçimlere katılım oranı %88,92 iken Giresun ilinin katılım oranı %88,36 olmuştur. Bu durumda, Giresun ilinin katılım oranı Türkiye ortalamasının biraz altında kalmıştır.

Bir başka husus da 14 Mayıs 2023'te yapılan Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi öncesi siyasi partilerin kendi aralarında oluşturdukları ittifaklardır. Bu bağlamda, siyasi partiler, milletvekili sayısını artırmak, seçim barajını aşmak ve özellikle cumhurbaşkanlığı seçiminde destekledikleri adayın kazanması amacıyla, *Cumhur İttifakı*, *Millet İttifakı*, *Sosyalist Güç Birliği İttifakı*, *Emek ve Özgürlük İttifakı* ve *Ata İttifakı* (YSK, 08 Nisan 2023) olmak üzere beş ittifak halinde seçime katılmıştır.1

1 Bu ittifaklar şunlardır: 1- *Cumhur İttifakı*: Adalet ve Kalkınma Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Büyük Birlik Partisi, Yeniden Refah Partisi. Bununla birlikte Hür Dava Partisi, Demokratik Sol Parti, Büyük Türkiye Partisi, Doğru Yol Partisi ve Yeni Dünya Partisi, *Cumhur İttifakı*'na dışarıdan destek veren ancak AK PARTİ listesinden seçime giren siyasi partiler arasında yer almıştır. 13. Cumhurbaşkanı seçiminde bu ittifakın adayı Recep Tayyip ERDOĞAN olmuştur.

2- *Millet İttifakı*: Cumhuriyet Halk Partisi, İyi Parti, Gelecek Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Demokrat Parti, Saadet Partisi. Bu ittifak, 6 muhalefet partinin bir araya gelmesiyle kurulduğu için buna "altılı masa" da denilmiştir. Cumhurbaşkanlığı seçiminde kendi partilerinden aday çıkarmayan muhalefet partilerinden Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi, *Millet İttifakı*'na (altılı masaya) dahil olmamış, ancak seçim çalışmalarında bu ittifaka dışarıdan destek vermiştir. 13. Cumhurbaşkanı seçiminde bu ittifakın adayı Kemal KILIÇDAROĞLU olmuştur.

3- *Ata İttifakı*: Zafer Partisi ile Adalet Partisinin kendi aralarında kurdukları bir seçim ittifakıdır. Bu ittifakın cumhurbaşkanı adayı, eski MHP milletvekili Sinan OĞAN'dır.

14 Mayıs 2023 Pazar günü yapılan 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun ilinden dört milletvekili seçilmiştir. Bu vekillerin siyasi partilere dağılımına bakıldığında AK PARTİ 2, CHP 1 ve MHP 1 milletvekili kazandığı görülmektedir. Bu seçimlerde önemli bir gelişme ise Giresun tarihinde ilk kez bir kadın milletvekilinin seçilmesidir. Giresun'dan seçilen vekillerin isimleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 21: 14 Mayıs 2023'de Giresun'dan Seçilen Milletvekilleri

14 Mayıs 2023 Mv. Seçimlerinde Giresun'dan Seçilen Milletvekilleri /28. Yasama Dönemi		
Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi	Toplam Oy Oranı
1-Nazım ELMAS	Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ)	%43,12
2-Ali TEMÜR	Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ)	
3-Elvan Işık GEZMİŞ	Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	%20,67
4-Ertuğrul Gazi KONAL	Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	%15,61

14 Mayıs 2023 Pazar günü düzenlenen 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri'ne bağımsızlar hariç yirmi dört siyasi parti katılmıştır (RG, 30 Mayıs 2023). Bu partilerin isimleri ve aldıkları oy oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Cumhurbaşkanı seçimi ikinci tura kalınca Sinan OĞAN, Cumhurbaşkanlığı Milli İttifakının adayları Recep Tayyip ERDOĞAN'ı destekleyeceğini açıklayarak ikinci turdan çekilmiştir.

4- *Emek ve Özgürlük İttifakı:* Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi, Türkiye İşçi Partisi.

5- *Sosyalist Güç Birliği İttifakı:* Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Komünist Hareketi, Sol Parti (YSK, 08 Nisan 2023).

Tablo 22: 14 Mayıs 2023 Milletvekili Seçimlerinde Giresun ve Türkiye

14 Mayıs 2023 (28. Yasama Dönemi) Milletvekili Genel Seçimi Giresun ve Türkiye Geneli Alınan Oy Oranı (%) ve Milletvekili Sayıları (Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Kapılarında Kullanılan Oylar Dahil)		
Siyasi Partiler	Giresun	Türkiye
	Alınan Oy Oranı (%) ve Mv. Sayıları	Alınan Oy Oranı (%) ve Mv. Sayıları
Adalet Birlik Partisi	%0,00	%0,08
Adalet Partisi	%0,47	%0,020
Adalet ve Kalkınma Partisi	%43,12 (2 Mv.)	%35,62 (268 Mv.)
Anavatan Partisi	%0,00	%0,12
Büyük Birlik Partisi	%0,59	%0,97
Cumhuriyet Halk Partisi	%20,67 (1 Mv.)	%25,35 (169 Mv.)
Genç Parti	%0,00	%0,21
Güç Birliği Partisi	%0,05	%0,05
Halk ve Özgürlükler Partisi	%0,19	%0,08
Halkın Kurtuluş Partisi	%0,10	%0,06
İyi Parti	%12,71	%9,69 (43 Mv.)
Memleket Partisi	%0,80	%0,92
Millet Partisi	%0,11	%0,10
Milli Yol Partisi	%0,05	%0,03
Milliyetçi Hareket Partisi	%15,61	%10,07 (50 Mv.)
Sol Parti	%0,06	%0,14
Türkiye İşçi Partisi	%0,52	%1,76 (4 Mv.)
Türkiye Komünist Hareketi	%0,03	%0,03
Türkiye Komünist Partisi	%0,11	%0,12
Vatan Partisi	%0,10	%0,10
Yeniden Refah Partisi	%2,46	%2,80 (5 Mv.)
Yenilik Partisi	%0,02	%0,02
Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi	%0,56	%8,82 (61 Mv.)
Zafer Partisi	%1,53	%2,23
Bağımsızlar (BĞMZ)	%0,0	%0,42
Toplam Mv. Sayısı	4 Mv.	600 Mv.

14 Mayıs 2023 Pazar günü yapılan 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde *Giresun* ilinden Adalet ve Kalkınma Partisinin çevre oyu 129.167, yurt dışı oyu 4.594, toplamda aldığı oy ise 133.761 (%43,12)'dir. Buna mukabil anamuhalefet partisi olan Cumhuriyet Halk Partisinin çevre oyu 61.678, yurt dışı oyu 2.437, toplamda aldığı oy 64.115 (%20,67)'dir. 2018 yılı Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun'dan milletvekili çıkaramayan Milliyetçi Hareket Partisi, 2023 yılında kazançlı çıkmıştır. MHP'nin çevre oyu 47.283, yurt dışı

oyu 1.148, toplamda aldığı oy 48.431 (%15,61) ve Giresun'dan 1 Milletvekili kazanmıştır.

2023 yılı 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri ile 2018 yılı 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri sonuçları kıyaslandığında; AK PARTİ, Türkiye genelinde olduğu gibi Giresun'da da oy kaybetmiştir. AK PARTİ, 24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun'dan aldığı oy oranı %53,64 iken 14 Mayıs 2023'teki seçimlerde bu oranı %43,12'ye düşürmüştür. Türkiye geneline bakıldığında ise 24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde AK PARTİ'nin aldığı oy oranı %42,56 iken 14 Mayıs 2023'teki seçimlerde bu oran %35,62'ye gerilemiştir. Bu orana ittifak oyları da dahildir.

24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde CHP'nin Giresun'daki oy oranı %17,77 iken 14 Mayıs 2023 Milletvekili Genel Seçimlerinde %20,67'ye yükselmiştir. Türkiye genelinde ise CHP'nin 2018 yılı Milletvekili Genel Seçimlerinde aldığı oy oranı %22,65 iken 2023 yılı Milletvekili Genel Seçimlerinde bu oran %25,35'e yükselmiştir. Yine bu orana ittifak oyları da dahildir.

Aynı şekilde MHP'nin 24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun'daki oy oranı %10,82 iken 14 Mayıs 2023 Milletvekili Genel Seçimlerinde bu oran %15,61'e yükseltmiştir. Türkiye genelinde ise MHP'nin 2018 yılı Milletvekili Genel Seçimlerinde aldığı oy oranı %11,10 iken 2023 yılı Milletvekili Genel Seçimlerinde bu oranı biraz düşürerek %10,07 olarak gerçekleştirmiştir.

Giresun'dan milletvekili çıkaramayan İYİ PARTİ, 24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun'dan aldığı oy oranı %14,40 iken 14 Mayıs 2023 seçimlerinde %12,71'e gerilemiştir. Türkiye geneline bakıldığında ise İYİ PARTİ, 24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde aldığı oy oranı %9,96 iken 14 Mayıs 2023'teki Seçimlerde bu oranını biraz azaltarak %9,69 olarak sonuçlanmıştır.

Bir değerlendirme yapacak olursak 2018 Mv. Seçimlerine göre 2023 Milletvekili Genel Seçimlerinde AK PARTİ ve İYİ PARTİ hem Giresun'da hem de Türkiye genelinde oylarını düşürmüştür. CHP ile MHP ise Giresun'daki oy oranlarını artırmıştır. Türkiye genelinde ise CHP ittifak oylarıyla birlikte önceki seçimlere göre oylarını yükseltirken, MHP ise biraz düşürmüştür.

TBMM resmi web sitesinde yer alan bilgilere göre, 28. Dönem Milletvekilleri Sandalye Dağılımı şu şekilde gerçekleşmiştir:

Tablo 23: / 28. Yasama Dönemi Milletvekilleri Sandalye Dağılımları

28. Dönem Milletvekilleri Sandalye Dağılımı	
Parti Adı	Üye Sayısı
Adalet ve Kalkınma Partisi	263
Cumhuriyet Halk Partisi	130
Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi	57
Milliyetçi Hareket Partisi	50
İyi Parti	44
Saadet Partisi	20
Demokrasi ve Atılım Partisi	15
Yeniden Refah Partisi	5
Türkiye İşçi Partisi	4
Hür Dava Partisi	4
Demokrat Parti	3
Demokratik Bölgeler Partisi	2
Emek Partisi	2
Demokratik Sol Parti	1
Toplam	600

Kaynak: <https://www.tbmm.gov.tr/sandalyedagilimi> (Erişim: 20.08.2023).

Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) 2023/1255 sayılı kararına göre, 14 Mayıs 2023 Milletvekili Genel Seçimlerine yirmi dört siyasi parti katılmıştır (RG, 30 Mayıs 2023). Ancak yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere TBMM'deki 28. dönem milletvekili sandalye dağılımı farklı bir şekilde oluşmuştur. Bunun nedeni, seçim öncesinde siyasi partilerin yaptıkları ittifaklar ve ortak listelerle seçime katılıp milletvekili seçildikten sonra seçim öncesi bağlı oldukları partilere geri dönmeleri veya TBMM'de grup oluşturmak için milletvekillerinin bir partiden diğerine geçişleridir.

1.5. Cumhurbaşkanı Seçimleri

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kurulduğu 29 Ekim 1923 tarihinden 2018 yılına kadar geçen dönemde anayasa ve yasal düzenlemelere göre Cumhurbaşkanı halk yerine TBMM seçiyordu. 2018 yılında yapılan anayasa değişiklikleri sonucunda ise Cumhurbaşkanı'nın halk tarafından seçilmesi uygulamaya konulmuştur.

24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçimi öncesinde, tek bir adayın desteklendiği bağlamda iki rakip ittifak oluştu. Bu ittifaklardan biri, Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi arasında 20 Şubat 2018 tarihinde kurulan seçim ittifakı olan "Cumhur İttifakı" veya kısa adıyla "CUMHUR" idi. Daha sonra Büyük Birlik Partisi de bu ittifaka dahil olarak üçlü bir ittifak oluşturuldu. Diğer rakip ittifak ise 3 Mayıs 2018 tarihinde oluşturulan "MİLLET İTTİFAKI"ydı. Bu ittifakın paydaşları ise Cumhuriyet Halk Partisi, İyi Parti, Saadet Partisi ve Demokrat Parti oldu. İşte bu ittifaklar çerçevesinde 24 Haziran 2018'de Türkiye'de Cumhurbaşkanı Seçimleri gerçekleşti.

1.5.1. /24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçimi

Yukarıda da belirttiğimiz üzere kurulan seçim ittifaklarıyla 24 Haziran 2018'de Cumhurbaşkanlığı seçimlerine gidildi ve seçimlerde Recep Tayyip Erdoğan, %52,59 oy alarak Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk defa halkın doğrudan seçtiği Cumhurbaşkanı oldu. Bu seçim aynı zamanda Cumhuriyet tarihimizde bir ilktir. Yani ilk defa halkın doğrudan oylamasıyla Cumhurbaşkanı seçilmiş oldu. 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçimi'nde adayların Giresun ili ve Türkiye genelinde aldıkları destek oranlarını aşağıdaki tabloda sunuyoruz.

Tablo 24: /24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçim Sonuçları

24 Haziran 2018 / Cumhurbaşkanı Seçimi Giresun ve Türkiye Geneli Oyların Adaylara Dağılımı (Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Oyları Dahil)			
Cumhurbaşkanı Adaylarının Adı-Soyadı	Adayın Bağlı Olduğu Siyasi Parti	Giresun Geneli Sonucu (%)	Türkiye Geneli Sonucu (%)
Recep Tayyip ERDOĞAN	AK PARTİ	%64,42	%52,59
Muharrem İNCE	CHP	%25,64	%30,64
Selahattin DEMİRTAŞ	HDP	%0,27	%8,40
Meral AKŞENER	İYİ PARTİ	%8,42	%7,29
Temel KARAMOLLAOĞLU	SAADET PARTİSİ	%1,00	%0,89
Doğu PERİNÇEK	VATAN PARTİSİ	%0,23	%0,20
GENEL TOPLAM			%100

24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçiminin bir analizi yapılırsa, Cumhur İttifakının adayı Recep Tayyip ERDOĞAN, Türkiye genelinden %52,59, Giresun genelinden ise %64,42 oranında oy almıştır. Diğer bir ifadeyle Recep Tayyip ERDOĞAN, Türkiye ortalamasına göre Giresun ilinden %11,83 oranında

daha fazla oy aldı. Millet İttifakının adayı Muharrem İNCE ise Türkiye genelinden %30,64, Giresun genelinden ise %25,64 oranında oy aldı. Yani Muharrem İNCE, Türkiye ortalamasına göre Giresun ilinden %5 oranında *daha az* oy aldı. İyi Parti adayı Meral AKŞENER Türkiye genelinden %7,28 oy alırken, Giresun ilinden ise %8,42 oy aldı. Meral AKŞENER Giresun ilinden Türkiye ortalamasına göre %1,13 oranında daha fazla oy aldığı gözlemlenmiştir. Hemen hemen her seçimlerde de görüldüğü gibi HDP Giresun ilinde %0,25 ile %1,55 aralığında oy almaktadır.

24 Haziran 2018 *Cumhurbaşkanı* seçimlerinde yurt dışı ve gümrük kapılarında kullanılan geçerli oylardan Giresun ilinin aldığı pay 8.758, Türkiye genelinin aldığı pay ise 1.506.543 olmuştur.

1.5.2. /14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçimi (Birinci Oylama)

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde 13. Cumhurbaşkanı seçimi ile 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri aynı tarih olan 14 Mayıs 2023 Pazar günü yapılmıştır.

14 Mayıs 2023 Pazar günü yapılan Cumhurbaşkanı Seçiminde (Birinci Tur) *Giresun ili* kayıtlı seçmen sayısı 349.276, oy kullanan seçmen sayısı 308.665 ve seçime katılım oranı ise %88,37 olarak gerçekleşmiştir (YSK, 14 Mayıs 2023 Seçim İstatistikleri Bülteni (SİB), s. 10, 43).

14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçimi'nde *Türkiye genelinde*, yurt içi ve yurt dışı dahil kayıtlı seçmen sayısı 64.145.504'tür. Bunların 60.721.745'i yurt içinde, 3.423.759'u ise yurt dışı listelerinde kayıtlı seçmenlerdir. Seçmenlerin cinsiyete göre dağılımı ele alındığında, 32.318.956'sı kadın ve 31.826.548'i erkek seçmendir (YSK, 14 Mayıs 2023, SİB, s. 1).

Aşağıdaki tabloda 14 Mayıs 2023'te yapılan Cumhurbaşkanı Seçimine dair (Birinci Oylama) Giresun ili ve Türkiye geneli yurt içi ve yurt dışı oylarının adalara dağılı sunulmuştur.

Tablo 25: 14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçim Sonuçları (1. Tur)

14 Mayıs 2023 / Cumhurbaşkanı Seçimi Giresun ve Türkiye Geneli Geçerli Oyların Seçime Katılan Adaylara Dağılımı (Birinci Tur / Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Oyları Dahil)					
Cumhurbaşkanı Adayları	Giresun Geneli Seçim Sonucu	Yurt İçi Seçim Sonucu	Yurt Dışı Seçim Sonucu	Gümrük Kapıları Sandık Seçim Sonucu	Türkiye Geneli Seçim Sonucu
Recep Tayyip ERDOĞAN (CUMHUR İttifakı1 Adayı)	183.750 %61,05	26.086.102 (%49,24)	967.180 (%57,70)	80.567 (%54,86)	27.133.849 (%49,52)
Kemal KILIÇ-DAROĞLU (MİLLET İttifakı Adayı)	99.079 %32,92	23.873.749 (%45,07)	665.111 (%39,68)	56.318 (%38,35)	24.595.178 (%44,88)
Sinan OĞAN (ATA İttifakı Adayı)	16.506 %5,48	2.796.613 (%5,28)	28.218 (%1,68)	6.408 %4,36	2.831.239 (%5,17)
Muharrem İNCE (Memleket Partisi2)	1660 %0,55	216.470 (%0,41)	15.759 (%0,94)	3.554 %2,42	235.783 (%0,43)
GEÇERLİ OY TOPLAMI	300995 %100	52.972.934 %100,0	1.676.268 (%100,0)	146.847	54.796.049 (%100,0)
Katılım Oranı	%88,37	%88,92	%49,40	%4,33	%87,04

Kaynak: YSK, 14 Mayıs 2023 Seçim İstatistikleri Bülteni, s.22, 26.

14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı seçiminde, yurt içi, yurt dışı ve gümrük kapılarında oy kullanan seçmen sayısı 55.833.153 olarak belirlenmiştir (YSK, 14 Mayıs SİB, s.7, 30). Önceki seçimlerde de olduğu gibi, Türkiye'de seçimlere katılım oranı genel olarak %90'ın altında kalmaktadır. Bu bağlamda, sadece yurt içi katılım oranı %88,92, yurt dışı katılım oranı ise %49,40 olmuştur (YSK, 14 Mayıs SİB, s.22, 26). Ancak yurt içi, yurt dışı ve gümrük kapılarında

1 *Cumhur İttifakı, Millet İttifakı ve Ata İttifakı* hakkında önceki dipnotta bilgi verilmiştir.

2 *Memleket Partisi* Genel Başkanı Muharrem İNCE, seçimlerden üç gün önce (11 Mayıs 2023 tarihinde) Cumhurbaşkanı adaylığından çekilmiştir (TRT Haber, 11 Mayıs 2023).

kullanılan seçim sonuçları da dahil edildiğinde, Türkiye genelinin seçimlere katılım oranı %87,04'e düşmektedir (YSK, 14 Mayıs SİB, s.30).

Bu verilere göre, Giresun'un Cumhurbaşkanı birinci tur seçimlerindeki katılım oranı (%88,37), Türkiye yurt içi ortalamasına (%88,92) göre yaklaşık 0,5 puanlık bir düşüş göstermiştir. Yurt dışı ve gümrük kapılarında seçime katılım oranı çok düşük seviyelerde olduğu için, bu durum Türkiye geneli seçime katılma oranlarını istatistiksel olarak biraz aşağıya çekmektedir. Bu durum, yurt dışında yaşayan seçmenlerin seçimlere yeterince katılmamasından kaynaklanmaktadır.

Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı gibi, 14 Mayıs 2023'te yapılan birinci tur Cumhurbaşkanı Seçimi'nde, Cumhur İttifakı'nın adayı Recep Tayyip Erdoğan, Giresun genelinden %61,05, Türkiye genelinden ise %49,52 oranında oy almıştır. Recep Tayyip Erdoğan, Giresun'da Türkiye ortalamasına göre %11,53 daha fazla oy aldığı görülmektedir. Recep Tayyip Erdoğan ile yarışan Cumhurbaşkanı adaylarından Kemal Kılıçdaroğlu ise Giresun genelinden %32,92, Türkiye genelinden ise %44,88 oranında oy almıştır. Bu sonuca göre Kemal Kılıçdaroğlu'nun Giresun ilinden aldığı oy, Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Bu seçimlerde yurt dışı oylarının dağılımı da dikkat çekicidir. Bu kapsamda Recep Tayyip Erdoğan yurt dışında %57,70 oy alarak yurt içi oy oranından (%49,24) yaklaşık %8,45 daha fazla oy almıştır. Bu sonuç, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının, Cumhurbaşkanı adayı Recep Tayyip Erdoğan'a diğer adaylara göre daha fazla destek verdiğini göstermektedir. Bu farklılaşmanın nedenleri daha detaylı incelenmesi gereken bir konudur. Bu nedenle, bu konuya şu an için değinmeyeceğiz.

Sonuç itibarıyla 14 Mayıs 2023 Pazar günü yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi'nde hiçbir aday %50+1 oranında oy alamadığı için seçimler ikinci oylamaya kalmıştır. İkinci tur oylamalar ise 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılmıştır.

1.5.3. /28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçimi (İkinci Oylama)

28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılan Türkiye cumhurbaşkanlığı seçimi, ikinci turda Recep Tayyip Erdoğan ve Kemal Kılıçdaroğlu arasında gerçekleşti. İlk turda cumhurbaşkanı seçilemeyen Erdoğan, ikinci turda %52,18 oy alarak

yeniden cumhurbaşkanı seçilmiştir. Kılıçdaroğlu ise %47,82 oranında oy almıştır.

28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçiminde (İkinci Oylama) *Giresun ili* seçmen sayısı 349.478, geçerli oy sayısı 294.400, katılım oranı ise %85,52 olarak gerçekleşmiştir. Giresun ili seçmen sayısı, 14 Mayıs 2023'te 349.276 iken, 28 Mayıs 2023'te 349.478'e yükselmiştir (YSK, 28 Mayıs Seçim Bülteni). Bu artış, %0,51'dir. 14 günlük süre içerisinde 202 seçmen, oy kullanma yaşına ulaşarak seçmen listesine eklenmiştir. Bu nedenle, seçmen sayısında bir artış olmuştur.

Ülke geneline bakıldığında, 28 Mayıs 2023'te yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi'nde, Türkiye genelinde kayıtlı seçmen sayısı 64.197.454, oy kullanan seçmen sayısı 54.023.601, geçerli oy sayısı 53.339.313 ve katılım oranı ise %84,15 olmuştur. Bir başka bilgi ise Türkiye'de kayıtlı seçmenlerin 60.771.236'sı yurt içinde, 3.426.218'i ise yurt dışındadır.

Söz konusu ikinci oylamayla ilgili detaylı bilgi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 26: / 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçim Sonuçları (2. Tur)

28 Mayıs 2023 / Cumhurbaşkanlığı Seçimi Giresun ve Türkiye Geneli Geçerli Oyların Seçime Katılan Adaylara Dağılımı (İkinci Tur/Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Oyları Dahil)					
Cumhurbaşkanı Adayları	Giresun Geneli Seçim Sonucu	Yurt İçi Se- çim Sonucu	Yurt Dışı Seçim So- nucu	Gümrük Kapıları Sandık Seçim Sonucu	Türkiye Geneli Se- çim Sonucu
Recep Tayyip ERDOĞAN (CUMHUR İttifakı)	190.440 (%64,69)	26.690.529 (%51,91)	1.059.494 (%59,71)	84.566 (%57,80)	27.834.589 (%52,18)
Kemal KILIÇDAROĞLU (MİLLET İttifakı)	103.960 (%35,31)	24.728.027 (%48,09)	714.965 (%40,29)	61.732 (%42,20)	25.504.724 (%47,82)
GEÇERLİ OY TOPLAMI	294.400 %100,0	51.418.556 (%100,0)	1.774.459 100,0	146.298	53.339.313 (%100)
Katılım Oranı	%85,52	%85,72	%52,04	%4,30	%84,15

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu (YKS) 2023/1269 Nolu Kararı, YKS, 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimi İkinci Oylama Seçim İstatistikleri Bülteni.

Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı gibi ikinci oylamada, Cumhurbaşkanı adaylarından Recep Tayyip Erdoğan, en fazla oy alarak halk tarafından Türkiye Cumhuriyeti Devletinin 13. Cumhurbaşkanı seçilmiştir.

14 Mayıs 2023'te yapılan Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turunda, *Türkiye genelinde* 54.796.049 geçerli oy kullanılmıştır. Bu sayı, 28 Mayıs 2023'te yapılan ikinci turda kullanılan 53.339.313 geçerli oydan 1.456.736 daha fazladır. Diğer bir ifadeyle ikinci oylamada seçimlere katılımın, ilk oylamadakine göre azaldığı anlaşılmaktadır.

28 Mayıs 2023 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimi, iki adayın yarıştığı ikinci turla sonuçlanmıştır. 14 Mayıs 2023 tarihinde yapılan *birinci turda* cumhurbaşkanı seçilemeyen Cumhur İttifakı'nın adayı Recep Tayyip Erdoğan, *Giresun genelinde* %61,05, Türkiye genelinde ise %49,52 oranında oy almıştı. *İkinci turda* ise Recep Tayyip Erdoğan, *Giresun genelinde* %64,69, Türkiye genelinde ise %52,18 oranında oy aldı. Bu sonuçlara göre, Recep Tayyip Erdoğan Giresun genelinde oy oranını %3,64, Türkiye genelinde ise %2,66 oranında artırmıştır. Bu durum, Recep Tayyip Erdoğan'nın Giresun ilindeki desteğinin Türkiye ortalamasına göre daha fazla olduğunu göstermektedir. Bir başka dikkat çeken hususu ise beş yıl önce yani 24 Haziran 2018 yılındaki Cumhurbaşkanı seçiminde Recep Tayyip ERDOĞAN Giresun genelinden yine %64,42 oranında oy almıştı. Bu son seçimde aldığı Giresundan aldığı oy oranı (%64,69) birbirine çok yakındır (binde 27 kadar artmıştır). Daha doğrusu her iki seçim arasında bir farklılaşmanın olmadığı anlaşılmaktadır. Aynı tarihte yapılan milletvekilliği seçimlerinde ise

Millet İttifakının adayı Kemal Kılıçdaroğlu ise Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin *ilk turunda* Giresun genelinde %32,92, Türkiye genelinde ise %44,88 oranında oy almıştı. *İkinci turda* ise Kılıçdaroğlu, Giresun genelinde %35,31, Türkiye genelinde ise %47,82 oranında oy aldı. Bu sonuçlara göre, Kemal Kılıçdaroğlu Giresun genelinde oy oranını %2,39, Türkiye genelinde ise %2,94 oranında artırmıştır. Birinci oylamada olduğu gibi Kemal Kılıçdaroğlu'nun Giresun ilinden aldığı oy, *Türkiye ortalamasının* altında kalmıştır. Bir başka detay ise birinci oylama ile mukayese edildiğinde, ikinci oylamada Kemal Kılıçdaroğlu Türkiye genelinde oylarını %2,94 oranında artırırken Recep Tayyip Erdoğan ise %2,66 oranında artırmıştır. Yani Kılıçdaroğlu, ikinci turda Erdoğan'a

göre Türkiye genelinde oylarını % 0,28 farkla artırmıştır. Ancak bu fark Kemal Kılıçdaroğlu'nun Cumhurbaşkanı seçilmesine yetmemiştir.

Aynı değerlendirmeyi Giresun için de yapacak olursak, Kemal Kılıçdaroğlu ikinci oylamada Giresun genelinde oylarını %2,39 oranında artırırken Recep Tayyip Erdoğan ise %3,64 oranında artırmıştır. Yani ikinci turda Recep Tayyip Erdoğan, Kemal Kılıçdaroğlu'na göre Giresun genelinde oylarını % 1,25 farkla artırmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. GİRESUN İLİNDE YEREL SEÇİMLER (1984-2019)

Bu bölümde, 1984-2019 yılları arasında yapılan yerel seçimler Giresun özelinde incelenmiştir. Bu kapsamda ilk önce Giresun ili, ilçe ve beldelerinde seçilen belediye başkanları, demografik özellikleri ve siyasi parti dağılımları analiz edilmiştir. Daha sonra ise il genel meclisi üyelerinin siyasi parti dağılımları ele alınmıştır.

Belirtilen yıllara göre yerel seçim sonuçları sunulurken öncelikle Giresun Belediyesi, ardından harf sırasına göre ilçe belediyeleri incelenmiştir. Belde belediyeleri ise bağlı oldukları il veya ilçe kategorisinde değerlendirilmiştir.

2.1. Giresun Genelinde 1984-2019 Yılları Arasında Seçilen Belediye Başkanları

Bu başlık altında, 1984-2019 yılları arasında yapılan yerel seçimlerde Giresun ili, ilçeleri ve beldelerinde seçilen belediye başkanları dönemsel olarak toplu bir şekilde incelenmiştir. Bu dönemlerde seçilen belediye başkanlarının isimleri, cinsiyetleri ve destek aldıkları siyasi parti isimleri verilmeye çalışılmıştır.

2.1.1. Giresun İli ile Çaldağ, Duroğlu ve İnşidibi Belde Belediye Başkanları

Tablo 27: Giresun İli Belediye Başkanları (1984-2019)

1984-2019 Yılları Arasında Seçilen Giresun Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	Partisi
GİRESUN	1984-1989	Mehmet LARÇIN	Erkek	İL	ANAP
GİRESUN	1989-1994	Mehmet IŞIK	Erkek	İL	SHP
GİRESUN	1994-1999	Mehmet LARÇIN	Erkek	İL	ANAP
GİRESUN	1999-2002	Mehmet IŞIK	Erkek	İL	CHP
GİRESUN	2002-2004	Hasan Yücel KARAİBRAHİM	Erkek	İL	CHP
GİRESUN	2004-2009	Hurşit YÜKSEL	Erkek	İL	AK PARTİ
GİRESUN	2009-2019	Kerim AKSU	Erkek	İL	CHP
GİRESUN	2019- ...	Av. Aytekin ŞENLİKOĞLU	Erkek	İL	AK PARTİ

Tablo 28: Çaldağ, Duroğlu ve İnişdibi Belde Belediye Başkanları

Çaldağ, Duroğlu ve İnişdibi Beldelerinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belede Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Çaldağ*	1994-2004	Nejdet Yiğit	Erkek	Belde	ANAP
Çaldağ	2004-2014	Osman Kılıç	Erkek	Belde	AK PARTİ
Duroğlu	1999-2009	Mehmet Pay	Erkek	Belde	ANAP/ MHP
Duroğlu	2009-2019	Murat Kılıçaslan	Erkek	Belde	AK PARTİ
Duroğlu	2019- ...	Halil Çetin	Erkek	Belde	MHP
İnişdibi	1999-2004	Hüseyin Sarı	Erkek	Belde	ANAP
İnişdibi*	2004-2014	Ahmet Şahin	Erkek	Belde	AK PARTİ

Giresun Belediyesi 1984-2019 yılları arasında (gelecek yerel seçim normal süreçte 2024 yılında yapılacaktır) dönemsel olarak 20 yıl merkez sağ ve 20 yıl da merkez sol partili başkanlarca yönetilmiştir. Buna mukabil merkeze bağlı *belde belediyeleri* ise hep merkez sağ partili başkanlar tarafından yönetilmiştir.

2.1.2. Alucra İlçesi Belediye Başkanları

Tablo 29: Alucra İlçesi Belediye Başkanları

Alucra İlçesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Alucra	1984-1999	Kemal Bıyıkçı	Erkek	İlçe	ANAP
Alucra	1999-2004	Ahmet Erilli	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Alucra	2004-2009	İbrahim Bıyıkçı	Erkek	İlçe	MHP
Alucra	2009-2011 (İstifa Etti)	Osman Söylemez	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Alucra	2011-2014	Halil İbrahim Yağcıoğlu	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Alucra	2014- 2019	Asım Kaymakçı	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Alucra	2019-...	Suat Aybar	Erkek	İlçe	MHP

Alucra Belediyesi 1984 yılından beri merkez sağ partili başkanlar tarafından yönetilmektedir. En uzun dönem (15 yıl) ANAP'lı Kemal BİYYIKÇI bu belediyeyi idare ettiği kayıtlara geçmiştir. Osman SÖYLEMEZ Alucra

* 2012 yılında çıkarılan 6360 Sayılı Kanun gereği; Çaldağ, İnişdibi, Yenice, Karabörk, Aydımlar, Kırıklı, Köprübaşı, Karabulduk ve Bozat beldelerinin nüfusu 2000'den daha az olduğu için bu dokuz belde belediye başkanlığı tüzel kişiliği sonlandırılmıştır. Bununla birlikte, bu beldeler bazı hizmetleri 30 Mart 2014 tarihine kadar sürdürmüştür.

Belediye başkanı iken 24 Ocak 2011'de istifa edince onun yerine aynı partiden H. İbrahim YAĞCIOĞLU seçilmiştir.

2.1.3. Bulancak İlçesi ile Aydındere ve Kovanlık Belde Belediye Başkanları

Tablo 30: Bulancak, Aydındere ve Kovanlık Belediye Başkanları

Bulancak ile Aydındere ve Kovanlık Beldesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Bulancak	1984-2004	Öner Eriş	Erkek	İlçe	SODEP/ SHP/CHP
Bulancak	2004-2014	Av. Kadir Aydın	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Bulancak	2014-... (Devam)	Recep Yakar	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Aydındere	2004-2009	Metin Karahasan	Erkek	Belde	AK PARTİ
Aydındere	2009-2014	Haydar Karakılıç	Erkek	Belde	MHP
Aydındere	2014-... (Devam)	Nuri Demir	Erkek	Belde	SAADET PARTİSİ/ AK PARTİ
Kovanlık	1996-2004	Mustafa Mehniyar	Erkek	Belde	DYP/ANAP
Kovanlık	2004-2014-... (Devam)	Mehmet Küçük	Erkek	Belde	AK PARTİ
Kovanlık	2019-...	Harun Kalıntaş	Erkek	Belde	AK PARTİ

Bulancak Belediyesi 1984-2004 yılları arasında ve 20 yıl kadar merkez sol partili Öner ERİŞ tarafından yönetildi. 2004 Yılı Yerel Seçimlerinde ise merkez sağ partiye geçen belediye başkanlığı, halen bu partili (AK PARTİ) başkanlarca yönetilmektedir. Aydındere ile Kovanlık belde belediyeleri ise kuruluşundan beri hep sağ görüşlü siyasi partilerin desteklediği başkanlarca yönetilmektedir.

2.1.4. Çamoluk İlçesi ve Yenice Beldesi Belediye Başkanları

Tablo 31: Çamoluk ve Yenice Belediye Başkanları

Çamoluk İlçesi ile Yenice Beldesinde 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Çamoluk	1987-1994	Raif Tatar	Erkek	İlçe	ANAP
Çamoluk	1994-1999	Mehmet Ali Sürücü	Erkek	İlçe	BAĞIMSIZ
Çamoluk	1999-2009	Cemil Uzun	Erkek	İlçe	ANAP/ AK PARTİ
Çamoluk	2009-2014	Özcan Çinici	Erkek	İlçe	SAADET PARTİSİ
Çamoluk	2014-2019	Savaş Akarçeşme	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Çamoluk	2019- ...	Fatih Düz	Erkek	İlçe	MHP
Yenice	1999-2004	Kadir Kahraman	Erkek	Belde	RP
Yenice	2004-2009	Mehmet Duras	Erkek	Belde	AK PARTİ
Yenice*	2009-2014	Halil İbrahim Gerçek	Erkek	Belde	SAADET PARTİSİ

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere Çamoluk İlçesi ile Yenice Belde Belediyesi -bağımsız hariç - hemen hepsi sağ görüşlü siyasi partilerin belediye başkanlarıdır.

2.1.5. Çanakçı İlçesi ve Karabörk Beldesi Belediye Başkanları

Tablo 32: Çanakçı ve Karabörk Belediye Başkanları

Çanakçı İlçesi ile Karabörk Beldesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	Partisi
Çanakçı	1984-1999	Nejat Bilge	Erkek	İlçe	ANAP
Çanakçı	1999-2004	Kemal Emiroğlu	Erkek	İlçe	MHP
Çanakçı	2004-2014	Sebahattin Şenel	Erkek	İlçe	MHP
Çanakçı	2014-...	Av. Tuncay Kasım	Erkek	İlçe	AK PARTİ, SAADET PARTİSİ
Karabörk	1994-2004	Turan Köse	Erkek	Belde	DYP
Karabörk	2004-2009	Yusuf Yaylı	Erkek	Belde	AK PARTİ
Karabörk*	2009-2014	Ömer Karaman	Erkek	Belde	AK PARTİ

Çanakçı Belediyesi ile Karabörk Belde Belediyesi 1984 yılından beri merkez sağ görüşlü partilerin belediye başkanlarınca idare edildiği tablodan anlaşılmaktadır. Av. Tuncay KASIM, 30 Mart 2014 yılı seçimlerinde AK PARTİ'nin desteğiyle, 31 Mart 2019 yılı seçimlerinde ise SAADET PARTİSİ'nin desteği ile Çanakçı ilçesinin belediye başkanı olmuştur. Çanakçı Belediye başkanlığı 1999-2014 yılları arasında ard arda üç dönem yani 15 yıl kadar MHP'nin desteklediği başkanlar tarafından yönetilmiştir. Dikkat çeken bir durum, özellikle nüfusu az olan ilçe ve beldelerdeki belediye başkanları toplum tarafından sevilmişse gelecek seçimlerde halk onu tekrar seçmektedir. Burada herhangi bir siyasi partinin beğenilmesi değil, başkan adayının bizzat şahsı daha etkili olmaktadır. Ayrıca nüfusu az olan bu tip yerlerde, akraba ilişkileri ve tanıdık olma durumları da etkili olmaktadır.

2.1.6. Dereli İlçesi ve Yavuzkema1 Beldesi Belediye Başkanları

Tablo 33: Dereli ve Yavuzkema1 Belediye Başkanları

Dereli İlçesi ve Yavuzkema1 Beldesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Bel. Türü	Partisi
Dereli	1968-1989	Ahmet Kahraman	Erkek	İlçe	BĞMZ
Dereli	1989-1994	Halil Bektaşoğlu	Erkek	İlçe	DYP
Dereli	1994-1999	Şükrü Kahraman	Erkek	İlçe	ANAP
Dereli	1999-2001	Halil Bektaşoğlu (Ekim 2001'de vefat etti)	Erkek	İlçe	DSP
Dereli	2001-2004	Emin Altundaş	Erkek	İlçe	DSP
Dereli	2004-2009	Muzaffer Karakayalı	Erkek	İlçe	CHP
Dereli	2009-...	Kazım Zeki Şenlikoğlu	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Yavuzkema1	1999-2000	Halil Biçer	Erkek	Belde	ANAP
Yavuzkema1	2000-2004	İsmail Önal	Erkek	Belde	ANAP
Yavuzkema1	2004-2019	Abdullah Önal	Erkek	Belde	AK PARTİ
Yavuzkema1	2019- ...	Adem Önal	Erkek	Belde	SAA-DET P.

Dereli Belediyesi 1989 yılından beri merkez sağ ve sol siyasi partili başkanlar tarafından el değiştirerek yönetilmektedir. Ayrıca son iki dönemdir AK PARTİLİ Kazım Zeki ŞENLİKOĞLU Dereli Belediyesine başkanlık yapmaktadır.

Yavuzkema1 Be1ede Be1ediyesini ise 1999 yılından beri merkez sağ partili başkanlarca idare edilmektedir.

2.1.7. Doğankent İlçesi Be1ediye Başkanları

Tablo 34: Doğankent İlçesi Be1ediye Başkanları

Doğankent İlçesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Be1ediye Başkanları Ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Be1ediye	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Bel. Türü	PARTİSİ
Dogankent	1984-1989	Şenol Tekin	Erkek	Belde	ANAP
Dogankent	1989-1994	Şenol Tekin	Erkek	İlçe	ANAP
Dogankent	1994-1999	Mehmet Şahın	Erkek	İlçe	DYP
Dogankent	1999-2004	Şenol Tekin	Erkek	İlçe	ANAP
Dogankent	2004-2014	Nazmiye Kabadayı	Kadın	İlçe	AK PARTİ
Dogankent	2014-2019	Haşim Birol Tekin	Erkek	İlçe	MHP
Dogankent	2019- ...	Ruşen Özden	Erkek	İlçe	AK PARTİ

Doğankent ilçesi, 1987 yılında ilçe statüsü kazanmıştır. Tabloda da görüldüğü üzere 1984-1989 aralığı “belde” olarak geçmektedir.

Doğankent Be1ediye Başkanlığı seçimini 1984 yılından beri merkez sağ partilerin kazandığı görülmektedir. İki dönem yani, 2004 ve 2009 yerel seçimleri AK PARTİ adına kazanan ve bilahare 2012’de BBP’ne geçen Doğankent Be1ediye Başkanı Nazmiye KABADAYI, aynı zamanda Giresun tarihinde *ilk kadın be1ediye başkanı* olma özelliğini taşımaktadır.

2.1.8. Espiye İlçesi ve Soğukpınar Belde Be1ediye Başkanları

Tablo 35: Espiye ve Soğukpınar Be1ediye Başkanları

Espiye İlçesi ve Soğukpınar Beldesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Be1ediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Be1ediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Be1ediye Türü	PARTİSİ
Espiye	1980-1989	Soner Karaman	Erkek	İlçe	BĞMZ/ ANAP
Espiye	1989-1994	Fuat Önal	Erkek	İlçe	SHP
Espiye	1994-2002	İbrahim Önal	Erkek	İlçe	MHP
Espiye	2002-2004	Hüseyin Turan	Erkek	İlçe	MHP
Espiye	2004-2014	Erol Karadere	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Espiye	2014- ...	Mustafa Karadere	Erkek	İlçe	//
Soğukpınar	2002-2009	İbrahim Akgün	Erkek	Belde	DSP
Soğukpınar	2009-2019	Özcan Özdemir	Erkek	Belde	AK PARTİ
Soğukpınar	2019- ...	Mustafa Eyice	Erkek	Belde	CHP

Espiye Belediye Başkanlığı 1984'den beri - bir dönem merkez sol partili başkan olmakla beraber - çoğunlukla sağ partili başkanlar tarafından idare edilmiştir. Bu belediye son dört dönemdir AK PARTİ'li "Karadere" kardeşlerce yönetilmektedir. Soğukpınar Belde Belediye başkanlığını ise 2002 yılından bu yana hem CHP hem de AK PARTİ'li başkanlarca yönetilmektedir. Ancak çoğunlula merkez sol partiden CHP'li başkanlarca yönetilmektedir.

2.1.9. Eynesil İlçesi ve Ören Belde Belediye Başkanları

Tablo 36: Eynesil ve Ören Belediye Başkanları

Eynesil İlçesi ve Ören Beldesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Bl. Türü	PARTİSİ
Eynesil	1984-1999	Burhan Yetim	Erkek	İlçe	CHP
Eynesil	1999-2004	Halil Görnaz	Erkek	İlçe	CHP
Eynesil	2004-2019	Coşkun Somuncuoğlu	Erkek	İlçe	BĞMZ / AK PARTİ
Eynesil	2019- ...	A. Latif Karadeniz	Erkek	İlçe	CHP
Ören	1984-1989	Ali Çalışkan	Erkek	Belde	CHP
Ören	1989-1994	Bekir Yetimahmetoğlu	Erkek	Belde	ANAP
Ören	1994-1999	Yusuf Yılıkıymaz	Erkek	Belde	CHP
Ören	1999-2004	Bekir Yetimahmetoğlu	Erkek	Belde	FP
Ören	2004-2009	İsmet Kart	Erkek	Belde	DYP
Ören	2009- 2019	Habip Usta	Erkek	Belde	AK PARTİ
Ören	2019- ...	Mustafa Eren	Erkek	Belde	AK PARTİ

Eynesil Belediyesi 1984 yılından itibaren CHP, Bağımsız ve AK PARTİ'li başkanlarca yönetilmiştir. Normal şartlarda gelecek yerel seçim 2024 yılında yapılacak olup, 1984-2024 arası 40 yıllık bir süreçte Eynesil belediyesini 25 yıl CHP'li başkanlarca, 15 yıl ise AK PARTİLİ belediye başkanlarca yönetilmiştir. Belirtmek gerekir ki, bağımsız iken AK PARTİ'ye geçen Coşkun SOMUNCUOĞLU, üç dönem (15 yıl) başkanlık yapmıştır.

Ören Belde Belediyesine gelince, 1984 yılından bu yana merkez sağ, muhafazakar ve merkez sol partili başkanlar tarafından değişimli olarak idare edilmektedir. Bekir YETİMAHMETOĞLU, bir dönem ANAP'tan başka bir dönemde ise FP'den seçilerek iki farklı siyasi parti adına 10 yıl kadar Ören Belediye Başkanlığı yapmıştır.

2.1.10. Görele, Aydınlar, Çavuşlu ve Köprübaşı Belediye Başkanları

Tablo 37: Görele, Aydınlar, Çavuşlu ve Köprübaşı Belediye Başkanları

Görele İlçesi İle Aydınlar, Çavuşlu Ve Köprübaşı Beldelerinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları Ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye-nin Adı	Dönemi	Başkanın Adı So-yadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Görele	1980 - 1989	Hayrullah Koç	Erkek	İlçe	BĞMZ/ ANAP
Görele	1989 - 1994	Nazım Dede	Erkek	İlçe	CHP
Görele	1994 - 1999	Dr. Erdem Dülger	Erkek	İlçe	BĞMZ
Görele	1999 - 2004	Nazım Dede	Erkek	İlçe	CHP
Görele	2004 - 2014	Ertuğrul Melikoğlu	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Görele	2014- 2023	Av. Tolga Erener	Erkek	İlçe	//
Aydınlar	1994-2004	Mahmut Tetik	Erkek	Belde	DYP
Aydınlar	2004-2009	Ahmet Özkan	Erkek	Belde	DYP
Aydınlar*	2009-2014	Osman Sazak	Erkek	Belde	AK PARTİ
Çavuşlu	1984-1991	Mehmet Yıldız Süleymanoğlu	Erkek	Belde	ANAP
Çavuşlu	1991-2004	İsmail Göröl	Erkek	Belde	ANAP
Çavuşlu	2004-2009	Fahri Şirin	Erkek	Belde	//
Çavuşlu	2009-2019	Hüseyin Arslan	Erkek	Belde	MHP
Çavuşlu	2019- ...	Fatih Duzcu	Erkek	Belde	AK PARTİ
Kırıklı*	2004-2014	Şükrü Türkoğlu	Erkek	Belde	//
Köprübaşı	1999-2004	Ali Yılmaz	Erkek	Belde	ANAP
Köprübaşı*	2004-2014	Abdullah Topcu	Erkek	Belde	//

Görele Belediye başkanlığını 1980'den beri - Dr. Erdem DÜLGER hariç – hemen hemen her başkanın iki dönem başkanlık yaptığı anlaşılmaktadır. Av. Tolga ERENER* 2023 Milletvekilliği Genel seçimlerinde Ak Parti'den aday olması nedeniyle belediye başkanlığından istifa etmiştir. Başkanlık koltuğu Görele için merkez sağ ve sol partililer arasında el değiştiği halde, Aydınlar, Çavuşlu, Kırıklı ve Köprübaşı Beldelerinde ise sol partili başkanların hiç kazanmadıkları anlaşılmaktadır.

* Av. Tolga Erener Eylül 2023'de Giresun İl Özel İdaresi Genel Sekreterlik görevine atanmıştır.

Giresun genelinde, kırsal alanlarla sosyal ilişkileri daha canlı olan yerleşim birimlerinin belediye başkanlığını, hemen hemen hepsini sağ partili başkanların kazandıkları net bir şekilde anlaşılmaktadır. Aynı durumun Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimlerine de yansıdığı belirgin bir şekilde görülmektedir.

2.1.11. Güce İlçesi Belediye Başkanları

Tablo 38: Güce İlçesi Belediye Başkanları

Güce İlçesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları Ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Bel. Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Güce	1984-1989	Dursun Topcu	Erkek	Belde	ANAP
Güce	1989-1994	Halil Geçgel	Erkek	İlçe (20.05.1990)	ANAP
Güce	1994-1999	Mithat Bahadır	Erkek	İlçe	CHP
Güce	1999-2014	Osman Karabatak	Erkek	İlçe	FP/AK PARTİ/CHP
Güce	2014- ...	Aytekin Geçgel ¹ Boduroğlu	Erkek	İlçe	AK PARTİ

Güce, Tirebolu İlçesine bağlı bir belde iken, 20.05.1990 tarih ve 3644 sayılı Kanunla, Giresun'un bir ilçesi oldu ve 5 Ağustos 1991 tarihinden itibaren de kurumsal faaliyetlerine geçti. Güce Belediye Başkanlığını 1999-2014 yılları arasında ve en uzun dönem (15 yıl) Osman KARABATAK yaptı. KARABATAK, önce dini söylemleri ve muhafazakârlığı diğerlerine göre daha belirgin olan FP adına seçimlere girdi ve kazandı. Bir sonraki dönemde AK PARTİ, en son dönemde ise CHP adına seçimlere katıldı ve başkanlığı yine kazandı. Güce örneği, küçük yerleşim yerlerinde (2000-2013 yılları arası ortalama nüfusu 3226) partiden çok, adayın kişisel başarı ve özelliklerinin belirleyici olduğunun somut bir örneğidir. Bu durum ayrıca, kimi zaman ideolojisi ve programı birbirine tamamen zıt gibi olan siyasi bir partiden diğerlerine geçişlerde toplumun pek tepki göstermediği aksine sevilen bir başkanın peşinden halkın sürüklenebileceğinin de bir örneğidir. Osman KARABATAK'ın böyle bir evrim geçirmesinin nedeni siyasi çekişmeler olabilir.

¹ Güce Belediye Başkanı Aytekin Geçgel, soyadını sonradan değiştirerek "Boduroğlu" yapmıştır.

2.1.12. Keşap İlçesi ve Karabulut Belde Belediye Başkanları

Tablo 39: Keşap İlçesi ve Karabulut Belde Belediye Başkanları

Keşap İlçesi ile Karabulduk Beldesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Keşap	1984-1989	Salih Kaya	Erkek	İlçe	ANAP
Keşap	1989-1994	Aydoğan Gezmiş	Erkek	İlçe	CHP
Keşap	1994-2004	Metin Kaya	Erkek	İlçe	ANAP
Keşap	2004-2009	Mehmet Emür	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Keşap	2009-2014	Dr. Nihat Yılmaz	Erkek	İlçe	MHP
Keşap	2014- ...	Mehmet Emür	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Karabulduk	1984-2004	Hasan Ceylan	Erkek	Belde	DYP
Karabulduk	2004-2009	Lütfi Aydın	Erkek	Belde	AK PARTİ
Karabulduk*	2009-2014	Mehmet Öztürk	Erkek	Belde	MHP

Keşap Belediyesi 1984 yılından bu yana sağ ve sol partili başkanlarca yönetildi. Ancak son 20 yıldır merkez sol görüşlü parti adaylarının başkanlığı kazanamadığı görülmektedir.

Karabulduk Belde Belediyesi ise 1984 yılından beri merkez sağ partili başkanlar tarafından yönetildi. DYP'li olan Hasan CEYLAN Karabulduk Belediyesine 20 yıl başkanlık yapmakla en uzun süre başkanlık yapanlar arasında yer aldı.

2.1.13. Piraziz İlçesi ve Bozat Belde Belediye Başkanları

Tablo 40: Piraziz İlçesi ve Bozat Belde Belediye Başkanları

Piraziz İlçesi ve Bozat Beldesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Bel. Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Bel. Türü	PARTİSİ
Piraziz	1984-1989	İdris Görgülüoğlu	Erkek	İlçe	ANAP
Piraziz	1989-1994	Sabri Çatal	Erkek	İlçe	ANAP
Piraziz	1994-2004	Mehmet Güneş	Erkek	İlçe	DSP
Piraziz	2004-2012	Hasan Şenel (3 Mart 2012'de vefat etti)	Erkek	İlçe	DYP AK PARTİ
Piraziz	2012-2014	Cafer Mavi	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Piraziz	2014-...	Hüseyin Görgülüoğlu	Erkek	İlçe	CHP
Bozat	1999-2004	Rıfat Gürsoy	Erkek	Belde	BĞMZ
Bozat*	2004-2014	Rıfat Gürsoy	Erkek	Belde	AK PARTİ

Piraziz Belediyesi 1984 yılından beri 20 yıl merkez sağ ve 20 yıl da merkez sol partili başkanlarca yönetilmiştir. Bozat Belde Belediye Başkanlığı ise kuruluşundan kapanışına kadar (15 yıl) tek kişi / merkez sağ menşeli Rifat GÜRSOY tarafından idare edilmiştir.

2.1.14. Şebinkarahisar İlçesi Belediye Başkanları

Tablo 41: Şebinkarahisar İlçesi Belediye Başkanları

Şebinkarahisar İlçesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediyenin Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Şebinkarahisar	1982-1989	Hasan Özhan	Erkek	İlçe	BAGIMSIZ
Şebinkarahisar	1989-1999	Mehmet Özdemir	Erkek	İlçe	DYP
Şebinkarahisar	1999-2009	Lütfullah Akdoğan	Erkek	İlçe	MHP
Şebinkarahisar	2009-2022	Şahin Yılanıcı2 (25 Temmuz 2022'de vefat etti.)	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Şebinkarahisar	2022- ...	Ömer Şentürk	Erkek	İlçe	AK PARTİ

Şebinkarahisar Belediyesi 1989 yılından beri hep sağ görüşlü siyasi partilerin desteklediği başkanlarca yönetilmiştir. Her başkanın iki dönem görev yaptığı Şebinkarahisar Belediyesi, son dört dönemdir AK PARTİLİ başkan tarafından idare edilmektedir.

2.1.15. Tirebolu İlçesi Belediye Başkanları

Tablo 42: Tirebolu İlçesi Belediye Başkanları

Tirebolu İlçesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye Adı	Dönemi	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Tirebolu	1984-1994	Atilla Taştemel	Erkek	İlçe	ANAP
Tirebolu	1994-2004	Emin Yaşar Yanıkömeroğlu	Erkek	İlçe	ANAP
Tirebolu	2004-2014	Burahan Takır	Erkek	İlçe	CHP
Tirebolu	2014-2019	Abdullah Karabıçak	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Tirebolu	2019- ...	Burahan Takır	Erkek	İlçe	CHP

2 Şebinkarahisar belediye başkanı Şahin YILANCI 25/07/2022 tarihinde vefat etmesi nedeniyle yerine AK PARTİ belediye meclis üyesi Ömer ŞENTÜRK seçilmiştir.

Tirebolu Belediyesi 1984 yılından günümüze kadar merkez sağ ve merkez sol partili başkanlarca idare edilmiştir. Süreç olarak çoğunluğu merkez sağ partinin desteklediği başkanların Tirebolu belediyesini yönettiği anlaşılmaktadır. 2002 yılından beri Türkiye’de iktidar olan AK PARTİ, ilk kez 30 Mart 2014 Mahalli İdareler Genel Seçimde kendi partisinin desteklediği adayı Tirebolu belediye başkanlığına getirebilmiştir. Ancak 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçiminde CHP’nin desteklediği bir önceki başkan Burhan TAKIR tekrar belediye başkanı seçilmiştir.

2.1.16. Yağlıdere İlçesi ve Üçtepe Belde Belediye Başkanları

Tablo 43: Yağlıdere ve Üçtepe Belediye Başkanları

Yağlıdere İlçesi ile Üçtepe Beldesinin 1984-2019 Yılları Arasında Seçilmiş Belediye Başkanları ve Mensup Oldukları Siyasi Partiler					
Belediye-nin Adı	Dönem	Başkanın Adı Soyadı	Cinsiyeti	Belediye Türü	PARTİSİ
Yağlıdere	1984-1999	Ahmet Yanbul	Erkek	İlçe	ANAP
Yağlıdere	1999-2009	Şevket Kaya	Erkek	İlçe	MHP
Yağlıdere	2009-2019	Abdurrahman Kırhasanoğlu	Erkek	İlçe	AK PARTİ
Yağlıdere	2019- ...	Yaşar İbaş	Erkek	İlçe	MHP
Üçtepe	1994-2009	Tevfik Zıvalı	Erkek	Belde	FP/ AK PARTİ
Üçtepe	2009-2019	Harun Öztürk	Erkek	Belde	AK PARTİ
Üçtepe	2019- ...	H. Gasım Akıllı	Erkek	Belde	MHP

Yukarıdaki tabloya göre hem Yağlıdere hem de Üçtepe Belediyeleri sağ partili başkanlarca yönetilmiştir. Bunlar arasında en uzun süreç olarak Ahmet YANBUL Yağlıdere Belediyesini, Tevfik ZIVALI ise Üçtepe Belde Belediyesini 15’er yıl idare ettikleri anlaşılmaktadır.

2.2. Giresun / 28 Mart 2004 Mahalli İdareler Genel Seçimleri

Önceki kısımda 1984-2019 yılları arasında seçilen belediye başkanlarının isimlerini, cinsiyet durumlarını ve siyasi partiye dağılımlarını topluca vermeye çalıştık. Bu kısımda ise AK PARTİ’nin 2002 yılında iktidara gelmesinden sonra yerel seçimlere yansıyan seçim sonuçları kapsamında dönemsel olarak belediye başkanlarının siyasi partiye dağılımları incelenmiştir. Bu bağlamda, 2004 yılında yapılan mahalli idareler seçiminden itibaren araştırma sonuçlarını daha ayrıntılı bir şekilde sunmaya çalışacağız

2.2.1. 2004 Mahalli İdareler Genel Seçimi'nde Giresun'da Seçilen Belediye Başkanları

28 Mart 2004 Mahalli İdareler Seçiminde Giresun genelinde 33 belediye başkanlığını kazanan adayların siyasi partilere dağılımı şu şekilde oluştu:

Tablo 44: /28 Mart 2004'de Seçimi Kazanan Belediye Başkanları

Giresun / 28 Mart 2004 Seçimini Kazanan Belediye Başkanları							
S. No	İlçe/Belde	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi / Bağımsız	S. No	İlçe / Belde	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi / Bağımsız
1	Giresun - Merkez	Hurşit Yüksel	AK PARTİ	18	Eynesil	Coşkun Somuncuoğlu	BĞMZ
2	Çaldağ	Osman Kılıç	//	19	Ören	İsmet Kart	DYP
3	Duroğlu	Mehmet Pay	MHP	20	Görece	Ertuğrul Melikoğlu	AK PARTİ
4	İnişdibi	Ahmet Şahin	AK PARTİ	21	Aydınlı	Ahmet Özkan	DYP
5	Alucra	İbrahim Bıyıkçı	MHP	22	Çavuşlu	Fahri Şirin	AK PARTİ
6	Bulancak	Kadir Aydın	AK PARTİ	23	Kırıklı	Şükrü Türkoğlu	DYP
7	Aydındere	Metin Karahasanoğlu	//	24	Köprübaşı	Abdullah Topçu	AK PARTİ
8	Kovanlık	Mehmet Küçük	//	25	Güce	Osman Karabatak	//
9	Çamoluk	Cemil Uzun	//	26	Keşap	Mehmet Emür	//
10	Yenice	Mehmet Duras	//	27	Karabulduk	Lütfi Aydın	//
11	Çanakçı	Sebahattin Şenel	MHP	28	Piraziz	Hasan Şenel	DYP
12	Karabörk	Yusuf Yaylı	AK PARTİ	29	Bozat	Rıfat Gürsoy	AK PARTİ
13	Dereli	Muzaffer Karakayalı	CHP	30	Şebinkarahisar	Lütfullah Akdoğan	MHP
14	Yavuzkermal	Abdullah Önal	AK PARTİ	31	Tirebolu	Burhan Takır	CHP
15	Doğan kent	Nazmiye Kabadayı	AK PARTİ	32	Yağlıdere	Şevket Kaya	MHP
16	Espiye	Erol Karadere	AK PARTİ	33	Üçtepe	Tevfik Zivalı	AK PARTİ
17	Soğukpınar	İbrahim Akgün	CHP				

2004 Belediye başkanlığı seçimleriyle Giresun'da bir ilk yaşanmıştır: Doğan kent ilçesinin AK PARTİ'li Nazmiye KABADAYI ilk defa, ka-dın aday

olarak belediye başkanlığını kazandı. Ataerkil ve eriler merkezli toplumlardaki bu tarz değişiklikler, sosyolojik açıdan toplumsal değişme olarak nitelendirilebilir.

Giresun genelinde AK PARTİ (%39,2) – 20, CHP (%22,9) - 3, DYP (%14,7) - 4, MHP (%9,4) - 5 ve Bağımsız ise (%5) -1 tane başkanlık kazandı. %1,2'lerde kalan ANAP, hiçbir belediye başkanı çıkaramadı.

Türkiye ortalamasına bakıldığında ise Giresun'da ortaya çıkan tab-lodan pek farkı yoktu: 2004 Yerel Seçimleri; 2001 yılında kurulan ve 2002 de iktidar olan AK PARTİ'nin zaferi ile sonuçlandı. Buna karşın ANAP, CHP ve DYP 'kale' olarak tabir ettikleri illerin belediyelerinin birçoğunu korumayı başarmışlarsa da bir önceki döneme göre (1999) büyük bir düşüş gösterdi. 2004 yerel seçimlere 20 siyasi parti katıldı ve belediye başkanlığı seçim sonuçlarında, AK PARTİ (%40,1 - 1753), CHP (%20,7 - 469), MHP (%10,1 - 247), DYP (%9,4 - 389) başı çeken partiler oldu.

2004 Yılı Belediye Başkanlığı seçim sonuçlarının, Türkiye ortalaması ile Giresun ortalamasının bir mukayesesi yapılırsa, alınan *oy oranlarının* birbirlerine yakın olduğu, sadece DYP'nin oyları Giresun'da Türkiye ortalamasına göre yaklaşık %5 düzeyinde daha fazla çıkmış olduğu anlaşılmaktadır.

2.2.2. /2004 Mahalli İdareler Seçimi İl Genel Meclisi Üyeliği

2004 Yerel Seçimlerinin *Giresun / İl Genel Meclisi Üyeliğinin* siyasi partilere göre dağılımına gelince AK PARTİ (%46,2) **41**, CHP (%16,3) **1** ve MHP (%13,1) **3** olmak üzere toplamda **45** üye seçildi. Giresun geneli Belediye Başkanlığı seçimi ile İl Genel Meclisi Üyeliği seçim sonuçları kıyaslandığında, AK PARTİ'nin oyları yaklaşık %7,0, MHP'nin oyları %3,7 oranında artarken CHP'nin oyları ise aksine %6,6 oranında azalmış olduğu görülmektedir. Oylardaki bu farklılığın nedeni şu şekilde izah edilebilir: Belediye başkanlığı seçimlerine katılan seçmenlerle İl Genel Meclisi Üyeliği seçimine katılan seçmenlerin profili tamamen aynı olmamasıdır. İl Genel Meclisi Üyeliği seçimine katılan seçmenlerin içinde kırsal alanlarda (köylerde) yaşayan halk da vardır. Oysa Belediye Başkanlığı seçimlerine katılanların çoğu şehirde yaşamakta olup sadece belediye başkanlığı olan bazı köy-mahalleler oy kullanabilmektedir. 2004 yerel seçimlerde hem Türkiye genelinde hem de Giresun genelinde; köylerde yaşayan seçmenler, şehirlerde yaşayanlara nazaran daha çok sağ eğilimli partileri tercih etmişlerdir. Bu anlamda İl Genel Meclisi Üyeliği seçim sonuçları ile

Belediye başkanlığı seçim sonuçlarının *oy oynaklığı-istikrarsızlığı* açısından değerlendirilmesi tutarlı değildir; bunun yerine sadece köyü/ kentli oy farklılıkları tespit edilebilir.

Türkiye geneli / 2004 İl Genel Meclisi Üyeliği Seçim sonuçlarına göre, oy oranlarının sadece üye çıkaran siyasi partilere göre dağılımı ise şu şekilde ortaya çıktı: AK PARTİ %41,7; CHP %18,2; DYP %10,0; MHP %10,5. Aynı şekilde bu oy oranlarıyla yine Belediye Başkanlığı seçimleri oy oranları kıyaslanırsa ortaya çıkan *farklılık* ise şöyledir: AK PARTİ %0,6; DYP %0,6; MHP %0,4 oranında artarken, CHP ise %2,5 oranında oy kaybetmiştir.

Sonuç itibarıyla bir kıyaslama yapılırsa, 2004 İl Genel Meclisi Üyeliği seçimlerinde Giresun geneli, merkez sağ partili adayları, Türkiye ortalamasına göre daha çok desteklemiştir.

2.3. /29 Mart 2009 Mahalli İdareler Genel Seçimleri

2.3.1. /29 Mart 2009'de Giresun Genelinde Seçilen Belediye Başkanları

29 Mart 2009 Mahalli İdareler Seçimlerinde Giresun genelinde belediye başkanlığını kazanan adaylar ile bağlı oldukları siyasi partiler şu şekildedir:

Tablo 45: /29 Mart 2009'da Seçimi Kazanan Belediye Başkanları

Giresun / 29 Mart 2009 Seçimini Kazanan Belediye Başkanları							
S. No	İlçe/Belde	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi	S. No	İlçe / Belde	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi
1	Giresun - Merkez	Kerim Aksu	CHP	18	Eynesil	Coşkun Somuncuoğlu	AK PARTİ
2	Çaldağ	Osman Kılıç	AK PARTİ	19	Ören	Habip Usta	//
3	Duroğlu	Murat Kılıçasalan	//	20	Görece	Ertuğrul Melikoğlu	//
4	İnişdibi	Ahmet Şahin	//	21	Aydınlar	Osman Sazak	//
5	Alucra	Osman Söylemez	//	22	Çavuşlu	Hüseyin Arslan	MHP
6	Bulancak	Av.Kadir Aydın	//	23	Kırıklı	Şükrü Türkoğlu	AK PARTİ
7	Aydındere	Haydar Karakılıç	MHP	24	Köprübaşı	Abdullah Topçu	//
8	Kovanlık	Mehmet Küçük	AK PARTİ	25	Güce	Osman Karabatak	CHP
9	Çamoluk	Özcan Çinili	SAADET PARTİ	26	Keşap	Dr.Nihat Yılmaz	MHP
10	Yenice	Halil İbrahim Gerçek	//	27	Karabulduk	Mehmet Öztürk	MHP

11	Çanakçı	Sebahattin Şenel	MHP	28	Piraziz	Hasan Şenel	AK PARTİ
12	Karabörk	Ömer Karaman	AK PARTİ	29	Bozat	Rıfât Gürsoy	//
13	Dereli	Kazım Zeki Şenlikoğlu	//	30	Şebin-kara-hisar	Şahin Yılcancı	//
14	Yavuzke-mal	Abdullah Önal	//	31	Tirebolu	Burhan Takır	CHP
15	Doğan-kent	Nazmiye Kabadayı	//	32	Yağlıdere	Abdurrahman Kırhasanoğlu	AK PARTİ
16	Espiye	Erol Karadere	//	33	Üçtepe	Harun Öztürk	//İ
17	Soğukpınar	Özcan Özdemir	//				

29 Mart 2009 Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde toplam 33 belediye başkanlığı yarışında AK PARTİ - 23, CHP - 3, MHP - 5 ve SAADET PARTİ - 2 belediye başkanlığını kazandı. TÜİK (Ekim 2012: 151).

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi seçilen başkanların sadece bir tanesi kadın, diğerleri ise erkektir. Doğan-kent ilçesinden ve AK PARTİ'den ikinci kez seçilen (bayan başkan) Nazmiye KABADAYI, seçildiği partiden 2012 yılında ayrılarak belediye başkanlığını BBP'nin çatısı altında yürüttü. Yine Giresun il belediye başkanı önceki dönem AK PARTİ'Lİ Hurşit YÜKSEL iken bu seçimlerde el değiştirerek belediye başkanı CHP'li Kerim AKSU oldu.

Bu seçimlerde Giresun belediye başkanlığı için yarışan on adayın aldıkları oy oranları şu şekilde gerçekleşti: Hurşit YÜKSEL (AK PARTİ %34,5), Erdoğan TÜRKOĞLU (ANAP %0,6), Halil İbrahim TÜRER (BTP %0,3), Kerim AKSU (CHP %46,5), Durmuş ÇEKİÇ (DP %0,7), Ali OKUSAL (DSP %1,5), Ali KARA (MHP %11,6), Ahmet KALAFAT (ÖDP %0,2), İsmail DERBEDER (SAADET PARTİSİ %3,7), Seçkin ATALAY (TKP %0,1).

2009 mahalli seçimleri ile 2004 yılı mahalli seçimler kıyaslandığında AK PARTİ son seçimlerde 3 tane daha fazla belediye başkanlığı kazanırken Giresun belediye başkanlığını kaybetti. Yine CHP ve MHP'nin belediye başkanlığı sayısı aynı kalırken Saadet Partisi 2, DYP ise 2007 yılında DP çatısı altında birleşmesine rağmen hiçbir belediye başkanlığı koltuğunu kazanamadı.

2.3.2. / 29 Mart 2009'de Seçilen İl Genel Meclisi Üyeleri

29 Mart 2009 Mahalli İdareler Genel Seçiminde İl Genel Meclisi üyeliğini kazanan adaylar ile bunların siyasi partilere dağılımı şu şekilde olmuştur:

Tablo 46: 29 Mart 2009'da Seçilen İl Genel Meclis Üyeleri

Giresun İli /29 Mart 2009 Mahalli İdareler Seçimine Göre İl Genel Meclis Üyeleri							
S. No	İlçe	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi	S. No	İlçe	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi
1	Giresun-Merkez	Eyüp Çiftçi	CHP	21	Espiye	Hayrettin Öztürk	AK PARTİ
2	//	Mehmet Aksu	//	22	//	Tahsin Kubilay Elevli	//
3	//	Türker Salbacak	//	23	Eynesil	Ziya Köse	//
4	//	Behice Çavuşoğlu	AK PARTİ	24	//	Nafiz Çetinkaya	//
5	//	Osman Öden	//	25	Görele	Hüseyin Kuğuoğlu	CHP
6	Alucra	İrfan Dikbaş	//	26	//	Erol Sezer	AK PARTİ
7	//	Fazlı Derbeder	//	27	//	Arslan Nizamoğlu	//
8	Bulancak	Ömer Mustafa Yılmaz	CHP	28	Güce	Mehmet Salih Bahadır	CHP
9	//	Recep Hıdır	AK PARTİ	29	//	Ahmet Usta	AK PARTİ
10	//	Abdüsselam Çağırıcı	//	30	Keşap	Mehmet Yüksel	MHP
11	//	Cumhur Karahasan	//	31	//	Osman Kolukisa	AK PARTİ
12	Çamoluk	Muammer Güleç	SAADET PARTİSİ	32	Piraziz	Köksal Özdemir	CHP
13	//	Abdullah Kürkçü	AK PARTİ	33	//	Eşref Memiş	AK PARTİ
14	Çanakçı	Abidin Öztürk	MHP	34	Ş.Karahisar	Oğuz Demir	//
15	//	Ali Osman Kasım	AK PARTİ	35	//	Uğur Eraslan	//
16	Dereli	Şükrü Kahraman	//	36	Tirebolu	Bahri Dönmez	MHP
17	//	Mustafa Geldi	//	37	//	Murat Arslan	AK PARTİ
18	Doğan-kent	Mehmet Pusti	//	38	//	Halil Demiral	//
19	//	Alaeddin Bayram	//	39	Yağlıdere	Mehmet Aksu	MHP
20	Espiye	Mehmet Dursun	//	40	//	Fikret Kara-arslan	AK PARTİ

29 Mart 2009 Yerel seçim sonuçlarına bakıldığında **Giresun İl Genel Meclisi üyelerinin** siyasi partilere dağılımı şu şekilde olduğu görülmektedir: AK PARTİ 28, CHP 7, MHP 4 ve SAADET PARTİSİ ise 1 tane olmak üzere

toplamda **40** üye seçilmiştir. Bu dönemde İl Genel Meclis Başkanlığını AK PARTİ'den seçilen Fikret KARAARSLAN ile Osman ÖDEN yapmıştır.

2.4. /30 Mart 2014 Mahalli İdareler Genel Seçimi

2.4.1. /30 Mart 2014'de Giresun Genelinde Seçilen Belediye Başkanları

6360 Sayılı Kanunla 2012 yılında bazı beldeler belediye statüsünden çıkarılmasıyla belediye başkanlığı Giresun genelinde 24'e inmiştir. Kadın belediye başkanının hiç olmadığı 30 Mart 2014 Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde AK PARTİ **19**, CHP **2**, MHP **2**, Saadet Partisi ise **1** tane belediye başkanlığı kazandı. 2014 yerel seçimlerde Giresun Belediye Başkanlığına CHP'li Kerim AKSU ikinci kez seçildi.

Giresun genelinde belediye başkanlığını kazanan adaylar ile bağlı oldukları siyasi partiler şunlardır:

Tablo 47: 30 Mart 2014'de Seçilen Belediye Başkanları

Giresun / 30 Mart 2014 Seçimini Kazanan Belediye Başkanları							
S. No	İlçe/Belde	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi	S. No	İlçe / Belde	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi
1	Giresun - Merkez	Kerim Aksu	CHP	13	Soğukpınar	Özcan Özdemir	AK PARTİ
2	Duroğlu	Murat Kılıçaslan	AK PARTİ	14	Eynesil	Coşkun Somuncuoğlu	AK PARTİ
3	Alucra	Asım Kayıkcı	AK PARTİ	15	Ören	Habip Usta	AK PARTİ
4	Bulancak	Recep Yakar	AK PARTİ	16	Görele	Av. Tolga Erener	AK PARTİ
5	Aydın-dere	Nuri Demir	SAADET P.	17	Çavuşlu	Hüseyin Arslan	MHP
6	Kovanlık	Mehmet Küçük	AK PARTİ	18	Güce	Aytekin Geçgel (Boduroğlu)	AK PARTİ
7	Çamoluk	Savaş Akarçesme	AK PARTİ	19	Keşap	Mehmet Emür	AK PARTİ
8	Çanakçı	Tuncay Kasım	AK PARTİ	20	Piraziz	Hüseyin Görgülüoğlu	CHP
9	Dereli	Kazım Zeki Şenlikoğlu	AK PARTİ	21	Şebinkarahisar	Şahin Yılandı	AK PARTİ
10	Yavuzke-mal	Abdullah Önal	AK PARTİ	22	Tirebolu	Abdullah Karabıçak	AK PARTİ
11	Doğan-kent	Haşim Birol Tekin	MHP	23	Yağlıdere	Abdurrahman Kırhasanoğlu	AK PARTİ
12	Espiye	Mustafa Karadere	AK PARTİ	24	Üçtepe	Harun Öztürk	AK PARTİ

2014 Yerel Seçimlerde Giresun Belediye Başkanlığı için yarışa katılan adaylar ve aldıkları oy oranları şu şekilde gerçekleşmiştir: Prof. Dr. Yılmaz CAN (AK PARTİ %39,1), Muhsin YILDIRIM (BBP %0,6), Zafer AKTAŞ (BTP %0,2), Kerim AKSU (CHP %46,3), İmdat MÜRTEZAOĞLU (DSP %0,1), Bekir ŞENSOY (HDP %0,2), Orhan ERZURUM (MHP %11,9), Süleyman TEKBAŞ (SAADET PARTİSİ %1,4), Bahadır AYDIN (TURK PARTİ %0,1) ve Serkan ÖZDEMİR (BĞMZ %0,1) oranında oy almıştır.

2.4.2. / 30 Mart 2014'de Giresun İlinde Seçilen Belediye Başkanlarının Eğitim Düzeyleri

Tablo 48: 30 Mart 2014'de Seçilen Belediye Başkanlarının Eğitim Durumu

30 Mart 2014 Yerel Seçimleri		Seçilen Belediye Başkanlarının Eğitim Durumu				Toplam
		Ortaokul	Lise	Yüksekokul veya Fakülte	Yüksek Lisans	
AK PARTİ	Erkek	1	6	11	1	19
CHP	Erkek	-	1	1	-	2
MHP	Erkek	1	-	1	-	2
SAADET P.	Erkek	-	-	1	-	1
Toplam		2	7	14	1	24

2014 yılında seçilen belediye başkanlarının eğitim düzeyine bakıldığında ortaokul veya dengi okul 2, lise veya dengi okul 7, yüksekokul veya fakülte 14, yüksek lisans mezunu olanların sayısı ise 1 tane olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuca göre Giresun halkına hizmet eden belediye başkanlarından üniversite tahsili görenlerinin oranı %63 seviyelerindedir.

2.4.3. /30 Mart 2014'de Seçilen İl Genel Meclisi Üyeleri

Tablo 49: 30 Mart 2014'de Seçilen İl Genel Meclis Üyeleri

Giresun İli /30 Mart 2014 Mahalli İdareler Seçimi İl Genel Meclis Üyeleri							
S.	İlçe	Üye Adı	Partisi	S	İlçe	Üye Adı	Partisi
1	Giresun-Merkez	Abdullah Mürşit Gürel	AK PARTİ	21	ESPİYE	Hayrettin Öztürk	AK PARTİ
2	//	Tahsin Dervişoğlu	CHP	22	//	Şenay Doma	//
3	//	Çetin Çakıroğlu	AK PARTİ	23	EYNESİL	Gürsel Yılmaz	//
4	//	Mehmet Yılmaz	CHP	24	//	Ziya Köse	//
5	//	Ahmet Şahin	AK PARTİ	25	GÖRELE	Şengül Şahin	//
6	Alucra	Durmuş Canikli	//	26	//	Aslan Nizamoğlu	//
7	//	Fazlı Derbeder	//	27	//	Hüseyin Kuşuoğlu	CHP

8	Bulancak	Ömer Mustafa Yılmaz	CHP	28	Güce	Bekir Bayram	AK PARTİ
9	//	Hamit Karaoğlanoğlu	AK PARTİ	29	//	İdris Bahadır	//
10	//	Abdulselam Çağrıçı	//	30	Keşap	Abdullah Tekbaş	//
11	//	Ahmet Cemal Karadeniz	//	31	//	Adem Çakır	//
12	Çamoluk	Abdullah Kürkçü	//İ	32	Piraziz	Cafer Mavi	//
13	//	Orhan Uzunkaya	//	33	//	Ali Gürsoy	//
14	Çanakçı	Burhan Bilge	//	34	Şebinkarahisar	Uğur Eraslan	//
15	//	Ali Osman Kasım	//	35	//	Yakup Özacar	//
16	Dereli	Mustafa Geldi	//	36	Tirebolu	Ömer Hıdır	//
17	//	Kahir Talıç	//	37	//	Halil Aydın	//
18	Doğan-kent	Fatma Dil	//	38	//	Resul Özdemir	//
19	//	Hayati Bayram	MHP	39	Yağlıdere	Fikret Karaaslan	//
20	Espiye	Mehmet Abdioğlu	AK PARTİ	40	//	Ömer Bayram	//

Giresun İl Genel Meclisi üyeliğine seçilen 40 üyeden sadece 3 tanesi (hepsi de AK PARTİ'den) bayan olup bunların meclisteki oranı ise sadece %7,5'dir. 30 Mart 2014 Yerel Seçimler sonucunda şekillenen İl Genel Meclisi üyeliği aritmetiği önceki iki dönemde de olduğu gibi yine iktidar partisi lehine teşekkül etti. Buna göre AK PARTİ 35, CHP 4 ve MHP ise 1 tane üye kazandı. Doğal olarak bu dağılıma göre yeni seçilen AK PARTİ'li Abdullah Mürşit GÜREL İl Genel Meclisi Başkanı oldu.

2.4.4. /30 Mart 2014 Seçimlerinin Giresun-Türkiye Karşılaştırılması

30 Mart 2014 Mahalli İdareler Seçiminde Giresun ve Türkiye genelinde alınan oy oranlarının siyasi partilere göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 50: 30 Mart 2014 Seçimlerinin Giresun ve Türkiye Karşılaştırması

30 Mart 2014 Mahalli İdareler Seçimi						
İl Genel Meclisi Üyeliği Seçimi			Belediye Başkanlığı Seçimi		Belediye Meclisi Üyeliği Seçim	
Siyasi Partiler	Giresun Oy Oranı (%)	Türkiye Oy Oranı (%)	Giresun Oy Oranı (%)	Türkiye Oy Oranı (%)	Giresun Oy Oranı (%)	Türkiye Oy Oranı (%)
AK PARTİ	50,2	45,4	43,5	43,1	42,8	42,8
BBP	1,5	2,3	1,1	1,4	1,3	1,5
BDP*	0,0	8,0	0,0	4,2	-	4,1
BTP	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2
CHP	23,1	16,9	31,6	26,4	30,3	26,3
DP	0,5	1,0	0,0	0,7	-	0,6
DSP	0,3	0,3	0,1	0,4	0,3	0,3
HDP	0,4	0,4	0,1	2,0	0,1	2,1
İP	0,2	0,2	0,0	0,2	-	0,2
MHP	19,1	20,7	17,5	17,7	19,1	17,8
ÖDP	0,2	0,2	0,0	0,01	--	0,1
SAADET P.	3,5	3,3	4,0	2,8	4,1	2,8
TKP	0	0,1	0,0	0,02	0,2	0,1
BĞMZ	0,6	0,4	1,8	0,2	0,8	0,1

<http://tuikapp.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yere1.zul> ; <http://ysk.gov.tr/>

Bu seçimlere bağımsızlar hariç 26 siyasi parti katıldı. Ancak aldıkları oy itibariyle Giresun genelinde sadece bindelik dilime girebilen bu partilerin oy oranları verilmeye çalışıldı.

İl Encümen üyeliğine de İl Genel Meclisi üyelerinden üç AK PARTİ'li seçildi. Bunlar: (1) Çanakçı ilçesinin İl Genel Meclisi Üyesi Ali Osman KASIM, (2) Görele ilçesinin İl Genel Meclisi Üyesi Şengül ŞAHİN ve (3) Doğan- kent ilçesinin İl Genel Meclisi Üyesi Fatma DİL'dir. Görüldüğü üzere üç Encümenin ikisi bayandır.

Giresun İlının tüm ilçe ve belde belediye başkanlığı sayısı 24 olup bunlara toplamda 252 tane *belediye meclisi üyesi* seçildi. Bu üyelerin siyasi

* Barış ve Demokrasi Partisi (BDP), 02.05.2008'de kurulmuş sosyal demokrat ve sosyal liberal görüşlü siyasi bir partidir. Parti milletvekilleri Haziran 2014'te aldığı kararla Halkların Demokratik Partisine (HDP) katılma kararı almış, fakat ardından tekrar bir karar alarak 11 Temmuz 2014 tarih itibariyle isim değişikliği yapıp Demokratik Böl- geler Partisi (DBP) adını almıştır.

partilere göre dağılımına gelince AK PARTİ **147**, BBP **1**, CHP **47**, MHP **50** ve Saadet Partisi ise **7** üye kazandı. Burada bir başka ilginç husus, Türkiye genelinde 20498 belediye meclisi üyesinin 2198 tanesi bayan olup ve bunun tüm üyeler arasındaki oranı %10,72'dir. Buna mukabil Giresun genelinde ise 252 tane belediye meclisi üyesinin sadece 15 tanesi kadın olup bunun tüm üyeler arasındaki oranı yaklaşık %5,95'e tekabül etmekte yani Türkiye ortalamasının epey altındadır.

2014 Yerel seçim sonuçlarına bakıldığında ilginç bir durum da, Belediye Meclisi Üyeliği seçimlerinde AK PARTİ'nin aldığı oy oranı, Giresun geneli ile Türkiye ortalamasının hemen hemen aynı olmasıdır. Belediye Başkanlığı seçimlerinde ise bu oran birbirine çok yakındır. Fakat İl Genel Meclisi Üyeliği seçimlerinde Giresun geneli, Türkiye ortalamasından yaklaşık %4,8 daha fazla çıkmıştır.

Giresun'un 2014 yılı yerel seçimlerdeki oy istikrarsızlığına gelince; AK PARTİ, İl Genel Meclisi Üyeliğinde %50,2; Belediye Başkanlığı seçimlerinde %43,5; Belediye Meclisi Üyeliğinde ise %42,8 oranında bir oy aldı. Buna göre Belediye Başkanlığı seçimleri ile Belediye Meclisi Üyeliği seçimleri arasında oy oynaklığı-istikrarsızlığı %0,7'dir. Aynı şekilde Türkiye için oy oynaklığı %0,3'dür. İl Genel Meclisi Üyeliği seçmenlerine (herhangi bir belediyeye bağlı olmayan) kırsal kesimlerde-köylerde oturanlar da dahildir. Buna göre İl Genel Meclisi Üyeliği seçmen profili ile diğer iki seçmen (Belediye Başkanlığı seçmeni ve Belediye Meclisi Üyeliği seçmeni) profili aynı değildir. Dolayısıyla oy oynaklığı tespiti, seçmenleri aynı olanlar arasında yapılması tutarlı olacaktır. Buradan şu sonuç çıkarılabilir: AK PARTİ'Yİ kırsal alanlarda oturanlar, şehirde oturanlara göre daha çok desteklemişlerdir. Bu nedenle AK PARTİ'nin İl Genel Meclis Üyeliği Seçimindeki oy oranları; Belediye Başkanlığı seçimleri ile Belediye Meclisi üyeliği seçimlerinden daha çok çıkmaktadır. Bu tespit, hem Giresun geneli hem de Türkiye geneli için geçerlidir.

CHP, bu seçimlerde her üç kategoride de Türkiye ortalamasına göre Giresun genelinden daha çok oy aldığı görülmektedir. Belediye Başkanlığı seçimlerinde %31,3; Belediye Meclisi Üyeliği seçimlerinde ise %30,3 oranında bir oy alan CHP'nin her iki seçim arasındaki oy istikrarsızlığı ise %1,3'dür.

MHP İl Genel Meclisi Üyeliği seçimleri ile Belediye Başkanlığı seçimlerinde Türkiye ortalamasına göre Giresun genelinden daha az oy alırken, Belediye meclisi üyeliği seçimlerinde tam tersine (Türkiye ortalamasına göre) daha çok (%1,3) oy aldı. Belediye Başkanlığı seçimlerinde %17,5; Belediye Meclisi Üyeliği seçimlerinde ise %19,1 oranında bir oy alan MHP'nin her iki seçim arasındaki oy istikrarsızlığı ise %1,6'dır.

2.5. /31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimi

2.5.1. / 31 Mart 2019'de Giresun Genelinde Seçilen Belediye Başkanları

31 Mart 2019 Mahalli İdareler seçiminde Giresun genelinde ilçe ve belgeler dahil olmak üzere toplamda 24 belediye başkanı seçilmiştir. Önceki dönemde de olduğu gibi kadın belediye başkanının hiç seçilmediği 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde AK PARTİ 13, CHP 4, MHP 5, Saadet Partisi ise 2 tane belediye başkanlığı kazanmıştır. 2019 yerel seçimlerde Giresun Belediye Başkanlığına AK PARTİ'li Av. Aytekin ŞENLİKOĞLU seçildi. Daha öncesinde yani 2009 ve 2014 yerel seçimlerde üst üste iki dönem CHP'nin desteklediği Kerim AKSU Giresun belediye başkanı seçilmişti. Şayet 2014 yılı yerel seçimlere göre Giresun geneli için bir kıyaslama yapılırsa, AK PARTİ'nin belediye başkan sayıları 19'dan 13'e gerilerken, CHP'nin 2'den 4'e, MHP'nin 2'den 5'e, Saadet Partinin ise 1'den 2'ye yükselmiştir.

Giresun genelinde belediye başkanlığını kazanan aday isimleri ile bağlı oldukları siyasi partiler aşağıdaki tabloda daha detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 51: 31 Mart 2019 Seçimini Kazanan Belediye Başkanları

Giresun / 31 Mart 2019 Seçimini Kazanan Belediye Başkanları							
S. No	İlçe/Belde	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi	S. No	İlçe / Belde	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi
1	Giresun - Merkez	Av. Aytekin Şenlikoğlu	AK PARTİ	13	Soğukpınar	Mustafa Eyice	CHP
2	Duroğlu	Halil Çetin	MHP	14	Eynesil	Ahmet Latif Karadeniz	CHP
3	Alucra	Suat Aybar	MHP	15	Ören	Mustafa Eren	AK PARTİ
4	Bulancak	Recep Yakar	AK PARTİ	16	Görece	Av. Tolga Erener	AK PARTİ
5	Aydındere	Nuri Demir	AK PARTİ	17	Çavuşlu	Fatih Duzcu	AK PARTİ

6	Kovanlık	Harun Kalıntaş	AK PARTİ	18	Güce	Aytekin Geçgel (Boduroğlu)	AK PARTİ
7	Çamoluk	Fatih Düz	MHP	19	Keşap	Mehmet Emür	AK PARTİ
8	Çanakçı	Av. Tuncay Kasım	SAADET P.	20	Piraziz	Hüseyin Görgülüoğlu	CHP
9	Dereli	Kazım Zeki Şenlikoğlu	AK PARTİ	21	Şebinkarahisar	Şahin Yılandıcı (Vefat 25 Temmuz 2022'de)	AK PARTİ
10	Yavuzke-mal	Adem Önal	SAADET P.	22	Tire-bolu	Burhan Takır	CHP
11	Doğan-kent	Ruşen Özden	AK PARTİ	23	Yağlı-dere	Yaşar İbaş	MHP
12	Espiye	Mustafa Karadere	AK PARTİ	24	Üçtepe	Hacı Gasım Akıllı	MHP

2.5.2. /31 Mart 2019 Giresun Belediye Başkanlığı Seçimi Üzerine Bir Analiz

Tablo 52: 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimi Seçmen Sayıları

31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimleri/ Giresun Genelinin Seçmen Sayıları				
	Mahalle Seçmen Sayısı	Belde Seçmen Sayısı	Köy Seçmen Sayısı	Toplam Seçmen Sayısı
Giresun Merkez	77.080	0	17.375	94.455
İl, İlçe ve Belde	195.357	16.715	140.008	352.080

31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde Giresun genelinin toplam kayıtlı seçmen sayısı 352.080 olmuştur. Giresun Merkez'de mahalle seçmen sayısı, Giresun belediye başkanlığı seçimlerinde kayıtlı seçmen sayısıdır ve bu sayı 77.080'dir. Yasa gereği köy seçmenleri (140.008) belediye başkanlığı seçimlerine katılamazlar. Dolayısıyla, 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde Giresun'un merkez ilçesi dahil tüm ilçe ve beldelerde belediye başkanlığı seçimlerine katılma hakkına sahip seçmen sayısı 212.072'dir.

Diğer bir durum ise 24 Haziran 2018 yılındaki Cumhurbaşkanlığı ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun genelindeki kayıtlı seçmen sayısı 334.305'ti. Ancak, 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimleri sırasında seçmen sayısının 352.080'e yükseldiği görülmektedir. Bu artışa, nüfusun artışı değil seçmenin artışı demek daha doğru olacaktır. Giresun genelinde seçmen sayısı, 2018 yılındaki Cumhurbaşkanlığı seçimi ile 2019 yılındaki Mahalli

İdareler Genel Seçimleri arasında yaklaşık 15 ay içinde 17.775 artmıştır. Bu artışın muhtemel sebebi, belediye başkan adayları ve muhtar adaylarının oy sayılarını artırmak amacıyla farklı illerden ve yerleşim birimlerinden seçmenleri transfer etmeleridir.

Tablo 53: 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimi Katılım Düzeyi

Giresun /Merkez 31 Mart 2019 Belediye Başkanlığı Seçimi				
	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Geçerli Oy Sayısı	Katılım Oranı (%)
Giresun Geneli (Tüm Belediye Bşk. Seçimleri)	212072	178118	171888	Giresun: %84;
Giresun Merkez	77080	64001	62185	Türkiye: %84,4

Giresun Merkez 31 Mart 2019 Belediye Başkanlığı Seçimlerine Giresun genelinde katılım oranı %84, Türkiye genelinde ise %84,4 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere Giresun merkezde belediye başkanlığı seçimleri iddialı geçmesine rağmen 77.080 seçmenden 13.079'u hiç oy kullanmamış ve 1.816 oy ise geçersiz sayılmıştır.

Tablo 54: 31 Mart 2019 Belediye Başkanlığı Seçimi Oyların Dağılımı

31 Mart 2019 Belediye Başkanlığı Seçiminde Giresun Geneli ve Giresun Merkezde Oyların Siyasi Partilere Dağılımı													
	SAADET P.	BTP	TKP	VATAN P.	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BĞMZ
Giresun İl Genelinden Alınan Oy	4223	346	254	0	826	58874	78689	7	19201	9245	0	178	45
Giresun Merkezden Alınan Oy	1238	149	221	0	0	30073	30383	0	0	0	0	121	0

31 Mart 2019 Belediye Başkanlığı Seçimi'nde Giresun merkezden AK PARTİ 30 bin 383 oy, CHP ise 30 bin 073 oy almıştır. Bu çekişmeli geçen seçimleri AK PARTİ'li Av. Aytekin ŞENLİKOĞLU, 310 oy farkla kazanmıştır.

Mahalli İdareler Seçimlerinde muhtar ya da belediye başkan adayları arasında seçim şayet çekişmeli geçiyorsa, bu durumda seçmenler farklı parametre üzerinden tercihlerini yaparlar. Bu gibi durumlarda genellikle adayların dünya ya da siyasi görüşü paranteze alınarak daha çok adayların verdiği vaat, yapacağı hizmet ve vatandaşa karşı olan samimi ilişkileri belirleyici olmaktadır. 31 Mart 2019 Giresun Belediye Başkanlığı seçimlerinde Ak Partili Av. Aytekin ŞENLİKOĞLU ile CHP'li Kerim AKSU arasında Giresun Merkez belediye başkanlığı seçimi çekişmeli geçmiştir. Kerim AKSU iki dönem peş peşe Giresun belediye başkanlığı yapmış ve bu avantajını kullanırken, Av. Aytekin ŞENLİKOĞLU ise iktidar partisinin adaylığı olup bu avantajını kullanmıştır. Neticede 310 oy farkıyla Av. Aytekin ŞENLİKOĞLU Giresun Belediye Başkanlığı kazandı. Lakin yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı üzere, bazı seçmenler öteden beri desteklediği siyasi partiye değil, iki belediye başkan adayında birine oylarını vermişlerdir. Bu bağlamda BBP, DP, MHP, İYİ PARTİ kendi partilerine dahi hiç oy vermemiş, buna mukabil BTP, TKP, DSP ise kendi adaylarına oy verdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 55: 31 Mart 2019'da Seçilen Belediye Başkanlarının Eğitim Düzeyleri

31 Mart 2019 Yerel Seçimler		Seçilen Belediye Başkanlarının Eğitim Durumu					Toplam
		İlko-kul	Orta-okul	Lise	Yüksekokul / Fakülte	Yüksek Lisans	
AK PARTİ	Erkek	-	-	3	8	2	13
CHP	Erkek	1	1	1	1	-	4
MHP	Erkek	-	-	5	-	-	5
SAADET P.	Erkek	-	-	1	-	1	2
Toplam		1	1	10	9	3	24

31 Mart 2019 Yerel Seçimlerde Giresun il, ilçe ve belde belediye başkanlığına seçilen başkanların eğitim düzeylerine bakıldığında ilkökullü mezunu 1, ortaokullü mezunu 1, lise mezunu 10, yüksekokul veya fakülte mezunu 9, yüksek lisans mezunu olanların sayısı ise 3'dür. Bu tabloya göre yüksek lisans dahil yükseköğretimi tamamlamış belediye başkanlarının oranı %50'dir. Bir kıyaslama yapacak olursak, bir önceki seçim olan 2014 yerel seçimlerde belediye başkanlığı koltuğuna oturan yükseköğrenim gören belediye başkanlarının oranı %63 olarak gerçekleşmişti.

2.5.3. / 31 Mart 2019'de Seçilen İl Genel Meclisi Üyeleri

Tablo 56: 31 Mart 2019'de Seçilen Giresun İli Genel Meclisi Üyeleri

Giresun İli /31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimi İl Genel Meclis Üyeleri							
S. No	İlçe	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi	S. No	İlçe	Adı ve Soyadı	Siyasi Partisi
1	Giresun-Merkez	Ahmet Şahin	AK PARTİ	21	Espiye	Hayrettin Öztürk	AK PARTİ
2	//	Fuat Yurt	//	22	//	İmdat Mürsel Önal	//
3	//	Mustafa Yıldız	//	23	Eynesil	Fatih Cansız	//
4	//	Mehmet Yılmaz	CHP	24	//	Bahattin Yılıkyılmaz	CHP
5	//	Türker Salbacak	CHP	25	Görece	Şengül Şahin	AK PARTİ
6	Alucra	Durmuş Canikli	AK PARTİ	26	//	Ali Çolak	//
7	//	Tuğrul Ukuş	MHP	27	//	Mustafa Demirci	MHP
8	Bulancak	Abdüsselam Çağırıcı	AK PARTİ	28	Güce	Ahmet Salih Bal	AK PARTİ
9	//	Mürsel Genç	//	29	//	Mehmet Akif Yılmaz	//
10	//	Mustafa Karakaya	//	30	Keşap	Adem Çakır	//
11	//	Metin Beyaz	CHP	31	//	Mustafa Kemal Kurt	//
12	Çamoluk	Muammer Güleç	AK PARTİ	32	Piraziz	Cafer Mavi	//
13	//	Dursun Duyan	MHP	33	//	Tecat Şahin	CHP
14	Çanakçı	Abdullah Öztürk	AK PARTİ	34	Şebinkarahisar	Elaaddin Önal	AK PARTİ
15	//	Turan Karaman	//	35	//	Uğur Erarslan	MHP
16	Dereli	İbrahim Erhan	//	36	Tirebolu	Mehmet Şener	AK PARTİ
17	//	Şükrü Kahraman	//	37	//	Murat Arslan	//
18	Doğan-kent	Muttalip Patan	//	38	//	Ömer Cebeci	CHP
19	//	Hayati Bayram	MHP	39	Yağlıdere	Fatih Kılıç	MHP
20	Espiye	Mehmet Abdioglu	AK PARTİ	40	//	Temel Işık	AK PARTİ

Tablodan da anlaşıldığı üzere 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimine Göre Giresun'un İl Genel Meclis üye sayısı 40 olup bu üyelerin siyasi partilere göre dağılımı şu şekilde olmuştur: AK PARTİ 27, CHP 6, MHP 6, İYİ PARTİ ise 1 üye kazanmıştır. Bu dağılıma göre AK PARTİ'li Ahmet ŞAHİN İl Genel Meclisi Başkanı seçilmiştir. Belirtmek gerekir ki İl Genel Meclisi üyeliği

aritmetiği önceki üç dönemde de olduğu gibi yine iktidar partisi lehine teşekkül etmiştir. 2014 yılında CHP'nin 4 olan üye sayısı bu son seçimde 6'ya yükselirken, MHP'nin ise 1 olan üye sayısı 6'ya çıkmıştır. Özellikle MHP'nin İl Genel Meclis üye sayısının 6 kat kadar artması, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde MHP ile AK PARTİ'nin ittifak etmesinin bir yansıması olarak açıklanabilir. Bu dağılım cinsiyet açısından değerlendirildiğinde ise 40 üye arasında sadece 1 (bir) 'kadın üye' (%2,5'e tekabül etmektedir) mevcuttur. Giresun İl Genel Meclis Başkanı Ahmet Şahin'dir.

31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçiminde Giresun ve Türkiye genelinde alınan oy oranlarının siyasi partilere göre dağılımı da analiz edilmiştir. Bu kapsamda *İl Genel Meclis Üyeliği*, *Belediye Başkanlığı* ve *Belediye Meclisi Üyeliği* seçimlerinin her biri aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi karşılaştırılmıştır.

Tablo 57: 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçim Sonuçlarının Karşılaştırılması

31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimi							
İl Genel Meclisi Üyeliği Seçimi			Belediye Başkanlığı Seçimi		Belediye Meclisi Üyeliği Seçim		
Siyasi Partiler	Giresun İ.G.M. Ü. Oy Oranı (%)	Türkiye İ.G.M. Ü. Oy Oranı (%)	Giresun/Geneli B.B. Oy Oranı (%)	Türkiye/Geneli B.B. Oy Oranı (%)	Giresun Geneli B.M.Ü. Oy Oranı (%)	Giresun Geneli B.M.Ü. Dağılımı	Türkiye Geneli B.M.Ü. Oy Oranı (%)
AK PARTİ	45,9	41,6	45,8	42,6	44,9	132	42,6
BBP	1,2	1,8	0,5	1,6	0,4	2	1,9
BTP	0,2	0,3	0,2	0,3	0,1	0	0,3
CHP	23,1	17,5	34,3	29,8	32,0	48	29,4
DP	0,0	0,6	0,0	1,0	0,0	0	0,9
DSP	0,0	0,2	0,1	1,0	0,1	0	0,9
HDP	0,04	7,9	0,0	4,5	0,0	0	5,6
İYİ PARTİ	8,0	8,1	5,4	7,8	5,3	16	7,3
MHP	19,2	18,8	11,2	7,4	13,5	49	7,5
SAADET P.	2,2	2,5	2,5	2,9	3,2	9	3,0
TKP	0,0	0,1	0,1	0,1	0,3	0	0,3
VATAN P.	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0	0,2
BĞMZ	0,1	0,4	0,02	0,9	0,2	0	0,3
TOPLAM						256	

Kısaltmalar: İ.G.M. Ü.: İl Genel Meclis Üyeliği; B.B.: Belediye Başkanlığı; B.M.Ü.: Belediye Meclis Üyeliği.

31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçiminde seçmenler, tercihlerini "İl Genel Meclis Üyeliği," "Belediye Başkanlığı," ve "Belediye Meclisi Üyeliği" seçimlerinde makul bir şekilde yapmışlardır. Giresun ili, Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında belirgin bir farkın olduğu gözlemlenmektedir. Başka bir deyişle, AK PARTİ Giresun ilinde her üç kategoride de Türkiye geneline göre daha fazla oy almıştır. Diğer bir durum ise iktidar partisinin (AK PARTİ) Giresun ilinde *İl Genel Meclis Üyeleri* ile *Belediye Başkanlarının* aldıkları oy oranları hemen hemen aynı olmasına rağmen *Belediye Meclisi Üyeliklerinin* aldıkları oy oranı 1 (bir) puan kadar daha düşük çıkmıştır. Giresun genelinde 24 belediye başkanlığı birimine 256 Belediye Meclis Üyesi seçilmiştir. Bunların siyasi partilere dağılımı ise AK PARTİ 132, BBP 2, CHP 48, İYİ PARTİ 16, MHP 49 ve SAADET PARTİ 9 üyeyi belediye meclislerine göndermişlerdir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. SİYASİ PARTİLERİN GİRESUN İL BAŞKANLARI

Kitabımızın bu bölümü, Giresun ilinde teşkilatlanan siyasi partiler ve bunların il başkanlarını ele almaktadır. Araştırma, 1983-2023 yılları arasında Giresun'da faaliyet gösteren siyasi partiler ve il başkanlarının demografik özellikleri ile sınırlanmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı resmi web sitesindeki 25.09.2023 tarihli güncel bilgilere göre Türkiye Cumhuriyeti'nde faal olan 131 adet siyasi parti bulunmaktadır. Giresun ilinde ise belirtilen tarihler arasında toplam 62 siyasi parti il başkanlığı düzeyinde teşkilatlandığı görülmektedir.

Aşağıda da görüldüğü gibi 1983-2023 yılları arasında Giresun'da teşkilatlanmış ve siyasi hayata yön vermiş siyasi partiler ile bunların Giresun il başkanlarının isimleri, il başkanlığı yaptığı dönemler, eğitim düzeyleri, meslek ve deneyimleri hakkında kısaca bilgi sunulmuştur. Sıralama il başkanlarının mensup oldukları siyasi partilere göre yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikle 2002 yılı itibarıyla iktidar partisi, sonra ana muhalefet partisi, TBMM'de grubu bulunan siyasi partiler, son olarak da TBMM'de grubu bulunmayan siyasi partiler alfabetik sıraya göre ele alınmıştır.

3.1. İktidar Partisi (2009-2023)

3.1.1. Adalet ve Kalkınma Partisi Giresun İl Başkanları (2001-2023)

Tablo 58: Adalet ve Kalkınma Partisi Giresun İl Başkanları

1-Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ) Giresun İl Başkanları (İktidar Partisi)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Hasan Aydın	2001-2002	Lisans	Eğitimci, kuyumcu, AK PARTİ Giresun Kurucu İl Başkanı, 22. Dönem Giresun Milletvekili.
2	Ayhan Akten	2002-2003	Lisans	Esnaf, muhasebeci, esnaf, sigorta hizmetleri, müteahhit. Sivil toplum kurum ve kuruluşlarında aktif görevler.
3	Kenan Tatlı	2003-2004	Yükseköğretim	Esnaf, AK PARTİ Kurucu İl Yönetim Kurulu üyelerinden. 2014 yılından beri aynı partinin Yönetim Kurulu üyesi.

4	Av. Aytekin Şenlikoğlu	2004-2006	Lisans	Avukat, AK PARTİ Giresun İl Teşkilatının kurucularından ve aynı partinin birçok birimlerinde görevler. Giresun Belediye Başkanı (2019 -halen)
5	Ayhan Akten	2006 -2008	Lisans	Esnaf, muhasebeci, sigorta hizmetleri, müteahhit. Sivil toplum kurum ve kuruluşlarında aktif görevler.
6	Zeki Çakır	2008- 2009	Lise	Esnaf, turizm işletmeciliği.
7	Mehmet Geldi	2009 -2011	Lisans	Harita-kadastro mühendisi, müteahhit, 24.Dönem Giresun Milletvekili.
8	Hasan Ali Tütüncü	2011-2011 (iki ay)	Yüksekokul	Esnaf, siyasetçi, Eski - Giresun Spor Kulübü İkinci Başkanı.
9	Av. Sabri Öztürk	2011-2013	Lisans	Avukat, AK PARTİ'nin bazı birimlerinde aktif görevler, değişik sivil toplum kuruluşlarında görevler.
10	Hasan Aydın	2014-2015	Lisans	Eğitimci, kuyumcu, AK PARTİ Giresun Kurucu İl Başkanı, 22. Dönem Giresun Milletvekili.
11	Hasan Ali Tütüncü	2015-2017 (Vefat etti)	Yüksekokul	Esnaf, siyasetçi, Eski - Giresun Spor Kulübü İkinci Başkanı.
12	Kenan Tatlı	2017- 2023	Yüksekokul	Esnaf, siyasetçi.
13	Mete Bahadır Yılmaz	2023- ...	Lisans	İnşaat Mühendisi, Siyasetçi, Esnaf, Giresun 2. Organize Sanayi Müdürü.

Adalet ve Kalkınma Partisi 14 Ağustos 2001'de Recep Tayyip ERDOĞAN önderliğinde kuruldu ve 03 Kasım 2002 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçimlerinde tek başına iktidar oldu ve halen (Ekim 2022 itibariyle) iktidarını devam ettirmektedir. *AK PARTİ Genel Başkanlığı*nı; 14 Ağustos 2001 tarihinden 28 Ağustos 2014'e kadar Recep Tayyip ERDOĞAN, 28 Ağustos 2014 - 22 Mayıs 2016 tarihleri arasında Prof. Dr. Ahmet DAVUTOĞLU, 22 Mayıs 2016 - 21 Mayıs 2017 tarihleri arasında ise Binali YILDIRIM yürütmüştür. 21 Mayıs 2017 tarihinden itibaren de 12. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN, AK PARTİ'nin Genel Başkanlığı'nı yürütmektedir.

AK PARTİ Giresun İl Başkanı Hasan Ali TÜTÜNCÜ'nün 5 Eylül 2017'de vefat etmesiyle yerine Kenan TATLI seçilmiştir. Kenan TATLI'nın 2023 seçimlerinde milletvekili aday adayı olması nedeniyle yerine Mete Bahadır YILMAZ atanmıştır.

Eylül 2023 itibariyle AK PARTİ Giresun İl Başkanlığı'nı Mete Bahadır YILMAZ, Merkez İlçe Başkanlığı'nı ise Ekrem Faruk CİVELEKOĞLU yürütmektedir.

3.2. Ana Muhalefet Partisi (2023)

3.2.1. Cumhuriyet Halk Partisi Giresun İl Başkanları (1983-2023)

Tablo 59: Cumhuriyet Halk Partisi Giresun İl Başkanları

2- Cumhuriyet Halk Partisi (CHP-SHP-SODEP-HP) Giresun İl Başkanları Ana Muhalefet Partisi (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Kutay Larçın	1983-1987	Yüksekokul	Serbest
2	Kenan Konal	1987-1994	Lise	Esnaf
3	Abdullah Akdağ	1992-1993	---	Müteahhit
4	Mehmet Karamustafaoğlu	1993-1995	Lisans	İnşaat Mühendisi
3	Mustafa Hotmanoğlu	1989-1995	Lise	Serbest
5	Muzaffer Hayati Tökez	1996-1998	Lisans	Eczacı
6	Ömer Adıgüzel	1998-2002	Lisans	İnşaat Mühendisi
7	Eşref Karaibrahim	2002-2007	Yüksekokul	Eğitimci. 23. Dönem Giresun CHP Milletvekili.
8	İsmail Öveç	2007-2008	Lisans	Harita Mühendisi
9	Kerim Aksu	2008-2009	Yüksekokul	Esnaf
10	Murat Ersoy	2009-2010	Yüksekokul	Eğitimci
11	Aykut Gezmiş	2010-2011	Lisans	İnşaat Mühendisi
12	Mustafa Kısa	2011-2012	Lise	Esnaf
13	Eşref Karaibrahim	2012-2014	Yüksekokul	Eğitimci
14	Sinan Kitapçı	2014-2015	Yüksekokul	Esnaf, iş insanı, turizmci.
15	Necati Tığlı	2015-2018	Lisans	Esnaf, iş insanı, 27. Dönem Giresun CHP Milletvekili.
16	Fikri Bilge	2018-2022	Lisans	Jeofizik mühendisi, siyasetçi.
17	Av. Gültekin Uzunalioglu	2022- ...	Lisans	Avukat, Giresun ili 5 dönem baro başkanı, siyasetçi, değişik sivil toplum kuruluşlarında görevler.

CHP, 12 Eylül 1980 askeri darbeyle kapatılınca, 1983'te ardılı sayılan Halkçı Parti (HP) kuruldu. Yine aynı yılda Sosyal Demokrasi Partisi (SODEP) kuruldu ve bunun ilk Genel Başkanlığını Erdal İNÖNÜ yaptı. SODEP ile Halkçı Parti 03.11.1985'de birleşerek Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) adını aldı. Dr. Eyüp Durmuş 1985'de SHP'nin kurucu genel başkanlığını yaptı. Merkez sol görüşlü bir kısım siyasiler, darbe öncesinin siyasi partisi olan ve aynı ismi taşıyan CHP'yi 09.09.1992'de tekrar kurdular. SHP/CHP'li olan Erdal İNÖNÜ 16 Mayıs ile 25 Haziran 1993 tarihleri arasında yaklaşık 1,5 ay kadar vekaleten Başbakanlık yaptı. SHP, 18.02.1995 tarihinde CHP'ye katılarak kendini feshetti. Ancak SHP, Murat KARAYALÇIN tarafından 24 Mayıs

2002’de tekrar kurulduysa da bile 13.10.2010 tarihinde Eşitlik ve Demokrasi Partisi (EDP) ile birleşme kararı alarak tüzel kişiliğini sona erdirmiştir.

CHP Giresun İl Başkanlığını 12 Haziran 2022’den itibaren Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Merkez İlçe Başkanlığını ise Murat BEKTAŞ yürütmektedir.

3.3. TBMM’de Grubu Bulunan Siyasi Partiler (2023)

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 18. Maddesine göre – “*En az yirmi milletvekili bulunan siyasi partiler Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup kurma hakkına sahiptirler*” (TBMM İçtüzüğü, 1973). Bu gruplar, milletvekillerinin fikirlerini, hedeflerini ve çıkarlarını temsil eder ve bütçe görüşmeleri, yasa teklifleri ve önemli oylamalarda milletvekilleri arasındaki görüş alışverişini ve karar alma süreçlerini kolaylaştırır.

Bu bölümde, Eylül 2023 itibariyle TBMM’de grubu bulunan ve Giresun’da da teşkilatlanmış olan muhalefet partilerini bu başlık altında inceledik.

3.3.1. İyi Parti Giresun İl Başkanları

Tablo 60: İyi Parti Giresun İl Başkanları

3- İyi Parti (İYİ PARTİ) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Av. Ünzile YÜKSEL	2017-2020	Lisans	Eğitimci, Avukat, siyasetçi, değişik sivil toplum kuruluşlarında görevler.
2	Abdulkadir EROĞLU	2020-2023	Lisans	Emekli Orman Mühendisi.
3	İsmail BEKTAŞOĞLU	2023- halen	Yükseköğretim	Esnaf.

İYİ PARTİ 25.10.2017 tarihinde partinin Genel Başkanı Meral AKŞENER liderliğinde kurulmuştur. 24 Haziran 2018 seçimlerinde kazandığı 43 milletvekili ile TBMM’de grup oluşturmuştur. İYİ PARTİ’nin Giresun’da teşkilatlanması, ilk il başkanı Av. Ünzile YÜKSEL tarafından yapılmıştır. Ocak 2023’den beri Giresun il başkanlığını İsmail BEKTEŞOĞLU yürütmektedir. Giresun Merkez İlçe Başkanlığı ise Çetin CERYAN tarafından yürütülmektedir. Bu parti adına Giresun’dan seçilmiş herhangi bir milletvekili bulunmamaktadır.

3.3.2. Milliyetçi Hareket Partisi Giresun İl Başkanları

Tablo 61: Milliyetçi Hareket Partisi Giresun İl Başkanları

4- Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) / Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP) Giresun İl Başkanları (1983 sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Şakir Aslan Aliustaoğlu	1983-1987	Lise	Esnaf
2	İsmail Yılmaz	1987-1990	Lise	Müteahhit
3	Şakir Aslan Aliustaoğlu	1990-1997	Lise	Esnaf
4	Çetin Çıtlak	1997-2006	Lisans	Makine Mühendisi
5	Mahmut Karakuş	2006-2008	Lisans	Kimya Mühendisi, Müteahhit
6	İsmail Yılmaz	2008-2009	Ortaokul	Müteahhit
7	Dr. Orhan Erzurum	2009-2013	Yüksek Lisans	Tıp Dr., 25. Dönem Giresun /MHP Milletvekili
8	Ozan Köymen	3 Eylül 2013-2014	Y. Okul	Esnaf, İşletme Sahibi, İş İnsanı.
9	Dr. Orhan Erzurum	2014-2015	Yüksek Lisans	Tıp Dr., 25. MHP Giresun Milletvekili
	İbrahim Dizdar	2015-2016	Y. Okul	Emekli Memur
	Av. Müjdat Öz	2016-2018	Lisans	Avukat, Siyasetçi.
10	Ertuğrul Gazi Konal	2018- 2022	Lisans	Tekniker, Şehir Planlamacısı, Ülkü Ocakları Giresun Eski İl Başkanı, 28. Dönem MHP Giresun Milletvekili
11	Mahmut Karakuş	2022- Halen	Lisans	Kimyager.

Alparslan TÜRKEŞ'in liderliğini yaptığı Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), 12 Eylül 1980 askeri müdahale ile kapatılınca ardılı olarak 07.07.1983'de Muhafazakar Parti (MP) kuruldu. 30.11.1985'te Muhafazakar Parti, "Milliyetçi Çalışma Partisi" (MÇP) adını aldı. 24 Ocak 1993'te yapılan Olağanüstü Kongreyle Milliyetçi Çalışma Partisi, darbe öncesi ismi olan "Milliyetçi Hareket Partisi"ye tekrar çevrildi. MHP'nin Giresun'da kuruluşu ve teşkilatlanma sürecinde, bu partiye gönül veren ve en çok sahip çıkanlar arasında İhsan DOĞAN (İnşaat Müh. Ve müteahhit) gelmektedir. Kendisinin verdiği bilgilere göre DOĞAN, 12 Eylül 1980 darbe öncesi 9 yıl Giresun il başkanlığını, darbe sonrası tekrar kurulan MHP'nin 12 yıl kadar da MKYK üyeliğini yaparak MHP'ye birçok maddi ve manevi katkılarda bulunmuştur.

Av. Müjdat ÖZ, 24 Haziran 2018 Genel Seçimlerinde milletvekili adayı olmak üzere MHP İl başkanlığı görevinden ayrılmış, ancak milletvekili seçilemeyince 03.10.2018 tarih itibariyle MHP Genel Başkanı Devlet BAHÇELİ tarafından yeniden Giresun İl Başkanlığına atanmıştır. Ülkü ocakları Giresun eski İl başkanı Ertuğrul Gazi KONAL ise 03 Aralık 2018 tarihinde Genel Başkan Devlet BAHÇELİ tarafından Giresun MHP İl Başkanı olarak atanmıştır. Konal'ın milletvekili aday adayı olaması nedeniyle Aralık 2022' istifa etmesi üzerine yerine Mahmut KARAKUŞ seçilmiştir.

MHP 7 Haziran 2015 Milletvekili Genel Seçimlerinde Giresun genelinden 48 bin 970 oy alarak 1 milletvekili çıkardı, ancak aynı yıl yani 1 Kasım 2015'de yapılan erken seçimlerde ise 10 bin 658 oy kayıpla mevcut 1 milletvekilini de kaybetti. 1 Kasım 2015 seçimlerinde MHP'nin milletvekili ve oy kaybı sadece Giresun'a mahsus olmayıp Türkiye genelinde de 40 milletvekili ve yaklaşık 2 milyon oy kaybetmiştir. Esasında bu oy kayıpları hakkında bir şey söylenirse bu durum bir başarısızlık değil bir stratejidir. 7 Haziran 2015 Milletvekili Genel Seçimleri sonuçlarına göre, hiçbir siyasi parti yeterli (276) sayıda milletvekili çıkarıp tek başına hükümet kuramadı. Koalisyon hükümeti kurma çalışmaları da sonuç vermeyince erken seçime gidildi. Terörle mücadele başta olmak üzere Ülkemizin içinde bulunduğu sıkıntılı durum ve geçmişte kurulan koalisyon hükümetlerinin ülkeye getirdiği problemlerin tekrar yaşanmaması adına, bazı seçmenler 1 Kasım 2015 seçimlerinde fedakarlık yaparak oylarını AK PARTİ'ye verdikleri söylenebilir. Yani yukarıda da belirttiğimiz gibi bir stratejinin ürünüdür. Diğer bir husus ise MHP'nin Giresun eski İl başkanı ve 25. Dönem Giresun MHP Milletvekili Orhan ERZURUM, bilahare parti değiştirerek 24 Haziran 2018 seçimlerinde İYİ PARTİ adına Giresun'dan milletvekili adayı olmuş fakat seçilememiştir. Son olarak 14 Mayıs 2023 Milletvekilliği Genel Seçimlerinde Ertuğrul Gazi KONAL MHP'den Giresun milletvekili seçilmiştir.

3.3.3. Halkların Demokratik Partisi Giresun İl Temsilcileri

Halkların Demokratik Partisi (HDP) 15 Ekim 2012 tarihinde kuruldu ve 2022 yılına göre, partinin Genel Başkanlığı, Pervin BULDAN ve Mithat SAN-CAR tarafından “eş başkan” modeliyle yönetilmektedir. Halkların Demokratik Partisinin yasal yollarla kapatılma ihtimaline karşılık bu partinin mensupları Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi çatısı altında 14 Mayıs 2023 Milletvekili Genel

Seçimlerine katılmışlardır. Nitekim HDP'in eş başkanı Pervin BULDAN ve Mithat SANCAR da başta olmak üzere HDP'nin önde gelen bazı üyeleri, 14 Mayıs 2023'te milletvekili seçilerek TBMM'ye girmişlerdir. Bu nedenle, Halkların Demokratik Partisi TBMM'de grubu bulunan partiler arasında yer aldığını düşünmekteyiz.

Tablo 62: Halkların Demokratik Partisi Giresun İl Temsilcileri

5- Halkların Demokratik Partisi (HDP) Giresun İl Temsilcileri				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Metin APAYDIN (İl Temsilcisi)	Aralık 2013-2015	---	---
2	Hulusi BİLGİN (İl Temsilcisi)	--2021	---	---
2	Bekir YILMAZ (İl Temsilcisi)	2021- ...	Lise	Emekli memur

HDP'in Giresun ilinde İl Başkanlığı olmayıp sadece İl Temsilciliği bulunmaktadır. 29 Eylül 2022 tarihli veriye göre Giresun ili, emekli memur Bekir YILMAZ tarafından temsil edilmektedir.

3.3.4. Saadet Partisi Giresun İl Başkanları

Anayasa Mahkemesince Fazilet Partisinin kapatılma ihtimaline karşılık, 20.07.2001 tarihinde ardılı Saadet Partisi kuruldu. Nihayet Fazilet Partisi 22.07.2001'de Anayasa Mahkemesince kapatıldı. Milletvekillerinin bir kısmı Saadet Partisinin kurucuları arasında yer alıp bu partide devam ederlerken diğerleri ise başka parti kurarak siyasetlerine devam ettiler.

Tablo 63: Saadet Partisi Giresun İl Başkanları

6- Saadet Partisi (SAADET) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Ali Algün	2001-2004	Y. Okul	Eğitimci/Emekli Öğretmen, hem kurucu il başkanı ve hem kongrede seçilen başkan.
2	Ali Kaya	2004-2006	Lisans	Esnaf.
3	Ali Algün	2006-2007	Y. Okul	(Bilgisi 1. Sırada)
4	Turhan Can Karabiber	2007-2008	Lise	Müteahhit.
5	Süleyman Tekbaş	2008 2014	Lisans	Ziraat Mühendisi, müteahhit, esnaf.
6	Ömer Öztürk	2014-2016	Ortaöğretim	Esnaf.
7	Abdülkadir Bektaş	2016-halen	Y. Okul	Esnaf (bilgişim ve inşaat sektörü)

Eylül 2023 yılı verilerine göre Saadet Partisinin mevcut genel başkanı Temel KARAMOLLAOĞLU, Giresun İl başkanı Abdülkadir BEKTAŞ, Merkez İlçe Başkanı ise Salim ÖKSÜZ'dür. BEKTAŞ, 2016 yılından beri Saadet Partisinin Giresun il başkanlığını yürütmektedir.

3.4. TBMM'de Grubu Bulunmayan Siyasi Partilerin Giresun İl Başkanları (2023)

Araştırmamızın bulgularına göre, 1983-2023 yılları arasında Giresun'da 62 siyasi parti teşkilatlanmıştır. Bu partilerin bazıları halen faaliyetlerine devam ederken, bazıları kapanmış, feshedilmiş veya başka bir partiyle birleşerek faaliyetleri sona ermiştir. Bu başlık altında Eylül 2023 itibariyle TBMM'de *grup bulunmayan* muhalefet partileri incelenmiştir. Bu kategoriye dahil edilecek siyasi partilerin sayısı 56'dır. İşte 1983-2023 yılları arasında Giresun'da teşkilatlanmış bu siyasi partilerin listesi ve Giresun ilinde görev yapmış olan il başkanlarının alfabetik sırayla düzenlenmiş hali aşağıda sunulmaktadır.

7- Adalet Birlik Partisi (AB PARTİ) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Ömer Özcan	2018-2019	Yüksekokul	Yazılım uzmanı
2	Fatih Tatar	2019-halen	Ortaokul	Mobilya üreticisi ve tasarımcısı

Adalet Birlik Partisi (AB PARTİ) 06.06.2018 tarihinde kurulmuş olup Genel Başkanı ise İrfan UZUN'dur. Giresun ilindeki mevcut il başkanı Fatih TATAR, merkez ilçe başkanı ise Oğuzhan DİZDAR'dır.

8- Adalet Partisi (AP) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Engin Bay	2022	Ortaöğretim	Serbest meslek, (sosyal medya üzerinden haber ve program yapan bir kuruluşun imtiyaz sahibi), STK temsilcisi.

Adalet Partisi 09.10.2015 tarihinde kurulmuştur. Eylül 2022 verilerine göre Adalet Partisi'nin Genel başkanı Vecdet ÖZ, Giresun İl başkanı ise Engin BAY'dır. Merkez ilçe başkanlığı henüz teşekkül etmemiştir.

9- Anadolu Partisi (Anadolu Partisi) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Sabriye Şahin	2014-2015 Parti kendini feshetti	Lise	Özel sektör işveren

Anadolu Partisi, CHP'den ayrılan Milletvekili Emine Ülker TARHAN tarafından 14.11.2014 tarihinde kuruldu. Parti ismi ile kısaltması aynıdır (Anadolu Partisi). Partinin kurucular listesinde, eski CHP'lilerin yanı sıra daha önce Anavatan Partisi, Doğru Yol Partisi ve Demokratik Sol Parti gibi çeşitli partilerde siyaset yapmış birçok isim yer almıştır. Giresun ilinden de Muammer USTA bu listede yer almıştır. Anadolu Partisi'nin Giresun'da kurucu il başkanı olarak Sabriye ŞAHİN görevlendirilmiştir. Bu partinin teşkilat başkan yardımcılığına ve MKYK üyeliğine Muammer USTA getirildi. 2015 milletvekili genel seçimlerinde Türkiye genelinde binde 6'lık oy almaları üzerine 12 Aralık 2015 tarihinde parti kendini feshetmiştir.

10- (a) Anavatan Partisi (ANAP) Giresun İl Başkanları (1983-2009 arası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Dr. Ergun Özdemir	1983-1984	Doktora	Operatör Doktor, Partinin kurucu il başkanı, 19 ve 20'inci Dönem Giresun Milletvekili
2	Hüseyin Tütüncü	1984-1985		Esnaf.
3	Salih Akgün	1985-1991	Lisans	İnşaat Mühendisi.
4	Dr. Ergun Özdemir	1991-1993	Doktora	Tabip Doktor (bilgisi yukarıda)
5	Muammer Usta	1993-1996	Lisans	Makine Mühendisi, esnaf
6	Ali Kara	1996-1997 (sekiz ay)	Lise	STK (oda /sendikal) faaliyetler.
7	Bahtiyar Yıldız	1997-2001	Lise	Esnaf
8	Muammer Usta	2001-2002	Lisans	Makine Mühendisi, esnaf
9	Şaban Bulan	2002-2005	Lise	Esnaf
10	Ali Akdağ	2005-2007	Lisans	Ticaret
11	Hilmi Yapıcı	2007- 31.10.2009 (son)	Lisans	İnşaat Mühendisi, esnaf

Anavatan Partisi (ANAP), 1983'te Turgut ÖZAL tarafından kuruldu ve 1983-1991 yılları arasında tek başına iktidar oldu. ANAP'ın Giresun Kurucu İl Başkanı ve seçilen ilk İl Başkanı Operatör Dr. Ergun ÖZDEMİR'dir. 19 ve

20'inci Dönem Giresun Milletvekilliği de yapan ÖZDEMİR 2 Ekim 2022 tarihinde vefat etmiştir.

31 Ekim 2009 tarihinde Ankara'da yapılan 10. Olağan Büyük Kongrede alınan kararla ANAP, Demokrat Parti (DP)'ye katılarak kendini feshetti. Muammer USTA'nın verdiği bilgiye göre ANAP'ın Giresun il başkanlığını en son yapan kişi Hilmi YAPICI'dır. Ancak 7 Eylül 2011 tarihinde "Anavatan Partisi" isimli tekrar bir parti daha kuruldu ve partinin Genel Başkanlığına İbrahim ÇELEBİ getirildi. Bu son kurulan Anavatan Partisi'nin Giresun il başkanı ile ilgili bilgiler şu şekildedir:

11- (b) Anavatan Partisi (ANAVATAN PARTİSİ) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Muammer Usta	2013- 2014 (İstifa)	Lisans	Makine Mühendisi, Esnaf.
2	Alim Emanet	2022	İlkokul	Ticaret erbabı

7 Eylül 2011'de yeniden kurulan Anavatan Partisi'nin Giresun İl Başkanlığına Şubat 2013'te Muammer USTA seçildi. USTA bir müddet görev yaptıktan sonra bu partiden istifa ederek Kasım 2014'te *Anadolu Partisi*'ne geçti. 30 Eylül 2022 tarihli bilgilere göre Anavatan Partisinin *Genel Başkanlığını* İbrahim ÇELEBİ, Giresun İl Başkanlığını ise Alim EMANET yürütmektedir.

12- Bağımsız Cumhuriyet Partisi (BCP) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Av. Uğur Köse	2003-2008	Lisans	Avukat
2	Av. Ahmet Köksal	2008-2012 (son)	Lisans	Avukat

Bağımsız Cumhuriyet Partisi (BCP) 24.07.2002'de kuruldu. T. C. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 12.05.2022 tarihli verilerine göre bu partinin genel başkanı Hakkı KARĞIN olup Türkiye genelindeki üye sayısı ise 6'dır.* Bağımsız Cumhuriyet Partisi'nin Giresun il başkanlığı, mesleği serbest

* <https://www.yargitaycb.gov.tr/icerik/1093/siyasi-parti-genel-bilgileri>

avukatlık olan siyasilere tarafından yaklaşık dokuz yıl yürütüldükten sonra Mayıs 2012'de Giresun İl Yönetimi kapanmıştır.

13- Bağımsız Türkiye Partisi (BTP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Hüseyin Seyis	2001-2003	Lise	Emekli.
2	Mustafa Şahin	2003-2004	Yüksekokul	Serbest meslek.
3	Metin Celepoğlu	2004 (beş ay)	Yüksekokul	Tüccar.
4	Mustafa Şahin	2004-2007	Yüksekokul	Emekli.
5	Abulkadir Bayram	2007-2008	Lise	Çiftçi.
6	Mustafa Şahin	2008-2014	Yüksekokul	Emekli.
7	Zafer Aktaş	2014- halen	Lisans	Esnaf (Herbalist-Aktarı)

Bağımsız Türkiye Partisi (BTP) 25.09.2001'de Prof. Dr. Haydar BAŞ liderliğinde kuruldu. Prof. Dr. Haydar BAŞ 14 Nisan 2020'de vefat edince, 23 Nisan 2020'den itibaren BTP'nin Genel başkanlık görevini Hüseyin BAŞ yürütmektedir. Ekim-2022 bilgilerine göre BTP'nin Giresun il başkanı Zafer AK-TAŞ, merkez ilçe başkanı ise Mediha ANNAKKAYA'dır.

14- Barış Partisi (BP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Şenol Aldağ	1997-1999	Üniversite	Serbest Meslek

11.12.1996'de kurulan Barış Partisi (BP) 09.05.1999'da kongrede aldığı kararla tüzel kişiliğini sona erdirmiştir. Barış Partisinin iki yıl kadar süren siyasi hayatı süresince Giresun il başkanlığını Şenol ALDAĞ yapmıştır.

15- Büyük Birlik Partisi (BBP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	M. Hilmi Karakılıç	1993-1998	Öğretmen Okulu	Müteahhit, Kurucu il başkanı
2	Yusuf Kocaoğlu	1998-2005	Lisans (Harp Okulu)	Emekli Binbaşı, İşadamı
3	Selahattin Toslu	2005-2021	Lise	Esnaf
4	Hasan Karataş	2021-halen	Lise	Esnaf

Büyük Birlik Partisi 29.01.1993'te Muhsin YAZICIOĞLU liderliğinde kuruldu. BBP siyasi yelpazede kendisini Türk milliyetçiliği ve Türk-İslam

sentezi ideolojisinde konumlandırdı. Partinin genel başkanı Muhsin YAZICI-OĞLU, 25 Mart 2009 günü gerçekleşen helikopter kazasında vefat etti. 2011 yılından beri partinin genel başkanlık görevini Mustafa DESTİCİ yapmaktadır. Eylül 2023 verilerine göre BBP'nin Giresun İl Başkanlığını Hasan KARATAŞ, merkez ilçe başkanlığını ise Ceyhun ÇETİNKAYA yürütmektedir.

16-Büyük Türkiye Partisi (BÜYÜK TÜRKİYE PARTİSİ) Giresun İl Başkanları (Önceki ismi “Bizim Parti”) (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Osman Anlaş (Kurucu başkan)	2022-...	Yüksek Lisans	İnşaat Müh. Müteahhit, iş insanı

Büyük Türkiye Partisi esasında 16.09.2020 tarihinde “Bizim Parti” (BP) ismiyle kurulmuştur. Ancak 20 Şubat 2022 tarihli kongrede ismini “Büyük Türkiye Partisi” olarak değiştirmiştir. Mayıs- 2022 yılı verilerine göre partinin genel başkanı Hüseyin DURMAZ, Giresun il başkanı ise Osman ANLAŞ'tır.

17- Değişen Türkiye Partisi (DEPAR) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Dursun Karahasan	1998-2002 (Kapandı)	Ortaokul	Ticaret

Değişen Türkiye Partisi (DEPAR) 24.02.1998 tarihinde Gökhan Çapoğlu liderliğinde kuruldu. 03.03.2002'de olağanüstü kongrede alınan kapanma kararına kadar Giresun İl Başkanlığını Dursun KARAHASAN yürütmüştür.

18- Demokratik Gelişim Partisi (DGP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Özlem Hakyemez	2014-2015 (Kapandı)	Lise	Esnaf

Demokratik Gelişim Partisi (DGP) AK PARTİ'den istifa eden Kütahya Bağımsız Milletvekili İdris Bal'ın kurucu genel başkanlığında 6 Kasım 2014'te kuruldu. Bu partinin 2014-2015 arasında Giresun il başkanlığını Özlem

HAKYEMEZ yapmıştır. İdris Bal 31 Mart 2015’de Demokratik Gelişim Partisindeki tüm görevlerinden istifa ederek parti kapanmıştır.

19- Demokrat Parti (DP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Mehmet Ceyran	2007-2010	İlkokul	İşadamı
2	Şaban Bulan	2010-2011	Lise	İşadamı
3	Av. Ahmet Şenyuva	2011-2014 istifa etti.	Lisans	Avukat
4	Osman Kiroğlu	2014		

En eski partilerden olan Demokrat Parti (DP) 1946’da kuruldu ve 1950-1960 yılları arasında Adnan MENDERES Başbakanlığında tek başına iktidar oldu. Ancak 27 Mayıs 1960 askeri darbe ile MENDERES hükümeti düşürüldü ve Başbakan da idam edildi. 1961 yılında DP’nin ardılı gibi gözüken merkez sağ partilerden Adalet Partisi (AP) kuruldu ve bu parti de siyasi hayatını ancak 12 Eylül 1980 askeri darbeye kadar devam ettirebildi. Bu darbeden sonra ortalık sakinleşince yeni partiler kuruldu ve seçim için ülke genelinde teşkilatlanmalar yapıldı. Ancak diğer partiler gibi 23.06.1983’te kurulan DP, dönemin Milli Güvenlik Kurulu tarafından veto edildiği için 6 Kasım 1983’te yapılan Milletvekili Genel Seçimlerine katılamadı. DP 1983’den beri yapılan seçimlerde yeterli oy alamadığı için iktidar olamadı. AK PARTİ’nin rakibi gibi gözüken bu merkez sağ partiler, Türkiye genelinde olduğu gibi Giresun’da da son genel ve yerel seçimlerde yeterli oy alamadıkları görülmektedir. Demokrat Parti’nin Genel Merkezinden 9 Ekim 2022 tarihinde edinilen bilgilere göre bu partinin Giresun il başkanı mevcut değildir.

20- Demokratik Sol Parti (DSP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	İhsan Damcı	1987-1989	Ortaokul	Esnaf
2	İsmail Sezer	1991-1991(4 ay)	Lise	Memur emeklisi
3	Mehmet Tunavelioğlu	1991-1993	Lise	Memur emeklisi
4	Erol Yüksek	1993 (on ay)	İlkokul	Ticaret.
5	Ergsin Bozalı	1993-1994	Lisans	Avukat.
6	Cafer Özdemir	1994-1995	Y. Okul	Emekli.
7	Uğur Köse	1995-1997	Lisans	Avukat.
8	Zekai Oruç	1997-1998	Lisans	Emekli Orman Müh.
9	Bahtiyar Karaltı	1998-2000	Lisans	Eczacı.
10	Ömer Güre	2000-2002	Lisans	Elektronik Mühendisi
11	Mehmet Kostakoğlu	2002-2002 (3 ay)	Lisans	Mimar.

12	Ali Nuri Köse	2002-2003	Y. Okul	İşletmeci.
13	Arif Özbay	2003-2006	Y. Okul	Emekli Öğretmen
14	Fikret Kılıç	2006-2007	Ortaokul	Memur Emeklisi.
15	İbrahim Kır	2007-2008	Lisans	Emekli Öğretmen
16	Mehmet Turan	2008-2010	Lisans	Avukat.
17	Av. Ali Okusal	2010-2012	Lisans	Emekli Savcı, Avukat.
18	Hüseyin Olgun	2012- 2014	Y. Okul	Emekli Öğretmen
19	Fatma Aydın	2016-halen	Lisans	Emekli Öğretmen, Esnaf, Siyasetçi.

Demokratik Sol Parti (DSP) 14 Kasım 1985'te kurudu. Partinin Genel Başkanı Bülent ECEVİT, kurulan koalisyon hükümetinde 11 Ocak 1999-18 Kasım 2002 yılları arasında Başbakanlık yaptı. 2022 yılı bilgilerine göre DSP'nin mevcut Genel Başkanı Mehmet Önder AKSAKAL'dır. DSP'nin Giresun İl başkanı ise Fatma AYDIN, merkez ilçe başkanı ise Temel UÇAR-KUŞ'tur.

21- Demokrat Türkiye Partisi (DTP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Av. Mehmet Ali Güney	1997-1999	Lisans	Avukat
2	İsmail Çelebi	1999-2005	Müteahhit

Demokrat Türkiye Partisi (DTP), Doğru Yol Partisi (DYP) içindeki bazı fikir ayrılıkları nedeniyle kendilerini "Yeni Oluşumcular" olarak adlandıran bir grup DYP'li milletvekilinin bu partiden istifa ederek 7.01.1997 tarihinde kurdukları siyasi bir partidir. 2005 yılına kadar faaliyet gösteren bu partinin; Hüsamettin CİNDORUK, İsmet SEZGİN, Mehmet Ali BAYAR, Sema KÜÇÜK-SÖZ, Yaşar OKUYAN gibi önemli isimler (ki bunların çoğu önceden DYP'de genel başkan ve bakanlık yapmış tanınmış kişilerdi) Demokrat Türkiye Partisi'nin genel başkanlık görevini yaptılar ancak seçimlerde çok düşük oy almaları üzere istifa ettiler. 15 Mayıs 2005'te yapılan 3. olağan kongrede DTP'nin adı *Hürriyet ve Değişim Partisi* olarak değiştirildi. Hürriyet ve Değişim Partisi 2008'de "Halkın Yükselişi Partisi"ne katılarak siyasi hayatını tamamlamış oldular. Demokrat Türkiye Partisinin Giresun il başkanlığını önce Av. Mehmet Ali GÜNEY, sonra da İsmail ÇELEBİ yapmıştır.

22- Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Özgür OKUSAL	2020-2022	Lisans	Esnaf
2	Murat UÇAR	Haziran 2022- halen	Lise	İş insanı

Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA), Ali BABACAN liderliğinde 09.03.2020 tarihinde kuruldu. Giresun il başkanlığı Haziran 2022'den beri Murat UÇAR tarafından yürütülmektedir.

23- Doğru Parti (DOĞRU PARTİ) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Hüseyin KARAMAN	2020-2021	--	Esnaf
	Ahmet TEKİR	2021-2022	Orta öğretim	Esnaf (Elektrik-Elektronik)

Doğru Parti 28.08.2020 tarihinde Rifat Serdaroğlu liderliğinde kurulmuştur. 27 Eylül 2022 tarihli bilgiye göre Partinin Giresun İl Başkanlığını Ahmet TEKİR yürütmektedir.

24- (a) Doğru Yol Partisi (DYP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Hikmet Salih Öner	1983-1985	Yükseköğretim	Emekli, Tüccar. Kurucu il başkanı
2	Av. Mehmet Ali Güney	1985-1987	Lisans	Avukat
3	Ali Özoğul	1987-1988	İlköğretim	Tüccar
4	Gürbay Yüksel	1988-1990	Lisans	Mimar
5	Mehmet Yaraman	1990-1993	Lisans	Makine Mühendisi, İş adamı
6	Av. Mehmet Ali Güney	1993-1996	Lisans	Avukat
7	Salih Özdemir	1996-1999	Y. Lisans	İnşaat Yüksek Mühendisi
8	Şafak Hisarkaya	1999-2003	İlköğretim	İşadamı
9	Yavuz Selim Başar	2003-2007 (kendini feshetti)	Lisans	İşadamı

Doğru Yol Partisi (DYP) 23 Haziran 1983'te kuruldu. 12 Eylül 1980 darbesinde kapatılan Adalet Partisi'nin devamı olarak kurulan DYP'nin ilk Genel Başkanı Ahmet Nusret TUNA'dır. Yavuz Selim BAŞAR'ın Giresun il

başkanlığı döneminde Doğru Yol Partisi, 27.05.2007 tarihinde Demokrat Parti (DP) ile birleşme kararı alarak kendini feshetti.

Ancak Doğru Yol Partisi, Demokrat Parti'ye katılınca eski DYP'lilerden bazıları, Çetin ÖZAÇIKGÖZ'ün genel başkanlığında DYP'yi 28.05.2007 tarihinde tekrar kurdu. İkinci kez kurulan bu DYP'nin Giresun il başkanı ile ilgili bilgiler şu şekildedir:

25- (b) Doğru Yol Partisi (DYP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Hüsamettin Dinç	Kasım 2010-halen	Ortaokul	Serbest meslek

28.05.2007 tarihinde yeniden kurulan Doğru Yol Partisi'nin Genel Başkanlığı, kuruluşundan beri Çetin ÖZAÇIKGÖZ tarafından yürütülmektedir. Bu tekrar kurulan DYP'nin Giresun il başkanlığını 2010 yılından beri Hüsamettin DİNÇ yürütmektedir.

26- Emek Partisi (EMEP) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Halit Keskin (İl Temsilcisi)	2011-halen	Yüksekokul	Emekli Öğretmen

Emek Partisi (EMEP) 25.11.1996 tarihinde kurulan ve aşırı sol görüşlü siyasi bir partidir. 2011 yılından beri Halit KESKİN tarafından Giresun ilinde temsil edilmektedir. Emek Partisinin Giresun il başkanlığı teşkilatı olmayıp sadece Giresun İl Temsilciliği mevcuttur. Bu partinin Genel Başkanı ise Ercüment AKDENİZ'dir.

27- Eşitlik ve Demokrasi Partisi (EDP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Faruk MANDAL	2010-2011	Yüksekokul	Emekli
2	Bekir ŞENSOY	2011-2012 (kendini feshetti)	Yüksekokul	Eğitimci (Emekli Öğretmen)

Eşitlik ve Demokrasi Partisi (EDP) 14.03.2010 tarihinde kuruldu ve yaklaşık iki buçuk yıl sonra yani 25.11.2012 tarihinde ise “Yeşiller Partisi” ile birleşti. Ardından da yani 30.11.2012 tarihinde “Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi” çatısı altında siyasi hayata devam etmek üzere başka bir parti kurdular. Eşitlik ve Demokrasi Partisi kendini feshetmeden önce Giresun il başkanlığını Bekir ŞENSOY yapmıştır.

EDP, 25 Kasım 2012 tarihinde Yeşiller Partisi ile birleşmiş; Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi kurulmuştur.

28- Fazilet Partisi (FP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Kemal Gemici	1997-1999	Lisans	Eğitimci / İlahiyatçı. Kurucu il başkanı
2	Ali Algün	1999-2001	Yüksekö- kul	Eğitimci / Emekli Öğretmen 1995-1997 RP merkez ilçe başkanı.

Anayasa Mahkemesi tarafından Refah Partisinin kapatılma ihtimaline karşılık, ardılı Fazilet Partisi (FP) 17.12.1997’de kuruldu ve bu parti de 22.07.2001’de Anayasa Mahkemesi tarafından tekrar kapatıldı.

29- Gelecek Partisi (Gelecek Partisi) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Murat Kılıçaslan (Kurucu İl Başkanı)	2019-Eylül 2023	Yüksekö- kul	İşadamı
2	Haydar Öney	2023- halen	Lisans	Emekli polis memuru

Gelecek Parti 12.12.2019 tarihinde Prof. Dr. Ahmet DAVUTOĞLU başkanlığında kurulmuştur. Giresun İl başkanlığı kurucu başkan Murat KILIÇASLAN, Merkez İlçe Başkanlığı ise Mustafa BAŞER tarafından yürütmektedir.

30- Genç Parti (GENÇ PARTİ) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Serdar Kırömeroğlu	2002-2003	Lisans	Turizmci
2	Av. Mehmet Ali Güney	2003-2007	Lisans	Avukat
3	Erdem Şensoy	2007 (iki ay ve istifa)	-----	-----
	Mustafa Ayar	2015- 2022 (Mart 2022’de istifa)	Ortaöğre- tim (Lise)	Esnaf (Gayri menkul alım-satımı, inşaat sektörü).

Genç Parti Türkiye'deki siyasi hayatına 26.11.1992 tarihinde başlamıştır. Bu partinin Giresun il başkanlığını yürüten Mustafa AYAR Mart 2022'de başkanlığı bırakmıştır.

31- Hak ve Eşitlik Partisi (HEPAR) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Hüseyin Yılmaz	2013-2015	--	--

Hak ve Eşitlik Partisi (HEPAR) 04.09.2008'de kuruldu. Bu partinin Giresun İl başkanlığını Hüseyin YILMAZ yapmıştır. Parti 21.04.2019 tarihinde yapılan olağanüstü kurultayla faaliyetlerine son vermiştir.

32- Hak ve Hakikat Partisi (HAK PARTİ) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Hüseyin Turhan	Aralık 2010-2014	İlköğretim	Esnaf

Hak ve Hakikat Partisi 29.07.2008 tarihinde resmi olarak kurulmuş olup bu partinin Giresun il başkanlığını bir müddet Hüseyin TURHAN yürütmüştür.

33- Halkın Sesi Partisi (HAS PARTİ) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Ali Rıza Apana	2010-2012	Ortaokul	Emekli

Halkın Sesi Partisi (HAS PARTİ) 01.11.2010'da Saadet Partisinden ayrılan Numan KURTULMUŞ tarafından kuruldu ve 19.09.2012 tarihinde olağanüstü kongrede Genel Başkan KURTULMUŞ öncülüğünde AK PARTİ ile bütünleşme kararı alınarak kendini feshetti.

34- Halkın Yükselişi Partisi (HYP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Mustafa Gösterit	2007-2012	Ortaokul-Terk	Medikal
2	Gürsel Harputluoğlu	2012-2015	Lise	İşadamı

Halkın Yükselişi Partisi (HYP) 16.02.2005 tarihinde Prof. Dr. Yaşar Nuri Öztürk liderliğinde kuruldu Bu partinin Giresun il başkanlığını Gürsel

HARPUTLUOĞLU yürütmüştür. Parti, 26 Şubat 2018 tarihinde kendini feshe-derek Müdafaa-i Hukuk Hareketi Partisi'ne katılmıştır.

35- Hürriyet ve Değişim Partisi (HÜRPARTİ) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Müslüm MUTLU	2005-2007	Yüksekokul	Bilişim Uzmanı

Hürriyet ve Değişim Partisi (HÜRPARTİ) 29.12.2007 tarihinde aldığı kararla Halkın Yükselişi Partisi (HYP) ile birleşti ve tüzel kişiliği sona erdi.

36- Memleket Partisi (Memleket) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Vehbi Güven	Mayıs 2021-halen	Lisans	Emekli

Memleket Partisi CHP eski milletvekillerinden Muharrem İNCE liderli-ğinde 17.05.2021 tarihinde kurulmuştur. Giresun il başkanı Vehbi GÜVEN, Merkez ilçe başkanı ise Çağlar AKÇALI'dır.

37- Merkez Parti (MEP) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Savaş İlhan	Ekim 2014	Lise	Esnaf

Merkez Parti (MEP) 7 Temmuz 2014'te Prof. Dr. Abdurrahman KARSLI tarafından kuruldu ve Giresun'un il başkanlığını Savaş İLHAN yap-mıştır.

38- Milliyetçi ve Muhafazakâr Parti (MMP) & Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisi (TURK PARTİ)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Ahmet Aydın	2010-2011	Ortaokul	Eczacı kalfası
2	Mustafa Aydın	2011-2014	İlkokul	Emekli

Milliyetçi ve Muhafazakâr Parti 02.03.2010 tarihinde kuruldu ancak 18.08.2013'de isim değişikliği yaparak yeni ismi Toplumsal *Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisi* (TURK PARTİ) oldu.

39- Muhafazakâr Yükseliş Partisi (MYP) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Çetin Seçer	2013-	Lise	Turizmci. Partinin kurucu il başkanı.

Muhafazakâr Yükseliş Partisi 08.02.2013'te kurulmuş olup Çetin SEÇER il başkanlığı yapmıştır.

40- Osmanlı Partisi (OSMANLI) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Hasan Dik	2022	--	--

Osmanlı Partisi 31.08.2016 tarihinde kurulmuştur. Partinin ideolojisi yeni Osmanlıcılık ve İslam, siyasi pozisyonu ise aşırı sağdır. Osmanlı Partisi'nin Genel Başkanı Habip GELEŞ olup, Giresun il başkanlığı ise Hasan DİK tarafından yürütülmektedir.

41- Refah Partisi (RP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Fahri Civelekoğlu	1983-1988	Ortaokul	Serbest meslek. Refah Partisi kurucu il başkanı, 3 yıl RP il müfettişliği, bir dönem (1996-2000) İl Genel Meclisi Üyeliği.
2	Ahmet Çıtlakoğlu	1988-1989	Lisans	Serbest mali müşavir, araştırmacı yazar. İki yıl RP adına Ordu il müfettişliği.
3	Hurşit Yüksel	1989-1991	Lisans	İnşaat Mühendisi. 2004-2009 Yılları arasında Giresun Belediye Başkanlığı.
4	Fahri Civelekoğlu	1991-1993	Ortaokul	(Yukarıda 1. sırada bilgisi verildi)
5	Ali Temur	1993-1997	Lisans	Metalurji Mühendisi, 22. ve 23. Dönem Giresun Milletvekili, AK PARTİ Kurucu Üyelerinden.
6	Mehmet Geldi	1997-1998	Lisans	Harita Mühendisi, Müteahhit. 24. Dönem Giresun Milletvekili.

Necmettin ERBAKAN'nın liderliğini yaptığı Milli Selamet Partisi (MSP)'nin 12 Eylül 1980 Askeri darbe ile siyasi faaliyeti durdurulunca ardılı olarak Refah Partisi (RP) 19.07.1983'te kuruldu. 21.05.1997'de RP hakkında kapatılma davası açıldı ve 16.01.1998 tarihinde de Anayasa Mahkemesi'nce kapatıldı.

Refah Partisi hakkında kapatılma davası açılınca bu partinin alternatifi olarak 17.12.1997'de Fazilet Partisi (FP) kuruldu. Fazilet Partisi hakkında da 07.05.1999'de kapatılma davası açıldı ve 22.07.2001 tarihinde Anayasa Mahkemesi'nce kapatıldı.

Fazilet Partisinin kapatılma davası Anayasa Mahkemesinde görüşülme sürecinde yine bu partinin milletvekillerinden bir kısmı, 20.07.2001'de kurulan Saadet Partisinin kurucuları arasında yer alırken diğer bir kısmı ise kapatılma davasının netleşmesiyle 14.08.2001'de Adalet ve Kalkınma Partisini (AK PARTİ) kurarak siyasetlerini bu parti ile devam ettirdi.

42- Sol Parti (SOL PARTİ) / (Önceki ismi: Özgürlük ve Dayanışma Partisi - ÖDP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Mustafa Erol	1996-1997	Yüksekokul	Esnaf
2	Mustafa Dinçer Uçar	1997-2002	Lise	Emekli
3	Temel Avcı	2002-2004	İlkokul	Emekli
4	Kutsi Yaşar	2004-2005	Lisans	Ziraat Mühendisi
5	Aslan Karaca	2005-2009	Yüksekokul	Emekli
6	İdris Erkan	2009-2019	Yüksekokul	Emekli Öğretmen

Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) 08.06.1994 tarihinde kurulmuştur. Ancak 22 Aralık Pazar 2019 tarihinde yapılan 8. Olağanüstü Kongrede alınan kararla ismini "Sol Parti" (SOL PARTİ) olarak değiştirmiştir. Sol Parti'nin mevcut *Genel Başkanı* Önder İŞLEYEN'dir. Eylül 2022 verilerine göre Sol Parti'nin Giresun İl başkanlığı olmayıp sadece *merkez ilçe başkanlığı* mevcuttur. Merkez ilçe başkanı ise Süleyman TOPAL'dır. Giresun İl Başkanlığını uzun bir süre emekli öğretmen İdris ERKAN yapmıştır.

43- Sosyal Demokrat Halk Parti (SHP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği
1	Muzaffer Hayati Tökez	2002-2008	Lisans	Eczacı
2	Faruk Mandal	2008-2010	Yüksekokul	Emekli

Sosyal Demokrat Halk Parti, CHP ve SHP kökenli eski milletvekillerden Murat KARAYALÇIN tarafından 24.05.2002 tarihinde tekrar kuruldu. Bu partinin siyasi kökeni de merkez sol görüşlü olup esasında CHP'yi bölerek eski

SHP'yi canlandırma niyetiyle yola çıkmıştı. Ancak ülke genelinde pek itibar görmediği için başarılı olamadı ve nihayet Genel Merkezin kararı doğrultusunda 13.10.2010 tarihinde Eşitlik ve Demokrasi Partisi (EDP) ile birleşerek Giresun temsilciliği sona ermiştir.

44- Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Abdülkadir Veyisoğlu	2012-2015		

28.08.2002'de kurulan Sosyalist Demokrasi Partisinin Giresun İl başkanlığını Abdülkadir VEYİSOĞLU yapmıştır. Parti, 1 Eylül 2015 tarihinde kapanmıştır.

45- Sosyalist Yeniden Kuruluş Partisi (SYKP) Giresun İl Temsilciliği				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Aykut Bingöl	2013-2015		
2	Tekin Bingöl Bulancak İlçe Temsilcisi	2022		

Sosyalist Yeniden Kuruluş Partisi 26.06.2013'de kuruldu ve Genel Başkanlığını Canan YÜCE yapmaktadır. Eylül 2022 verilerine göre bu partinin Giresun'da değil Bulancak ilçesinde bir ilçe temsilciliği olup bu görevi ise Tekin BİNGÖL yürütmektedir.

46- Tek Parti (TEK PARTİ) Alternatif Parti (A.P.) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Fazlı Vurguncu	Haziran 2007	Lisans	Esnaf

“Tek Parti” veya eski adıyla İlkeler ve Değerler Partisi, Alternatif Parti'nin devamı niteliğindedir ve 23.10.1998 tarihinde kurulmuştur. 2015 yılında yapılan kongrede Alternatif Parti'nin adı değişerek “İlk Parti” yapılmıştır. Nisan 2022 yılında ise tekrar ad değişikliğine gidilerek parti ismi “Tek Parti” olmuştur. Genel başkanı Tevfik Ahmet ÖZAL'dır. Tek Parti'nin Giresun'da teşkilatlanması 2007 yılından itibaren başlamış olup ve ilk il başkanlığını ise Fazlı VURGUNCU yapmıştır.

47- Türkiye Değişim Partisi (TDP) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Selim Çilesiz (Kurucu başkan)	Mart 2021- halen	Lisans	Emekli

Türkiye Değişim Partisi 17.12.2020 tarihinde Mustafa SARIGÜL liderliğinde kurulmuştur. Mart 2021'den beri Giresun İl Başkanlığı, kurucu başkan Selim ÇİLESİZ, Merkez İlçe Başkanlığı ise İlhan KARA tarafından yürütülmektedir.

48- Türkiye Komünist Partisi (TKP) Giresun İl Başkanları (1983 Sonrası)				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Günay Başkan (Giresun İl Temsilcisi)	... 2022 halen	Lisans	Ev hanımı

Türkiye Komünist Partisi (TKP) 16.08.1993 tarihinde kurulmuş olup Ekim -2022 verilerine göre partinin Genel Başkanlığını Ali Rıza AYDIN yapmaktadır. TKP'nin Giresun ilinde il başkanlığı olmayıp sadece il temsilciliği mevcuttur. Bu kapsamda Türkiye Komünist Partisi'nin Giresun İl Temsilciliği Günay BAŞKAN tarafından yürütmektedir.

49- Türkiye Partisi Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Bahtiyar Yıldız	2009-2012	Lise	İşadamı

23 Şubat 2004'de kurulan Türkiye Partisi, 14 Ağustos 2012'de olağan büyük kongrede aldığı karar üzerine kendini feshetmiştir. Partinin fesih olduğu dönemde Giresun il başkanlığını Bahtiyar YILDIZ yapmaktaydı. Bahtiyar YILDIZ ayrıca, Anavatan Partisininin 1998-2001 yılları arasında Giresun il başkanlığını da yapmıştır.

50- Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Mustafa Yazgan	2008-2013

Sosyalist İşçi Partisi 15.06.2013 tarihinde olağanüstü kongrede aldığı kararlarla kendini feshetmeden önce Giresun il başkanlığını Mustafa YAZGAN yapmaktaydı.

51- Ulusal Parti Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Murat Avcı	Haziran 2010 - 2015	Yükseköğretim	Emekli

Ulusal Parti 15.03.2010 'da kuruldu ve Giresun İl Başkanlığını 2010-2015 arası Murat AVCI yapmıştır.

52- Vatan ve Hürriyet Partisi (HÜR VATAN) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Seçkin Keskin	Mayıs-2021-... (halen)	Ortaöğretim	Emekli memur

Vatan ve Hürriyet Partisi 24.12.2020 tarihinde Yalçın DOĞAN liderliğinde kurulmuştur. Giresun il başkanlığını emekli memur Seçkin KESKİN yapmaktadır.

53- Vatan Partisi (VATAN PARTİSİ) / Giresun İl Başkanları [Önceki ismi İşçi Partisi (İP)]				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Muammer Çakır	2002-2003	Ortaokul	Serbest Meslek
2	Fikri Sarıkaya	2003-2006	Ortaokul	Emekli
3	Turgut Demirci	2006-2010	Lise	Emekli
4	Fikri Sarıkaya	2010-2012	Ortaokul	Emekli
5	Abdullah Durmuş	2012-2014	Yükseköğretim	Emekli
6	Hüseyin Özgürel	2014-2022 halen	Yükseköğretim	Emekli öğretmen

Vatan Partisi 02.03.1992'de "İşçi Partisi" (İP) ismiyle kurulmuştur. 15 Şubat 2015 tarihinde yapılan Olağanüstü Kurultayda partinin adı "Vatan Partisi" (VATAN PARTİSİ) şeklinde değiştirilmiştir. Doğu PERİNÇEK Vatan

Partisinin genel başkanıdır. Bu partinin Giresun il başkanlığını 2014 yılından beri emekli öğretmen Hüseyin ÖZGÜREL yürütmektedir.

54- Vatanseverler Partisi Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Volkan Vurguncu	2007-2009	Lise	Serbest Meslek

Vatanseverler Partisi 05.03.2007'de kuruldu ve Giresun il başkanlığı ise 29.03.2009 tarihinde genel merkez tarafından feshedildi.

55- Yeniden Diriliş Partisi (YENİDEN DİRİLİŞ PARTİSİ) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Şeref Şenel	2021-... halen (kurucu başkan)	Ortaöğretim	Esnaf

Yeniden Diriliş Partisi 08.06.2021 tarihinde kurulmuştur. Partinin Genel Başkanı İsa İLYASOĞLU'dur. Bu partinin Giresun ilinde kurucu başkanı Şeref ŞENEL olup 2021 yılından beri bu görevi devam ettirmektedir.

56- Yeni Dünya Partisi (YENİ DÜNYA)/ Büyük Anavatan Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Turgut Erdemir	2010-2023 halen	Lise	Emekli.

Bu parti önce 16 Kasım 2009 tarihinde Emanullah GÜNDÜZ tarafından Büyük Anavatan Partisi adı altında kuruldu. Daha sonra 08.07.2013'de tüzük değişikliğine gidilerek ismini "Yeni Dünya Partisi" (YENİ DÜNYA) şekline çevirdi. Bu partinin 2010 yılından beri Giresun il başkanlığını Turgut ERDEMİR yapmaktadır.

57- Yeni Parti (YENİ PARTİ) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Şükrü Şahin	2009 - Kasım 2011 istifa	Lisans	Ekonomist

Yeni Parti (YENİ PARTİ), 19.05.2012 tarihinde Hak ve Eşitlik Partisi (HEPAR) ile birleşme kararı olarak tüzel kişiliği sona ermiştir.

58- Yeniden Refah Partisi (YENİDEN REFAH) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Ali Gündoğdu	2018-2019	Lisans	Emekli öğretmen
	Ömer Duman	2019 – 2022 halen	İlkokul	Esnaf, tüccar.

Yeniden Refah Partisi 23.11.2018 yılında Muhammed Ali Fatih Erbakan liderliğinde kurulmuştur. Yeniden Refah Partisi, millî görüş çizgisinde siyasi bir parti olup resmî kısaltması "YENİDEN REFAH" şeklindedir. Giresun İl başkanlığını 2019 yılından beri Ömer DUMAN yürütmektedir.

59- Yeni Türkiye Partisi (YTP) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Bahtiyar Karaltı	2002-2004	Lisans	Eczacı

22 Temmuz 2002'de kurulan Yeni Türkiye Partisi, 24 Ekim 2004'de yapılan olağanüstü kongrede CHP ile birleşme kararı olarak tüzel kişiliğini sona erdirmiştir. Yeni Partinin aktif olduğu dönemlerde Giresun il başkanlığını, DSP'nin de 1998-2000 yılları arasında il başkanlığını yapan Bahtiyar KARALTI yapmıştır.

60- Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (YSGP) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1-a	Bekir Şensoy (Eşbaşkan / Giresun ili)	Şubat 2013	Yükseko- kul	Emekli öğretmen, Giresun Eğitim-Sen Başkanlığı yaptı.
1-b	Süheyla Adıgüzel (Eşbaşkan / Giresun İli)	Şubat 2013		

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (YSGP); *Eşitlik ve Demokrasi Partisi (EDP)* ile *Yeşiller Partisi*'nin önce birleşip 30 Kasım 2012'de beraberce kurdukları siyasi bir partidir. Ayşe ERDEM - İbrahim AKIN eş genel başkanlardır. Şubat 2013'te Giresun'da teşkilatlanılan bu partinin il başkanlığını bir müddet Bekir ŞENSOY yapmıştır. 30 Mart 2014 Yerel Seçimlerde Bekir ŞENSOY-

Süheyla ADIGÜZEL, *Halkların Demokratik Partisi (HDP)* adına Giresun Merkez Belediye başkan ('eşbaşkan') adayı olarak seçimlere katılmışlardır.

61- Yurt Partisi (YURT-P) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Nilgün Erol	2002-2006	Yüksekokul	Emekli Öğretmen
2	Şahin Özkaya	2006	Lise	Esnaf

Yurt Partisi (YURT-P) Ocak 2002'de Sadettin TANTAN liderliğinde kuruldu ve Giresun il başkanlığını 2006 yılında Şahin ÖZKAYA yapmıştır.

62- Zafer Partisi (ZAFER PARTİSİ) Giresun İl Başkanları				
S. No	Adı Soyadı	Dönem	Eğitimi	Mesleği ve Deneyimi
1	Mehmet Karaman	2021-2022 İstifa- teşkilat pasif siftir	Lisans	Esnaf

Zafer Partisi 26.08.2021 tarihinde Ümit ÖZDAĞ liderliğinde kurulmuştur. 27 Eylül 2022 tarihli bilgilere göre Giresun il başkanlığı yönetimi istifa etmesi nedeniyle teşkilat pasif hale gelmiştir.

20 Mayıs 1983 yılından 14 Mayıs 2023 tarihine kadar, kapananlar da dâhil olmak üzere Giresun'da toplamda 62 siyasi partinin il başkanlığı düzeyinde teşkilatlandığı anlaşılmaktadır.

Mayıs 2023'e kadar Giresun il başkanlığı görevini yürüten toplam 169 kişi bulunmaktadır, bu rakama mükerrer görev yapanlar da dahil edilmiştir. Bu il başkanlarının eğitim düzeylerine bakıldığında 1 ise 8'i ilkokul mezunu (%5), 14'ü ortaokul mezunu (%8), 31'i lise mezunu (%18), ve 116'sı üniversite mezunu (%69) olarak görülmektedir. Özetle, 1983 yılından itibaren Giresun il başkanlığı görevinin genellikle eğitim seviyesi yüksek kişiler tarafından yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

1 Yukarıdaki tablolar, DERBİS'ye yer alan resmî bilgiler ile görüşülen kişilerden alınan bilgilere göre düzenlenmiştir. Dolayısıyla bazı bilgiler "yüksekokul", "lisans" "doktora" olarak geçse de biz bunları analiz ederken "üniversite mezunu" altında birleştirdik.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. GİRESUN'DA SİVİL TOPLUM KURUM VE KURULUŞLARI

Bu bölümde Giresun'da faaliyet gösteren Sivil Toplum Kurum ve Kuruluşları ele alınmıştır. Bu kapsamda araştırmamız, Giresun'da aktif olan dernekler, vakıflar, sendikalar ve Giresun Sivil İrade Platformu (GİSİP) gibi kuruluşlarla sınırlandırılmıştır.

4.1. Kavramsal Çerçeve

Sivil Toplum Kuruluşu (STK) kar amacı gütmeyen, belirli bir amaç doğrultusunda bir araya gelmiş insanlardan oluşan topluluklardır. Bir başka söylemle, sivil toplum; hükümet/devlet dışında, birtakım siyasal, kültürel, ekonomik ve sosyal faaliyetleri yürüten gönüllü kuruluşlardır (Kalaycıoğlu,1998:111).

Yukarıda da iki örneği verildiği gibi, sivil toplum ya da sivil toplum kuruluşları özelinde birçok tanımlama yapılmıştır. Bu farklı tanımlamalardan çıkarılacak sonuca göre kamu ve özel sektör dışında üçüncü bir sektörü oluşturan kuruluşları tanımlayan standartlaşmış bir kavramın bulunmayışıdır. Dolayısıyla bu üçüncü sektörü tanımlayabilmek için sivil toplum, sivil toplum kuruluşları (STK), gönüllü kuruluşlar, devlet/hükümet dışı kuruluşlar (Non-Governmental Organizations-NGO), yardım kuruluşları, vergi istisnası örgütler gibi birçok farklı terim kullanılmaktadır (Kalkınma Bakanlığı Raporu (KBR), 2018:11-12).

Türkiye’de üçüncü sektörde yer alan kuruluşlardan bahsetmek için kullanılan en yaygın terim “sivil toplum kuruluşu” ifadesidir. Türk Dil Kurumuna göre “toplumdaki çeşitli sorunları bağımsız olarak ele alıp kamuoyunu bilgilendirme ve aydınlatma görevi yapan, öneriler sunan her türlü birlik, sivil toplum örgütü” olarak tanımlamaktadır.

STK’ların kapsamı geniş bir biçimde değerlendirildiğinde içerisinde vakıflar, dernekler, birlikler, kooperatifler, sendikalar, meslek odaları ve partiler gibi farklı amaçlar için oluşturulan kuruluşlar yer almaktadır.

Gönüllü kuruluşlar olan STK'lar, üstlendikleri roller çerçevesinde başta toplumun tümünü ilgilendiren konular olmak üzere birçok alanda önemli

hizmetler ifa etmektedirler. Genel görünüm itibariyle bunların etkinlik alanları hava kirliliği, sağlık, turizm, insan hakları, dinsel haklar, etnik haklar, kadın hakları, eğitim, kentsel-kırsal kalkınma, sosyal hizmetler, teknik yardım ve danışmanlık, barışın sağlanması gibi geniş bir sahaya yayılmaktadır. (Aslan & Kaya, 2004:216). Bu kapsamda şeffaf ve hesap verebilir bir kamu yönetim anlayışının sağlanması, hak ihlallerinin giderilmesi, fakirlik, yoksulluk veya afetlerde insani yardım hizmetlerinin sunulması, insanların ihtiyaç duydukları hizmetlerin (eğitim, sağlık) daha etkin bir şekilde karşılanması, insanları farklı konularda bilinçlendirmesi, toplumu değişim ve gelişime sevk ederek daha müreffeh ve çağdaş bir toplum yapısının oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Sivil toplumun birçok parçasının devletle kurumsal bağları vardır ve kamusal politikaların gelişmesinde belirli rol oynarlar (Marshall, 1999: 146).

STK'lar Dünya çapında da çok önemli misyona sahiptirler. Bu bağlamda STK'lar ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde birçok alanda faaliyet göstermekte ve "Hükümet Dışı Kuruluşlar" (NGO) olarak savaşların durdurulması, insan haklarının korunması, ekonomik ve sosyal gelişim gibi birçok alanda giderek güçlü bir aktör olarak ön plana çıkmaktadır. Küresel boyutta diğer tüm organizasyonlarla (Avrupa Birliği, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler vs.) da işbirliği yaparak küresel sorunların çözümüne önemli katkılar sağlamaktadırlar. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler örgütü sivil toplum kuruluşlarından bilgi almak ve danışmak suretiyle sivil toplum kuruluşlarına önemli bir meşruluk zemini sağladığı bilinen bir konudur. Mesela, Birleşmiş Milletlerin resmi organlarından olan Ekonomik ve Sosyal Konsey BM tarafından danışmanlık statüsü verilen sivil örgütleri listesinde 2600 kuruluşun adı yer alması bu hususu teyit etmektedir (Doğan, 2007:93).

Toplumda çok önemli bir yere sahip olan STK'ların, Osmanlıdan günümüze kadar gelen süreçteki durumunu şu şekilde özetleyebiliriz. Osmanlı toplumunda sivil toplum kuruluşları kapsamında, millet sistemi, lonca, ahilik, vakıf, tarikat ve tekke gibi birçok sosyal yapıların mevcut olduğu görülür. Ancak Batı toplumunda olduğu gibi bilhassa *sivil toplum* ve *politik toplum* ayrımı Osmanlı Devleti içinde oluşmamıştır. Zira Osmanlı toplumunda her zaman güçlü devlet geleneğinin hakim olduğu siyasi bir rejim mevcut olup iktidarın bölünmüşlüğü yerine tekliği söz konusuydu (Alpay, 2005:121).

Bunlar arasında sivil toplum özelliğini taşıyan ve azınlıkları kapsayan “*millet*” sistemi denilen bir oluşum vardı. Bu *millet* sisteminde azınlıklar; kendi eğitim kurumlarını kurabilme, meclislerini oluşturabilme ve yargılama yetkileri devlet denetiminde olsa da bile, bu cemaatler devletten özerk bir yaşam alanına sahiptiler. Osmanlı idaresi, Hıristiyan ve Yahudi azınlığa tanıdığı bu özerkliği, İslami mezheplere tanımamıştı (Gönenç, 2001:90).

Loncalar, tasavvufi düşünce ve fütüvvet ilkelerine bağlı, işyerlerinde usta çırak ilişkisi ile oluşturulan ahilik teşkilatına dayanıyordu. Bu teşkilatların zamanla şehirlerde merkezileşip esnaf birlikleri haline gelmesiyle oluşan loncalar, Osmanlı devletinde esnafı merkezi yönetim arasında önemli bir köprü görevi üstlenen sivil toplum kuruluşlarındandı. (Gönenç, 2001:90; Çaha, 2007:154-155). Osmanlı Devleti’nde *vakıflar* da yaptıkları hizmetler bakımından büyük bir öneme sahipti. Bunlar, sosyal adalet, sosyal refah, sosyal hizmetler, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel faaliyet alanlarında, örgütlü sivil dayanışma modelleri olarak teşekkül etmişlerdi. (Acun, 2005:51; Arslan, 2010: 265). *Tarikatlar* da, Osmanlıda devlet ile toplum arasında tampon görevi gören ve iletişimi sağlayan önemli yapılardan biriydi. Bununla birlikte tarikatların kendi iç yapılanmalarından dolayı batılı tarzda (sendika, dernek, baskı grupları gibi) bir sivil toplum kuruluşu değildiler Arslan, 2010: 266). Öte yandan, Anadolu’da mevcut şehirlerin yeniden nüfuslandırılması ve düzenlenmesinde her biri birer sivil toplum hizmeti üstlenen *tekke* ve *zaviyeler* de STK olarak kabul edilmesi yanlış olmayacaktır (Çaha, 2007:158; Arslan, 2010: 266).

Osmanlı hukukunda ilk defa dernekleri düzenleyen Cemiyetler Kanunu 1909 tarihinde ve II. Meşrutiyetten sonra kabul edilmiştir (Cin, H. & Akgündüz; 1990: 59-60). 19. Yüzyılda özellikle Tanzimat sonrası Batıya bir yöneliş başladığında, modernleşme çabalarını devlet uhdesinde tuttu, STK’lara görev verilmedi. Dolayısıyla bu dönemde modern anlamda sivil inisiyatifin oluşamadığı, farklı politikaların üretilmediği, neticede STK’ların gelişmesinin güdük kaldığı söylenebilir.

1923’te Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmasıyla Tek Partili dönem başladı. Bu dönemin politik uygulamalarında, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma açısından engel olarak algılandığı için sivil toplumun yerel, dinsel, kültürel ve politik farklılıkları tek tek tasfiye edildi (Arslan, 2010: 261). Mesela 1912 yılından beri faaliyet gösteren Türk Ocakları 1931 yılında kapatıldı. 1933-1938

yılları arasında yapılan yasal düzenlemelerle de sendikalaşma ve grev hakkı kesin olarak yasaklandı. Ayrıca, 10 Ekim 1935'te de Mason Derneği kapatılarak mal varlığı *Halk Evleri* denilen derneğe aktarıldı (Tuncel, 2005:720). Tek Partili dönemin aygıtı olan Halk Evleri tek başına varlık gösterdi ve CHP'nin ilkelerini ve resmi ideolojisini yaymakla görevlendirildi (Çaha, 2007:193).

Demokrat Partinin 1950'de iktidara gelmesiyle çok partili döneme geçildi ve Tek Parti döneminde yasaklanan çok sayıda sivil toplum kuruluşları ekonomik, siyasal ve kültürel alanda tekrar ortaya çıktı. (Çaha, 2007:221; Çaha, 2005:694). Bu dönemle birlikte işçi örgütlenmeleri de güçlenmeye başladı ve sendikalar kendi aralarında birlik, federasyon gibi bazı kuruluşlara girişti. Gönüllü üyeliğe dayalı dernekler 1960'lı yıllarda kurulmaya başladı ve sayıları gittikçe arttı (Doğan, 2007:88; Tuncel, 2005:725). Nitekim, 1961 Anayasası da, sivil toplumun örgütlenmesini yasal hale getirdi. Ancak 1970'lerde ortaya çıkan sağ-sol kutuplaşmasıyla siyasi partiler STK'ları ele geçirdi ve STK'lar da siyasi partilerin birer uydusu oldu. Neticede Ordu'nun 1971 Muhtırası ile birlikte ideolojik kamplaşmadan derneklerin de sorumlu tutulması üzerine, dernek kurma hakkı sınırlandırıldı (Doğan, 2007:89). Genel olarak 1960 askeri darbe, 1971 ve 1973 askeri müdahaleler, gelişmekte olan sivil toplumun, devletin hakim güçleri tarafından milleti kontrol altına alma girişimi olarak nitelenebilir.

1980 Askeri Darbe ardından 1982 Anayasası ile demokrasi için yeni bir sayfa açıldı. Lakin 1982 Anayasası *devleti*, sivil toplum karşısında siyasal yönden güçlendirecek mekanizmalarla donattı. Ayrıca bu Anayasa dernek kurma özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşlerini de darbeden önceki kargaşa ortamından sorumlu tuttuğu için sınırlandırdı (Tuncel, 2005:728; Çaha, 2007:224).

1990'lı yıllarda STK'lar lehine Türkiye'de birçok gelişmeler oldu. Bu bağlamda 1993'te özel radyo ve televizyon yayınları, 1995'te siyasi partiler, sendikalar, dernekler, vakıflar, meslek odaları ve kooperatifler arasında organik ilişkileri ve işbirliğini yasaklayan anayasa maddeleri kaldırıldı. (Özbudun, 1999:114).

Türkiye'de Post-modern darbe olarak nitelendirilen 28 Şubat (1997) deneyimi, bazı STK'ların devlet ideolojisinin bir aracı haline geldiğini ve bir alternatif siyaset alanı şekline bürünebileceğini göstermiştir. Milli Güvenlik

Kurulu (MGK), bu antidemokratik sürecin meşruiyetini sivil toplum kavramı ile kurgulayıp bu amaç için diğer toplumsal oluşumları harekete geçirmiştir (Bayraktar, 2005:20). Nitekim devletten özerk, gönüllü olması gereken bir kısım STK, militarizmin yanında saf tutarak demokratik sürecin ihlaline çanak tutmuşlardır. Ömer Çaha'nın söylemiyle bunlar, Batılı ülkelerdeki sivil toplum misyonu yerine, üstlendikleri rol itibariyle tamamen devletten rant bekleyen, toplumsal inisiyatiflere karşı merkeziyetçi eğilimlerin yanında yer alan *kapıkulu topluluklarıdır* (Çaha, 2005:704). Bu olumsuz süreçten STK'lar adına iki sonuç çıkarılabilir. Birincisi, STK'ların büyük çoğunluğunun demokrasiyi henüz özümseyemedikleri, ikincisi ise STK'ların baskı grubu oluşturmada önemli bir yere sahip olmalarıdır.

Geçmişte yaşanan bazı olumsuz süreçler sivil toplum alanını daraltmış olsa da bile, son zamanlarda dünyadaki gelişmeler ve Türkiye'nin Avrupa birliğine katılım sürecine girmesi, dolayısıyla demokratikleşmenin ve sivil toplum alanının daha da genişlediği söylenebilir.

Aydınların çoğu sivil toplumun güçsüzlüğü durumunda askeri darbelere davetiye çıkardığı noktasında uzlaşırlar. Bu aydınlar, yukardan müdahalelerle merkezi otoritenin denetimine alınması karşısında, sivil toplum kavramını gündeme getirmekle toplumsal hareketliliği canlandırmayı amaçladığı anlaşılmaktadır (Doğan, 2007; Aktay, 2009; Çaha, 1994). Ülkemizde vuku bulan 15 Temmuz 2016 darbe girişiminden daha öncesinde savunulan bu görüş ve tespit, doğru ve isabetli olduğu anlaşılmaktadır. Zira 15 Temmuz darbe girişimine engel olmak üzere sivil halkın ve STK'ların canı pahasına da olsa büyük bir çaba sarf ettikleri ve darbe girişimini engellemede en büyük rolü oynadıkları bir gerçektir.

Sivil toplum, askeri darbe sonrası, devletin giderek artan hayatın her alanını düzenleme istek ve gücüne bir karşı duruşla, birey ve grupların hak ve özgürlük taleplerini dolayısıyla demokrasiyi güçlendirerek askeri darbelere zemin hazırlayan şartları bertaraf etmede önemli misyon üstlenmektedirler.

4.2. Dernekler

Sivil toplum kuruluşlarından (STK) olan dernekler, üstlendikleri roller itibariyle topluma, düşünceye, kültüre vs. birçok katkıda bulunmaktadırlar. Kurulu dernekler, sadece insan odaklı değil, aynı zamanda diğer canlıların,

(hayvanların, ağaçların vs.), doğanın, çevrenin, kültür varlıklarının vb. korunması noktasında da büyük roller üstlenmekte ve katkı sağlamaktadırlar. Diğer STK'lar gibi gönüllülük üzerine kurulan dernekler de hizmet etmekte olduğu toplumların gelişmesine, dünyanın daha yaşanır hale gelmesine yardımcı olurlar. Dolayısıyla doğaya, çevreye insana ve insanlığa yararlı olma amaçlı ve iyi niyet esaslı dernekler toplumun vaz geçilmez kuruluşlarıdır.

Bununla birlikte bazı istismarların önlenmesi ve mağduriyetlerin yaşanmaması adına derneklerle ilgili yasal düzenlemeler yapılmıştır. 5253 Sayılı Dernekler Kanununun 2.maddesinde tanımlandığı üzere *dernek; kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır*. Giresun ilinde kurulu dernekler arasında 2 federasyonun da yer almaktadır. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun (TMK) 96. maddesine göre *federasyon*, kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulan dernek birlikleri (TMK/96) iken, *konfederasyon* ise, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulan federasyon birlikleridir (TMK/97).

4.2.1. Giresun'da Dernekler

Araştırmamızın kapsama alanı Giresun ili olmakla birlikte İstanbul, Ankara, Bursa, Kocaeli gibi büyük şehirlerde yaşadığı halde Giresun'un değerlerine sahip çıkan bazı derneklerin etkinliklerine kısmen de olsa değindik. Nitekim gurbette olan Giresunluları bir araya getirme ve birbirleriyle kaynaştırma amaçlı birçok dernek ve federasyonun kurulduğunu görmekteyiz. Merkezi İstanbul'da bulunan ve çok sayıda derneği bünyesinde barındıran Giresun Federasyonu bunlardan en etkin olanıdır. Bu federasyonunun koordinatörlüğünde her yıl "Giresun Tanıtım Günleri" düzenlenmekte ve suni dünya görüşü her ne olursa olsun gurbette olan birçok Giresunluları bir araya getirmekte ve onları kaynaştırmaktadır. Genellikle İstanbul Yenikapı Fuar Alanında düzenlenen etkinlikte; birçok stant kurulmakta ve her bir ilçe de kendi yöresel becerilerini, yerel tatlarını, kültürel etkinliklerini bu mekanlarda sergilemektedirler. Bunlara ilaveten folklor gösterileri ve konser sunumları ile de katılımcılar biraz da olsun eğlenmektedir. Giresun yöresine ait gelenek ve göreneklerin canlı tutulmasına, hatırlanmasına, birlik ve beraberliğin tesis edilmesine büyük bir katkı

sağlandığı düşünülen bu etkinlik 2022 yılında, “15. Giresun Tanıtım Günleri” adı altında 1-4 Eylül arasında İstanbul ilimizin belirtilen fuar alanında düzenlenmiştir. Söz konusu bu etkinliğe Giresunluların kurduğu STK’lar, Vali, ilçe kaymakamları, belediye başkanları, birçok kurum ve kuruluşlar, bazı siyasiler de iştirak ederek Giresunlu gurbetçilerin yanında yer almış ve onları onurlandırmışlardır.

Manevi değerlere sahip çıkmakla görünürlüğü ön plana çıkan diğer bir federasyon ise Tirebolu Dernekler Federasyonudur (TİRDEF). Bu dernek de, Ankara'nın Haymana ilçesi Mangal dağda, Sakarya Meydan Muharebesi'nde şehit düşen Milli Mücadele kahramanı Tirebolulu gönüllü 42. Alay Komutanı Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan için bir anıt mezarın inşa edilmesi hususunda kamu oyu oluşturarak önderlik yapmıştır. Nihayet Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan adına inşası tamamlanan anıt mezar, 13 Eylül 2021 tarihinde Giresun Valisinin, siyasilerin, STK’ların ve halkın katılımı ile açıldı. Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan’ın her yıl bu mekanda törenle anılmasına başta TİRDEF olmak üzere birçok hemşehri STK’lar destek olmaktadır. TİRDEF ayrıca, Afyonkarahisar’ın İscehisar İlçesi Doğanlar Köyünde bulunan Giresun Şehitliğinde olduğu gibi Haymana ilçesindeki bu şehitliğin yanına da benzer şekilde bir “Giresun Kültür Evi” inşa edilmesini ilgili makamlara iletmiştir.

STK’ların ortak değeri ve sahiplendiği diğer bir şehitlik ise Afyonkarahisar İscehisar İlçesi Doğanlar Köyünde bulunan Giresunlular şehitliğidir. 30 Ağustos Zafer Bayramı münasebetiyle her yıl Doğanlar köyündeki Giresunlular Şehitliğinde resmi olarak anma programı düzenlenmekte ve bu programa devleti temsilen mülki amir, belediye başkanı, STK temsilcileri ve halk katılmaktadır. Törenin başında K. Kerim okunarak şehitlerin ruhuna başışlanır, sonra da protokol konuşmaları ile program devam etmektedir. Özetle Ankara /Haymana’da, Afyonkarahisar /İscehisar’da bulunan Giresunlu şehitlerin yad edilmesi ve onların her daim hatırlanmasına STK’lar başta olmak üzere birçok değerbilir kişi ve kişiler katkı sağlamaktadırlar. Ancak her iki şehitlik anıtı ile İscehisar’daki Giresun Kültür Evini modern bir tarzda inşa edilmesini gerçekleştirmek üzere kamu oyu oluşturan elbette ki Giresunlu STK’lardır. Belirtmek gerekir ki Eylül 2022’ye göre Tirebolu Dernekler Federasyonu Genel Başkan İbrahim AYDIN, Giresun Federasyonu Genel Başkanı Muhterem MEMİŞ, Kocaeli Giresun Dernekler Federasyonu Genel

Başkanı Mehmet ELMAS'dır (Giresun Şehitliği ve Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan'ın anıt mezar resimleri EK'te sunulmuştur).

12 Kasım 2022 itibariyle Türkiye genelinde faal dernek sayısı 102822'dir. Yine aynı tarih itibariyle Giresun genelinde toplam 666 dernek bulunmaktadır. Bu derneklerin 241 adeti Giresun Merkez ilçede, 425'i ise diğer ilçelerde kurulmuştur. Türkiye'de olduğu gibi Giresun'da da teşkilatlanmış derneklerin faaliyet alanları çok farklıdır. İnsanoğlunun ihtiyaçları, beklentileri ve toplumla olan münasebetleri çok değişik olması nedeniyle bu farklılığa paralel sadece belli alanlara hizmet edecek ve bu alana yoğunlaşmış dernekler kurulmuştur. Gönüllülük esasına üzerine kurulan dernekler, kendi amaçlarını ve faaliyet alanlarını dernek tüzüklerinde ortaya koymuşlardır. Giresun genelinde kurulu dernekleri faaliyet alanlarına göre sınıflandırarak vermek daha uygun olacaktır. Bu çalışmada öncelikle Giresun'da kurulu 666 derneğin ilçelere göre dağılımları, ardından da faaliyet alanlarına göre dağılımları verilmiştir. Bu kapsamda Giresun genelinde aktif olan derneklerin ilçelere göre dağılımları şu şekildedir:

4.2.2. Giresun Genelinde Faal Olan Derneklerin İlçelere Göre Dağılımı

Tablo 64: Giresun'da Faal Olan Derneklerin İlçelere Göre Dağılımı

Giresun Genelinde Faal Olan Derneklerin İlçelere Göre Dağılımı			
İlçeler	Dernek Sayısı	İlçeler	Dernek sayısı
1- Giresun Merkez	241	9- Eynesil	28
2- Alucra	16	10- Görele	57
3- Bulancak	91	11- Güce	2
4- Çamoluk	9	12- Keşap	17
5- Çanakçı	7	13- Piraziz	24
6- Dereli	40	14- Şebinkarahisar	41
7- Doğankent	3	15-Tirebolu	38
8- Espiye	36	16- Yağlıdere	16
GENEL TOPLAM			666

Giresun genelinde toplam 666, Merkez ilçede 241 dernek bulunmaktadır. İlçeler arasında Merkez hariç en fazla dernek Bulancak ilçesinde (91), sonra ise Görele ilçesinde (57) bulunurken buna mukabil en az sayıda dernek ise Güce ilçesinde (2) yer almaktadır. Genel görünüm itibariyle nüfusu fazla olan ilçelerde daha fazla derneğin kurulduğu anlaşılmaktadır. İfade etmek gerekir ki,

kişi başına düşen dernek sayıları ve farklı sosyal analizlerle araştırmanın detaylandırılması mümkündür.

Tablo 65: Giresun'daki Derneklerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı

Giresun İlinde Bulunan Derneklerin Faaliyet Alanları ve Sayıları			
S. No	Faaliyet Alanları	Giresun Genelindeki Sayı ve Yüzde-leri	Giresun Merkez İl-çedeki Sa-yıları ve Yüzde-leri
1	Bireysel Öğreti ve Toplumsal Gelişim Der.*	16 (%2,40)	8 (%3,31)
2	Çevre Doğal Hayat ve Hayvanları Koruma Dernekleri	15 (%2,25)	7 (%2,90)
3	Dış Türkler İle Dayanışma Dernekleri	1 (%0,15)	1 (%0,41)
4	Dini Hiz. Gerçekleştirilmesine Yönelik Der.	131 (%19,66)	21 (%8,71)
5	Düşünce Temelli Dernekler	15 (%2,25)	10 (%4,14)
6	Eğitim Araştırma Dernekleri	49 (%7,35)	13 (%5,39)
7	Engelli Dernekleri	10 (%1,50)	6 (%2,48)
8	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Dernekleri	11 (%1,65)	5 (%2,07)
9	Hak ve Savunuculuk Dernekleri	4 (%0,60)	3 (%1,24)
10	Kalkındırma, İmar ve Şehircilik Dernekleri	32 (%4,80)	4 (%1,65)
11	İnsani Yardım Dernekleri	15 (%2,25)	9 (%3,73)
12	Kamu Kurumları ve Personelini Destekle-yen Dernekler	9 (%1,35)	2 (%0,82)
13	Kültür, Sanat ve Turizm Dernekleri	46 (%6,90)	17 (%7,05)
14	Mesleki ve Dayanışma Dernekleri	222 (%33,33)	91 (%37,75)
15	Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Der.	6 (%0,90)	5 (%2,07)
16	Sanayici İş Adamları Dernekleri	5 (%0,75)	5 (%2,07)
17	Spor İle İlgili Dernekler	65 (%9,75)	25 (%10,37)
18	Şehit Yakını ve Gaziler Alanında Faal Der.	2 (%0,30)	2 (%0,82)
19	Toplumsal Değerleri Yaşatma Dernekleri	11 (%1,65)	6 (%2,48)
20	Çocuklara Yönelik Der. (Çocuk Kültürü Derneği)	1 (%0,15)	1 (%0,41)
TOPLAM (12 Kasım 2022 Tarih İtibariyle)		666	241

<https://www.siviltoplum.gov.tr/illere-ve-faaliyet-alanlarına-gore-dernekler>

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, sivil toplum kurum ve kuruluşların (STK) bilgilerini kayıt altında tutmakta ve bunları

* “Der.” Bu ifade “dernek” kelimesini kısaltmak için kullanılmıştır.

faaliyet alanlarına göre de farklı kategori altında tasnif etmektedir. Yine aynı birim Ülke genelindeki derneklerin bölgelere, illere ve faaliyet alanlarına göre dağılımlarını, kurumsal web sayfasında paylaşmaktadır. Ancak faal olan bazı derneklerin faaliyet alanları ilçe veya köylerde olmasına rağmen bunların adresleri Giresun merkezde gösterildiği söz konusudur. Dolayısıyla faaliyet alanları ilçelerde olduğu halde bunlar Giresun Merkez ilçedeki faal dernekler arasında yer almaktadır. Ancak Giresun Merkezde bulunan derneklerin listesi aşağıda verilirken faaliyet alanları ilçelerde ya da köylerde olan derneklerin çoğunu bu listeye dahil etmedik. Mesela; *Mesleki ve Dayanışma Dernekleri* kategorisi altında sıralanan “Eynesil Belen Köyü Kalkındırma Kültür ve Yardımlaşma Derneği” ve benzerleri, listede yer almamıştır. Halbuki Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü verilerine göre bu dernek Giresun Merkez ilçede bulunmaktadır.

4.2.3. Faaliyet Alanlarına Göre Giresun'da Faal Olan Dernekler

Giresun'da faal olan dernekler, *faaliyet alanlarına* göre genel bir tasnif yapacak olursak aşağıdaki gibi yirmi gruba ayırmak mümkündür. Bu isimleri şu şekilde sıralayabiliriz, ancak detaylara ve Giresun'daki dağılımlarına daha sonra geçeceğiz.

- 1-Bireysel Öğreti ve Toplumsal Gelişim Dernekleri
- 2- Çevre Doğal Hayat Hayvanları Koruma Dernekleri
- 3- Dış Türkler ile Dayanışma Dernekleri
- 4- Dini Hizmetlerin Gerçekleştirilmesine Yönelik Faaliyet Gösteren Dernekler
- 5- Düşünce Temelli Dernekler
- 6-Eğitim Araştırma Dernekleri
- 7- Engelli Dernekleri
- 8- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler
- 9- Hak ve Savunuculuk Dernekleri
- 10- Kalkındırma, İmar ve Şehircilik Dernekleri
- 11- İnsani Yardım Dernekleri
- 12- Kamu Kurumları ve Personelini Destekleyen Dernekler
- 13- Kültür, Sanat ve Turizm Dernekleri
- 14- Mesleki ve Dayanışma Dernekleri

- 15-Sanayici İş Adamları Dernekleri
- 16- Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler
- 17- Spor ve Spor İle İlgili Dernekleri
- 18- Şehit Yakını ve Gazi Dernekleri
- 19- Toplumsal Değerleri Yaşatma Dernekleri
- 20- Çocuklara Yönelik Dernekler

Derneklerin *faaliyet alanlarına* yönelik bu sıralama alfabetik harf sırasına göre yapılmıştır. Aşağıdaki listelerde, 29 Eylül 2022 tarihi itibarıyla mevcut dernek başkanlarının (Yönetim Kurulu Başkanları) isimlerine de yer verilmiştir. Vurgulamak gerekir ki, İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün büyük bir emek vererek sanal ortamda paylaştığı bu verilerde derneklerin faaliyet alanları, hem *detaylı faaliyet alanı* hem de genel *faaliyet alanı* olarak iki şekilde düzenlemiştir. Biz genel faaliyet alanına göre yapılan sınıflandırmaya sadık kalarak bu çalışmayı yaptık. Bu sınıflandırmada bazı dernekler, içinde bulunduğu faaliyet alanlarıyla örtüşmemiş olabilir. Çünkü bunlar genel bir sınıflandırmadır, fakat daha ayrıntılı faaliyet alanlarına göre yapılan taksimatta, bu uzaklığın giderildiği anlaşılmaktadır.

Diğer bir hususu da Giresun'da faal derneklerin çoğunun *merkezi* “Giresun” iken çok az sayıda da olsa bazılarının merkezi ise Giresun dışındadır. Tablolarda bunlar için “Giresun Şubesi” ifadesi kullanılmıştır. Dernekler Kanununun (Madde-2/h)'ye göre *Şube*; dernek faaliyetlerinin yürütülebilmesi için bir derneğe bağlı olarak açılan, tüzel kişiliği olmayan ve bünyesinde organları bulunan alt birimlerdir. Yine aynı kanunun (Madde-2/i)'ye göre de *Temsilcilik*; dernek faaliyetlerinin yürütülebilmesi için bir derneğe bağlı olarak açılan, tüzel kişiliği ve bünyesinde organları bulunmayan alt birimlerdir. Bu araştırmada aşağıda sunulan tablolarda, *Giresun Merkez ilçede faal olan 'Dernek', 'Dernek Şubesi', 'Genel Merkez' veya 'Federasyon'* konumundaki sivil toplum kuruluşları yer almaktadır. Elbette ki bunların dışında herhangi bir derneğin temsilcisi olarak faaliyet yapan bazı dernekler de olabilir. Biz, temsilcilik görevini yapan bu kuruluşları hariç tuttuk. Sınırları çizilen bu araştırmanın bulguları aşağıda faaliyet alanlarına göre sunulmaktadır.

1- Bireysel Öğreti ve Toplumsal Gelişim Dernekleri:

Tablo 66: Bireysel Öğreti ve Toplumsal Gelişim Dernekleri

Bireysel Öğreti ve Toplumsal Gelişim Dernekleri			
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Merkezi	Başkan
1	Altın Kariyer Derneği	Giresun	Mustafa Konar
2	Dost Eli Farkındalık Eğitim ve Kültür Derneği	Giresun	Engin Bay
3	Giresun Hayat Boyu Eğitim ve Kişisel Gelişim Derneği	Giresun	Rahman Çakır
4	Giresun Sosyal Hizmetleri Destekleme ve Geliştirme Der.	Giresun	Selim Sağlık
5	Özgür ve Akılcı Gençler Derneği	Giresun	Abdullah Hazer Hindpak
6	Safa Eğitim Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Giresun	Selim Bahat
7	Türk Hava Kurumu Giresun Şb.	Giresun Şubesi	Eyüp Çiftci
8	Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği Giresun Şubesi	Giresun Şubesi	Cevdet Turan

2- Çevre Doğal Hayat Hayvanları Koruma Dernekleri:

Tablo 67: Çevre Doğal Hayat Hayvanları Koruma Dernekleri

Çevre Doğal Hayat Hayvanları Koruma Dernekleri			
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Merkezi	Başkan
1	Doğa ve Çevre Gönüllüleri Derneği	Giresun	Emine Ateş
2	Giresun Çevre Derneği	Giresun	Feyza Aliustaoglu
3	Giresun Çevre ve Kültür Derneği	Giresun	Nafız Uğur Karaibrahimoğlu
4	Giresun Hayvanları Koruma Derneği	Giresun	Ali Rıza Yıldız
5	Giresun Yerel Tohum Derneği	Giresun	Arzu Kirez Orcan
6	Karadeniz Ekolojik Kalkınma Derneği	Giresun	Hakan Adanır
7	Plastik Kirliliği İle Mücadele ve Doğayı Koruma Derneği	Giresun	Nurcan Kayış

3- Dış Türkler ile Dayanışma Dernekleri:

Tablo 68: Dış Türkler ile Dayanışma Dernekleri

Dış Türkler ile Dayanışma Dernekleri			
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Merkezi	Başkan
1	Giresun Azerbaycanlılar Derneği	Giresun	Elgun Mammadov

4- Dini Hizmetlerin Gerçekleştirilmesine Yönelik Faaliyet Gösteren Dernekler:

Tablo 69: Dini Hizmetlerin Gerçekleştirilmesine Yönelik Dernekler

Dini Hizmetlerin Gerçekleştirilmesine Yönelik Faaliyet Gösteren Dernekler			
S. No	Kurum Adı	Merkezi	Başkan
1	Aksu Mah. Akşemsettin Camii Yaptırma ve Yaşatma Der.	Giresun	Süleyman Atasoy
2	Aksu Mah. Cami Yaptırma ve Yaşatma Derneği	Giresun	Hacı Bayram
3	Batlama Cami Yanı Geliştirme ve Güzelleş. Der.	Giresun	Murat Gökçe
4	Batlama Sanayi Cami Yaptırma ve Güzelleş. Der.	Giresun	Bekir Öztürk
5	Çınarlar Camii Yardımlaşma ve Yaşatma Derneği	Giresun	Ali Yümsel
6	Çitlakkale Yeşilgiresun Cami ve Külliyesini Yaptırma ve Yaşatma Derneği	Giresun	Haydar Akyol
7	Esmâ Serhat Hanım Camii Yapt. ve Yaşatma Der.	Giresun	Kamil Aksu
8	Evrensel Hafızlar Derneği Giresun Şubesi	Giresun	Ömer Hakyemez
9	Fatih Camii ve Külliyesi Yaşat. ve Hayırlı İşler Yap. Der.	Giresun	Haşim Ayhan
10	Gedikkaya Mah. Cami Yap. Yaşat. Dayanış. ve Kültür Der.	Giresun	Gençağa Karaman
11	Giresun 4-6 Yaş ve Hafızlık Kur'an Kursları Yaptırma ve Yaşatma Derneği	Giresun	Yunus Güneşin
12	Giresun Hayırlı İşler Yaptırma Derneği	Giresun	Recep Başuslu
13	Giresun Merkez Kur'an Kursu ve Külliyesi Yaptırma ve Yaşatma Derneği	Giresun	Engin Öztürk
14	Giresun Orman Cami Derneği	Giresun	İbrahim Ethem Gürsoy
15	Giresun Üniversitesi Camii Yapt. ve Yaşatma Der.	Giresun	Mustafa Başer
16	Giresun Yavuz Sultan Selim Camii ve Külliyesini Yaptırma ve Yaşatma Derneği	Giresun	Enes Sedat Atar
17	Müftüoğlu Feyzullah Efendi Camii Yapt. ve Yaşatma Der.	Giresun	Aşkı Ümit
18	Sanayi Sitesi Hoca Ahmed Yesevi Camii Yap. ve Yaşat. Der.	Giresun	Hayrettin İlhan
19	Seyyid Mevlana Sadrettin Efendi Camii Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği	Giresun	Hüseyin Yılmaz
20	Tayyaredüzü Mah. Hayırlı İşler Yaptırma Der.	Giresun	Davut Tozlu
21	Teyyaredüzü Mah. Merkez Camii Koruma ve Yaşat. Dern.	Giresun	Salim Bozoğlu

5- Düşünce Temelli Dernekler:

Tablo 70: Düşünce Temelli Dernekler

Düşünce Temelli Dernekler				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Anadolu Demokrat Dernekleri Federasyonu (AD-FED)	Federasyon	Giresun	Hüseyin Tatar
2	Atatürkçü Düşünce Der. Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Oğuzcan Özdemir
3	Demokrat Giresunlular Derneği	Dernek	Giresun	Melih Mustafa Şenel
4	Giresun 19 Eylül Aydınlar Ocağı Derneği	Dernek	Giresun	Nurettin Bölük
5	Giresun Demokratlar 1946 Derneği	Dernek	Giresun	Hüseyin Tatar
6	Giresun Rotary (Kulübü) 2018 Derneği	Dernek	Giresun	Murat Günaydın
7	Halkevleri Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Şenel Kalafat
8	Karadeniz Düşünce Kuruluşu Derneği	Dernek	Giresun	Erol Ayar
9	Nizam-ı Alem Ocakları Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği	Dernek (Genel Merkez)	Giresun	İbrahim Ünye*
10	Türk Ocakları Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Nazım Kuruca

*İbrahim ÜNYE, aynı zamanda Nizam-ı Alem Ocakları'nın Genel Başkanıdır.

Yesevi Alperenler Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği Giresun İl Temsilciliği 9 Eylül 2022 tarihinde açılmıştır. Bu derneğin Giresun İl temsilcisi Orhan Okan KAYGUSUZ'dur.

6- Eğitim Araştırma Dernekleri:

Tablo 71: Eğitim Araştırma Dernekleri

Eğitim Araştırma Dernekleri:				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Çağdaş Yaşamı Destekleme Der. Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Şuayip Şenel
2	Çukurköy Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Der.	Dernek	Giresun	Ömer Günaydın
3	Giresun Aksu Eğitim Çağındaki Öğr. Yardım Der.	Dernek	Giresun	Mehmet Akbıçak
4	Giresun Gedikkaya Eğitim ve Kültüre Hiz. Der.	Dernek	Giresun	Hasan Hacıoğlu
5	Giresun İlim Eğitim ve Kültüre Hizmet Derneği	Dernek	Giresun	Şahin Özdemir
6	Giresun İHL Öğrencileri Eğitim Ve Kültür Der.	Dernek	Giresun	Fazlı Yıldız
7	Giresun Kamer İlim ve Kültüre Hizmet Derneği	Dernek	Giresun	Hasan Sandal
8	Giresun Nizamiye İlim ve Eğitime Hizmet Der.	Dernek	Giresun	Ahmet Angun
9	Giresun Okul Çağındaki Öğrencilere Yardım Der.	Dernek	Giresun	Hasan Can
10	Giresun Seyit Kamil Bey İlim ve Eğit. Hiz. Der.	Dernek	Giresun	Orhan Harmanş
11	Giresun Teyyaredüzü Eğit. ve Yardımlaşma Der.	Dernek	Giresun	İsmail Tanrıverdi
12	İnovatif Eğitim Zeka Araştırma Kültür Der.	Dernek	Giresun	Emrullah Ceylan
13	Melikli-Osmaniye Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği	Dernek	Giresun	Osman Harmanş

7- Engelli Dernekleri:**Tablo 72:** Engelli Dernekleri

Engelli Dernekleri				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Giresun Özel Çocuklar Eğitim ve Koruma Derneği	Dernek	Giresun	Nilay Akkuş
2	Giresun Görme Engelliler Derneği	Dernek	Giresun	Hüseyin Yazar
3	Karadeniz Engelliler Derneği	Dernek	Giresun	Veysi İlhan
4	Öğretilebilir Özel Eğitime Muhtaç Çocuklara Yardım Derneği	Dernek	Giresun	Emine Seyhan Kitapçı
5	Anadolu Engellilerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Dernek	Giresun	Nihat Yayla
6	Türkiye Beyaz Ay Derneği Giresun Şubesi	Dernek	Giresun Şubesi	Şahin Yüzükkaşı

Giresun Merkezde bulunan bu engelli derneklerin dışında ilçelerde de faal olan engelli dernekleri vardır. Bunlar; “Baluncak Engelliler Derneği”, “Espiye Engelliler Derneği”, “Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği Görele Şubesi”, yine Görele’de faal olan “Tüm Engelliler Bakım ve Eğitim Derneği”dir.

8- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler:

Tablo 73: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Alanında Faal Dernekler

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Fındık ve Tarım Üreticileri Derneği	Dernek	Giresun	Mehmet Karaman
2	Giresun Kalite Fındık Tanıtım Derneği	Dernek	Giresun	Güray Kubilay Yaman
3	Giresun Tarım Hayvancılık ve Arıcılık Dayanışma Derneği	Dernek	Giresun	Yunus Yılmaz
4	Tarımsal Üretim ve Geliştirme Derneği	Dernek	Giresun	Ali Alemdaroğlu
5	Türkiye Ziraatçılar Derneği Giresun Şubesi	<i>Dernek Şubesi</i>	Giresun	Tayfun İmamoğlu

9- Hak ve Savunuculuk Dernekleri:

Tablo 74: Hak ve Savunuculuk Dernekleri

Hak ve Savunuculuk Dernekleri				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Çocuk Hakları Savunucuları Derneği	Dernek	Giresun	Merve Yüksek
2	29 Ekim Kadınları Derneği Giresun Şubesi	<i>Dernek Şubesi</i>	Giresun	Emine Şenel
3	Tüketiciler Birliği Derneği Giresun Şubesi	<i>Dernek Şubesi</i>	Giresun	Ayşe Tonkuz

10- Kalkındırma, İmar ve Şehircilik Dernekleri:**Tablo 75:** Kalkındırma, İmar ve Şehircilik Dernekleri

Kalkındırma, İmar ve Şehircilik Dernekleri				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Giresun ve İnsanlığa Hizmet Derneği	Dernek	Giresun	Ayhan Akten
2	Giresun Gönüllüleri Derneği			Ercan Türk
3	Kuzey Yıldızı Derneği	Dernek	Giresun	Ali Yılmaz
4	Yapı Denetim Kuruluşları Birliği Derneği Giresun Şubesi	<i>Dernek Şubesi</i>	Giresun	Emrah Altıyaprak

11- İnsani Yardım Dernekleri:**Tablo 76:** İnsani Yardım Dernekleri

İnsani Yardım Dernekleri				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Deniz Yıldızı Kültür ve Yardımlaşma Der.	Dernek	Giresun	Cumhur Karahasan
2	Giresun Çocukları Yardımlaşma Derneği	Dernek	Giresun	Ekrem Faruk Civelekoğlu
3	Giresun İnsan Hak ve Hizmetleri Derneği	Dernek	Giresun	Fethi Elmas
4	Giresun Kardeşlik Derneği	Dernek	Giresun	Mehmet Özgen
5	Giresun Sosyal Hizmet Derneği	Dernek	Giresun	Ayşe Öndaş
6	Gülühsan Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği	Dernek	Giresun	Asim Önal
7	Türkiye Kızılay Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Murat Cansız
8	Türkiye Yardım Sevenler Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Canan Dervişoğlu
9	Vuslat Eğitim Kültür Yar. ve Dayanış. Der.	Dernek	Giresun	Ahmet Kasım Can

12- Kamu Kurumları ve Personelini Destekleyen Dernekler

Tablo 77: Kamu Kurumları ve Personelini Destekleyen Dernekler

Kamu Kurumları ve Personelini Destekleyen Dernekler				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Giresun Güvenlik Hizmetlerini Destekleme Geliş. ve Yaşat. Der.	Dernek	Giresun	İbrahim Erhan
2	Giresun Kamu Hizmetlerini Destekleme ve Yardımlaşma Derneği	Dernek	Giresun	Özer Kavak

13- Kültür, Sanat ve Turizm Dernekleri:

Tablo 78: Kültür, Sanat ve Turizm Dernekleri

Kültür, Sanat ve Turizm Dernekleri				
S. No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Can Akengin Bilgi Yurdu Derneği	Dernek	Giresun	Gürsel Ekmekçi
2	Giresun Dans Ateşi Kültür Sanat ve Dans Sporları Derneği	Dernek	Giresun	Olgun Yıldız
3	Giresun Fotoğraf Sanatı Derneği	Dernek	Giresun	Esat Ferruh Gürsel
4	Giresun Gelenek ve Göreneklerini Tanıtma ve Yaşatma Derneği	Dernek	Giresun	Necdet Beyazer
5	Giresun Gençlik Kültür Evi Derneği	Dernek	Giresun	Cezmi Batuhan Asal
6	Giresun Gezgin Fotoğrafçılar Der.	Dernek	Giresun	Fatih Mehmet Gök
7	Giresun Kültür Sanat ve Turz. Der.	Dernek	Giresun	İbrahim İlyasoğlu
8	Giresun Musiki Cemiyeti Derneği	Dernek	Giresun	Seher Ataün
9	Giresun Müzik Dostları Derneği	Dernek	Giresun	Seher Erenel
10	Giresun Sanatçıları Dostluk ve Kültür Der.	Dernek	Giresun	Filiz Uzun Demir
11	Giresun Turizm ve Tanıtma Der.	Dernek	Giresun	Nafiz Uğur Karaibrahimoğlu
12	Giresun ve Yöre Türkülerini İnceleme Araş. ve Yaygınlaştırma Der.	Dernek	Giresun	Recep Can
13	Kültür Araştırma Merkezi Derneği	Dernek	Giresun	İlker Avcioğlu
14	Tiyatro ve Sahne Sanatları Derneği	Dernek	Giresun	Özgür Aydın
15	Tüm Giresun Kültür Turizm Ekonomik Kalkınma ile Gelişmeleri Destekleme Der.	Dernek	Giresun	Mehmet Uzun
16	Zeran Geleneksel Sanatlar Derneği	Dernek	Giresun	Kemal Bayram
17	Bektaş Yaylası ve Çevre Köyleri Turizm Kalkındırma Güzelleş. Der.	Dernek	Giresun	İrfan Baykara

14- Mesleki ve Dayanışma Dernekleri:**Tablo 79:** Mesleki ve Dayanışma Dernekleri

Mesleki ve Dayanışma Dernekleri				
S. No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Atak Doğa ve Arama Kurtarma Der.	Dernek	Giresun	Mehmet Mete Durmuş
2	Aksu Toki Konutları Çevre Güzelleş. ve Camii Yapıtırma Der.	Dernek	Giresun	Kemal Önal
3	Batlamalılar Kültür Dayanış. ve Yardım. Der.	Dernek	Giresun	İlhan Sandal
4	Din Görevlileri Birliği Demeği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Ahmet Yalçın
5	Doğu Karadeniz Mesleki Yeterlilik Eğitim Merkezleri Derneği	Dernek	Giresun	Sezai Bıyık
6	Gaziler Mah. Kültür ve Dayanış. Der.	Dernek	Giresun	Fatih Karakaya
7	Giresun Aile Hekimleri Derneği	Dernek	Giresun	Servet Cebeci
8	Giresun Aşçılar ve Pastacılar Derneği	Dernek	Giresun	Fırat Canikli
9	Giresun Balıkçılar Dayanış. ve Çevre Kor. Der.	Dernek	Giresun	Şeref Alkan
10	Giresun Çaykara Mah. Kalkındırma ve Hayırlı İşler Yapıtırma Yaşatma Der.	Dernek	Giresun	Selahattin Boz
11	Giresun Deniz Ürünlerini Sevenler Der.	Dernek	Giresun	Ünal Şen
12	Giresun Dernekleri Federasyonu	Federasyon	Giresun	Rahime Ocak
13	Giresun Din Görevlileri Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği	Dernek	Giresun	Hüseyin Memiş
14	Giresun Dış Teknisyenleri Derneği	Dernek	Giresun	Metin Gürkan
15	Giresun Eczane Teknikerleri Derneği	Dernek	Giresun	Abdullah Gökçe
16	Giresun Elektrik Mütahhitleri ve Esnafları Yardımlaşma Dayanışma Der.	Dernek	Giresun	Gürsel Kaya
17	Giresun Faal Muhtarlar Derneği	Dernek	Giresun	Hadi Karabulut
18	Giresun Gazeteciler Derneği	Dernek	Giresun	Bekir Bayram
19	Giresun Genç Girişimciler Derneği	Dernek	Giresun	Vahdet Türk
20	Giresun Hamdi Bozbağ Anadolu Lisesi Mezunları Derneği	Dernek	Giresun	Yusuf Hacıbrahimoğlu
21	Giresun İnşaat Mütahhitleri Derneği	Dernek	Giresun	Mustafa Yılmaz
22	Giresun Karadenizliler Yardımlaş. Der.	Dernek	Giresun	Tuncer Serdaroğlu
23	Giresun Kuyumcular Derneği	Dernek	Giresun	Asaf Zeki Kitapçı
24	Giresun Lisesi Mezunları ve Mensupları Yardımlaşma Derneği	Dernek	Giresun	Mehmet Karamustafaoğlu
25	Giresun Mali Müşavirler ve Bağımsız Denetçiler Derneği	Dernek	Giresun	Sinan Dalman

26	Giresun Merkez Aksu Vadisi Kültür Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği	Dernek	Giresun	Naci Karabıçak
27	Giresun Merkez Mah. Muhtarları Der.	Dernek	Giresun	Ali Şahin
28	Giresun Motorlu Araç Satıcıları Der.	Dernek	Giresun	Fatih Karaca
29	Giresun Muhtarlar Derneği	Dernek	Giresun	Tülin Şenel
30	Giresun Müteahhitler Dayanış. Der.	Dernek	Giresun	Bilgin Erdem
31	Giresun Müzisyenler ve Mahalli Sanatçılar Derneği	Dernek	Giresun	Yusuf Küçük
32	Giresun Otobüsçüler Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Dernek	Giresun	Fuat Yurt
33	Giresun Profesyonel Halı Temiz. Der.	Dernek	Giresun	Güven Abdioğlu
34	Giresun Profesyonel Halı Yıkama. Der.	Dernek	Giresun	Ahmet Topcu
35	Giresun Ressamlar ve Heykeltıraşlar Der.	Dernek	Giresun	Aziz Erdoğan
36	Giresun Seyyar Satıcılar Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği	Dernek	Giresun	Yılmaz Turhan
37	Giresun Sigorta Acenteleri Derneği	Dernek	Giresun	Abdulkadir Gürel
38	Giresun Sürücü Kursları Derneği	Dernek	Giresun	Mehmet Necati Ülgen
39	Giresun Teknik Elemanlar Derneği	Dernek	Giresun	Hüseyin Külekçi
40	Giresun Telsiz Radyo Amatörleri Der.	Dernek	Giresun	Ali Demiralp
41	Giresun Tesis ve Ev Hizmetleri Der.	Dernek	Giresun	Hacer Tütüncü
42	Giresun Toptancı Hali Meyve ve Sebze Komisyoncuları Derneği	Dernek	Giresun	Aydın Karakuz
43	Giresun Turizm İşletmecileri Der.	Dernek	Giresun	Serdar Kırömeroğlu
44	Giresun Tüm Amatör Denizciler ve Balıkçılar Der.	Dernek	Giresun	Bahtiyar Yıldız
45	Giresun Uluslararası Öğrenci Derneği	Dernek	Giresun	Abdullah Demir
46	Giresun Usta Öğreticiler Derneği	Dernek	Giresun	Sercan Karaman
47	Giresun Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği	Dernek	Giresun	Hayrettin Karadeniz
48	Giresun Üni. Öğretim Elemanları Derneği	Dernek	Giresun	Yalçın Sarıkaya
49	Giresunlu Akademisyenler Eğitim Kültür ve Araştırma Derneği	Dernek	Giresun	Kürşad Han Dönmez
50	Giresun Çepni Boyu Derneği	Dernek	Giresun	Mustafa Özoğul
51	Hukuki Araş. Der. Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Nuri Karaman
52	İstanbul Yüksek Ticaret ve Marmara Üniv. İktis. İdari Bil. Fak. Mezunları Der. Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Mehmet Talip Gülen
53	Giresunspor Profesyonel Futbolcular Sos. Dayanışma ve Yardımlaşma Der.	Dernek	Giresun	Tuncay Gökal
54	Karayolu Taşıyıcılar Derneği	Dernek	Giresun	Turgut Erdemir

55	Manaroğlu Hayırlı İşler Yapma, Yaşatma, Yardımlaşma ve Dayanışma Der.	Dernek	Giresun	Yusuf Velioglu
56	Polis Eşleri Derneği Giresun Şubesi	<i>Dernek Şubesi</i>	Giresun	Fatma Eroğlu
57	Şuurlu Öğretmenler Derneği Giresun Şubesi	<i>Dernek Şubesi</i>	Giresun	Beytullah Türkmen
58	Türkiye Yazarlar Birliği Derneği Giresun Şubesi	<i>Dernek Şubesi</i>	Giresun	Nazım Elmas
59	Ulusal Psikoloji Derneği	<i>Dernek</i>	Giresun	Özkan Göksu
60	Yeşilgiresun Muhtarlar Derneği	<i>Dernek</i>	Giresun	Ejder Alkan

Giresun’da faal olan Yunus Emre Eğitim Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği de bu kategoride (‘Mesleki ve Dayanışma Dernekleri’) ele alınan STK’lardandır. Giresun’da sadece temsilciği olduğu için yukarıdaki listeye dahil edilmemiştir.

15- Sanayici İş Adamları Dernekleri:

Tablo 80: Sanayici İş Adamları Dernekleri

Sanayici İş Adamları Dernekleri				
S. No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Anadolu Aslanları İşadamları Derneği (ASKON) Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Yener Türk
2	Genç Üretken Sanayici İş Ad. Der.	Dernek	Giresun	Önder Özdemir
3	Giresun Müteşebbis Sanayici ve İşadamları Cemiyeti Derneği	Dernek	Giresun	Serdar Demirkan
4	Giresun Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (GİSİAD)	Dernek	Giresun	Aykut Gezmiş
5	Yeni Bir Dünya Sanayici ve İş Adamları Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Ahmet Bayram

16- Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler:

Tablo 81: Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler

Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler				
S. No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Çölyak Glutensiz Beslenme Derneği Giresun Şubesi	<i>Dernek Şubesi</i>	Giresun	Yasin Çamcı
2	Giresun Bağımlılıkla Mücadele ve Sağlıklı Yaşam Derneği	Dernek	Giresun	Cem Mutlu Türkseven
3	Giresun Organ Bankası Derneği	Dernek	Giresun	Fırat Akyol

4	Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Hakan Timur
5	Türkiye Yeşilay Cemiyeti Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Yusuf Enes Çolaker

17- Spor ve Spor ile İlgili Dernekleri

Tablo 82: Spor ve Spor ile İlgili Dernekleri

Spor ve Spor ile İlgili Dernekleri				
S. No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	1903 Giresun Beşiktaşlılar Der.	Dernek	Giresun	Murat Topçuoğlu
2	28 Çotanaklar Derneği	Dernek	Giresun	Yalçın Şirin
3	Futbol Saha Komiserleri Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Rıfat Özdemir
4	Genç Çotanaklar Cadde Bağımsız Taraftarlar Derneği	Dernek	Giresun	Sedat Özkaya
5	Genç Çotanaklar Kumyalı Taraftarlar Der.	Dernek	Giresun	Murat Karaosmanoğlu
6	Genç Çotanaklar Taraftarlar Der.	Dernek	Giresun	Erdem Yılmaz
7	Giresun Avcılar Derneği	Dernek	Giresun	Sedat Damcı
8	Giresun Avcılar ve Atıcılar Der.	Dernek	Giresun	Yalçın Yurt
9	Giresun Beden Eğitimi Öğretmeni ve Antrenörler Spor Kulübü Der.	Dernek	Giresun	Kürşad Han Dönmez
10	Giresun Elektronik Sporlar Kulübü (Giresun E-Sports) Derneği	Dernek	Giresun	Veli Can Ekinci
11	Giresun Fenerbahçe Taraftarlar Der.	Dernek	Giresun	Zeki Altundaş
12	Giresun Hilal Spor Kulübü Derneği	Dernek	Giresun	Gürsel Ekmekçi
13	Giresun Maraton Kulübü Derneği	Dernek	Giresun	Fatih M. Kitapçı
14	Giresun Motosiklet Kulübü Derneği	Dernek	Giresun	Mehmet Şimşek
15	Giresun Sualtı Topluluğu Derneği	Dernek	Giresun	Hüseyin Kır
16	Giresun Şehir Kulübü Derneği	Dernek	Giresun	Emrah Şahin
17	Giresun Üniversitesi Öğrenci Der.	Dernek	Giresun	Cahit E. Temür
18	Giresunspor Taraftarlar Derneği	Dernek	Giresun	Melih Demirel
19	İnovasyon Zeka Kültür Gençlik ve Spor Derneği	Dernek	Giresun	Necmi Kaya
20	Maceraperest Doğa Spor. Kulübü Der.	Dernek	Giresun	Murat Özdemir
21	Siyah İnci Spor Kulübü Derneği	Dernek	Giresun	Aziz Özdemir
22	Türk Hava Kurumu Karadeniz Sportif Havaşılık Kulübü Derneği	Dernek	Giresun	Haluk Erdoğan

23	Yeşil Giresun Hilalspor Kulübü Der.	Dernek	Giresun	Murat Çayan
24	Türkiye Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Der. Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Mustafa Zıvalı
25	Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Hasan Ali Tek

18- Şehit Yakını ve Gazi Dernekleri:

Tablo 83: Şehit Yakını ve Gazi Dernekleri

Şehit Yakını ve Gazi Dernekleri				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Giresun Şehit Aileleri Dayanışma Derneği	Dernek	Giresun	Osman Gazi Doğramacı
2	Türkiye Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri Der. Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Hayrettin Akgün

19- Toplumsal Değerleri Yaşatma Dernekleri:

Tablo 84: Toplumsal Değerleri Yaşatma Dernekleri

Toplumsal Değerleri Yaşatma Dernekleri				
S. No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Anadolu Gençlik Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Tahir Karabiber
2	Giresun Lozan Mübadilleri ve Balkan Kültürü Araştırmaları Der.	Dernek	Giresun	Ahmet Coşkun
3	Giresun Reyhan İlim Tasavvuf Kültürü Araş. ve Yaşatma Der.	Dernek	Giresun	Ömer Hakyemez
4	İlim Yayma Cemiyeti Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Cemalettin Aydınoğlu
5	Karadeniz Tasavvuf Musikisi Korosu Der.	Dernek	Giresun	İsmail Usta
6	Yaşam ve Çevre Akademisi Der.	Dernek	Giresun	Ömer Emin Dede

20- Çocuklara Yönelik Dernekler:

Tablo 85: Çocuklara Yönelik Dernekler

Çocuklara Yönelik Dernekler				
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	Kurum Merkezi	Başkan
1	Çocuk Kültürü Derneği	Dernek	Giresun	Başkanı kadındır.

<https://www.siviltoplum.gov.tr/illere-ve-faaliyet-alanlarına-gore-dernekler>

Giresun ilinde kuruluşu henüz yeni olan (2022 yılı) Çocuk Kültürü Derneği, Giresun ilinde bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Zira engelli ve özel eğitime muhtaç çocuklar ile maddi imkanları olmayan çocuklara yardım amaçlı bazı dernekler önceden Giresun'da kurulmuş olsa da bile 'çocuk kültürü' sahasında kurulan bu dernek bir ilktir.

Giresun'da teşkilatlanmış 666 dernek arasında, genel merkezi Giresun olan 2 adet federasyon da yer almaktadır. Bunlar; Faaliyet alanı Düşünce Temelli olan "Anadolu Demokrat Dernekleri Federasyonu (ADFED)" ile faaliyet alanı Mesleki ve Dayanışma kategorisinde yer alan "*Giresun Dernekleri Federasyonu*"dur. ADFED'in başkanı Hüseyin TATAR, Giresun Dernekleri Federasyonunun başkanı ise Rahime OCAK'tır. Belirtmek gerekir ki genel merkezi İstanbul'da olan *Giresun Federasyonu* (Genel Başkanı Muhterem MEMİŞ) ile *Giresun Dernekleri Federasyonu* farklı federasyonlardır. (<https://www.giresunfederasyonu.com>)

Birçok alanda olduğu gibi sivil toplum kuruluşlarının yönetici kadrosunda da çoğunlukla erkekler yer almaktadır. Bu kapsamda Giresun genelinde faal olan derneklerin çoğu da benzer şekilde erkek merkezli kurulduğu veya yönetildiği anlaşılmaktadır. Giresun genelinde kadınların kurduğu veya yönettiği dernek sayısı sadece 19 adettir. Bunların 18'i Giresun Merkezde (yukarıdaki tablolarda isimleri verilmiştir) diğeri ise Tirebolu'da faaldir. Tirebolu'daki derneğin ismi "*Denizin Kadınları Sürdürülebilir Kalkınma ve Dayanışma Derneği*" olup faaliyet alanı da sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya yöneliktir. Bu verilere göre bir değerlendirme yapılırsa, Giresun merkezde faal olan 241 derneğin, 223'ü erkek başkanlarca (%92,53), sadece 18'i (%7,46) ise kadın başkanlar tarafından yürütülmektedir. Toplum açısından bir gelişme yahut bir farklılaşma olarak nitelenebilecek bir başka örnek de Giresun Muhtarlar Derneğinin

başkanı (Tülin ŞENEL) bir kadındır. Zira muhtarların çoğu kadın olan bir toplumda böyle bir yapının içinde bir kadının dernek başkanı olması demokrasi açısından iyiye işarettir. Şayet doğru bir tespit yapılırsa; yarısı kadın olan toplumlarda, bilhassa kadınların toplumsal problemlere yönelik ürettikleri çare ve öneriler önemsenmelidir.

4.2.4. Kamu Yararına Çalışan Dernekler

Türkiye'de 2023 yılı Eylül ayı itibarıyla 354 adet kamu yararına çalışan dernek bulunmaktadır. 253 Sayılı Dernekler Kanununun 27. maddesine göre; Kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanı kararıyla tespit edilir. Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için, en az bir yıldan beri faaliyette bulunması ve derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere giriştiği faaliyetlerin topluma yararlı sonuçlar verecek nitelikte ve ölçüde olma şartı aranmaktadır. Ayrıca Dernekler Yönetmeliğinin 49. maddesinde belirtilen diğer şartları da yerine getirmesi gerekmektedir.

Giresun ilinde faal olan Kamu Yararına Çalışan Derneklerin isimleri, Giresun Valiliği kurumsal web sayfasında yer almaktadır. Bu 14 derneğin isimleri yukarıda faaliyet alanlarına göre hazırlanan listede dağınık bir şekilde verilmişti. Ancak bunların isimlerini topluca bir arada vermenin daha yararlı olacağı düşünüülerek, bunlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 86: Kamu Yararına Çalışan Dernekler

Giresun'da Kamu Yararına Çalışan Dernekler ve Bunların Faaliyet Alanları					
Sıra No	Kurum Adı	Kurum Tipi	İl	Derneğin Faaliyet Alanı	Başkan
1	Atatürkçü Düşünce Derneği Giresun Şubesi Oğuzcan Özdemir	Dernek Şubesi	Giresun	Düşünce Temelli	Oğuzcan Özdemir
2	Anadolu Aslanları İşadamları Derneği (ASKON) Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Sanayici İş Adamları Dernekleri	Yener Türk
3	İlim Yayma Cemiyeti Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Toplumsal Değerleri Yaşatma	Cemalettin Aydınoglu
4	Türk Hava Kurumu Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Bireysel Öğretimi ve Toplumsal Gelişim	Eyüp Çiftci

5	Türk Ocakları Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Düşünce Temelli	Nazım Kuruca
6	Türkiye Beyaz Ay Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Engelli Dernekleri	Şahin Yüzükkaşı
7	Türkiye Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri Der. Giresun Şub.	Dernek Şubesi	Giresun	Şehit Yakını ve Gazi Dernekleri	Hayrettin Akgün
8	Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Sağlık	Hakan Timur
9	Türkiye Kızılay Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	İnsani Yardım	Murat Cansız
10	Türkiye Radyo Amatörleri Cemiyeti Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Mesleki ve Dayanışma	Ali Kazan
11	Türkiye Yardım Sevenler Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	İnsani Yardım	Canan Dervişoğlu
12	Türkiye Yazarlar Birliği Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Mesleki ve Dayanışma	Nazım Elmas
13	Türkiye Yeşilay Cemiyeti Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Sağlık	Yusuf Enes Çolaker
14	Türkiye Ziraatçılar Derneği Giresun Şubesi	Dernek Şubesi	Giresun	Gıda, Tar. ve Hayvancılık	Tayfun İmamoğlu

<http://www.giresun.gov.tr/protokol>

Giresun genelinde faal olan 666 derneğin faaliyet alanlarına göre analiz edildiğinde “Mesleki ve Dayanışma” kapsamındaki 222 (%33,33) dernek ile “Dini Hizmetlerin Gerçekleştirilmesine Yönelik” 131 (%19,66) dernekler en büyük payı almaktadır. “Dış Türkleri ile Dayanışma Derneği” ile yine “Çocuklara Yönelik Dernekler” (Çocuk Kültürü Derneği) sadece 1 adet (%0,15) olup en az payı almaktadır.

4.3. Vakıflar

Sosyal hayatımızda önemli bir yer tutan vakıflar, gönüllülük esaslı sivil toplum kuruluşlarıdır. Vakıflar, antik çağa kadar uzanan bir tarihe ve geleceğe sahiptir. Vakıf; vakfedenin iradesi ve isteğiyle kurulan gönüllü kuruluşlardır. Vakıflar; devletin yeterince hizmet sunamadığı alanlarda hizmet sunmakta, kaynakların adil bir şekilde dağılımına ve kültürel mirası korumaya yardımcı olmaktadır.

Vakıflar; değer odaklı motivasyonlar, çevre baskısı ve şahsi duygularla ortaya çıkabilmektedir. Geçmişten günümüze kadar gelen zaman diliminde farklı toplumlarda hem devlet eliyle hem de gönüllü kimselerce birçok vakıf kurulmuştur. Vakıfların kuruluşu ve faaliyetleri yasal düzenlemeler

çerçevesinde yürütülmektedir. Türk Medeni Kanun (TMK) 101. Maddesine göre “Vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır” (TMK/101. mad.). Kültürümüzde vakıflar, İslamiyet’in kabulü ile daha da gelişmiş bilhassa Osmanlı İmparatorluğu zamanında üstlendiği pek çok görevi yerine getirmiştir. Günümüzde de modern devletimizin üstlendiği birçok görevi yerine getirmektedir.

Vakıflar beş temel özelliği vardır. Bunlar; Mal temelli bir kurumdur, özel bir kurumdur, kendi kendini yönetir, kâr dağıtmaz ve kamu amacı güden bir tüzel kuruluştur (KB Raporu, 2018:10-11)

Vakıfların faaliyet alanları farklı olmakla beraber çoğunluğu insana ve insanlığa yardım etme amacı taşımaktadır. Bununla birlikte hayvanları, çevreyi, kültürü, değerleri vs. korumak gibi farklı amaç da taşırlar. Devletin kurduğu ve desteklediği vakıflar yanında çok daha fazlası bireylerin tarafından kurulmuş vakıflar vardır. Bu kapsamda gönüllü ve duyarlı kimselerin vakıf kurdukları ve gelirlerinin bir kısmını kurdukları vakfa bağışladıkları görülmektedir. Bazı gönüllü kimselerin de taşınır veya taşınmaz mallarının bir kısmını hayırlı işlerde kullanılmak üzere vakıflara bağışladıkları, bir başka söylemle vakfettikleri de bilinmektedir. Böyle bir kurumsal yapıyla, toplumun yardımlaşma ve dayanışması, gönül ve sosyal bağların daha da kuvvetlenmesi sağlanmış olmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşuna müteakip Medeni Kanun’un kabulüyle birlikte, vakıflar; Medeni Kanunu’ndan önce ve sonra kurulan vakıflar olarak iki ana gruba ayrılmıştır. Bu kanundan önce kurulan vakıflar “*Mülhak Vakıflar*” şeklinde nitelendirilirken diğer taraftan da belirtilen kanundan sonra kurulan vakıflar da “*Yeni Vakıflar*” şeklinde nitelendirilmiştir. 5737 sayılı Vakıflar Kanununa göre, mülga 743 Sayılı “*Türk Kanunu Medenisi*”nin yürürlük (4 Ekim 1926) tarihinden önce kurulmuş ve yönetimi vakfedenlerin soyundan gelenlere şart edilmiş vakıflara, *mülhak vakıflar* denilmektedir. Bu bağlamda Giresun ilinde *mülhak vakıf* durumunda olan herhangi bir vakıf bulunmamaktadır. (<https://www.vgm.gov.tr/ana-sayfa>)

Ayrıca, 15 Temmuz 2016 tarihinde Ülkemizde vuku bulan darbe girişimine müteakip, alınan bazı tedbirler kapsamında; 667 sayılı KHK,

689 sayılı KHK, 695 sayılı KHK ve ilgili kanunla kanunlaşp kapatılan herhangi bir vakıf Giresun ilinde bulunmamaktadır.

4.3.1. Giresun'da Faal Olan Vakıflar

Ülkemizde 81 ilin her birinde çok sayıda vakıf kurulmuş ve bunlar faaliyet alanlarına göre birçok hizmet sunmaktadırlar. 18.08.2022 tarihli verilere göre Türkiye genelinde faal olan vakıf sayısı 5655'dir. Aynı tarihli bilgilere göre Giresun genelinde ise 26 faal vakıf bulunmaktadır. Bu sayıya T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı / Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü sorumluluğundaki ve her il ve ilçede kurulu "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV)" da dahildir. Esasında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ya da Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) resmî yani devlet eliyle kurulmuş vakıflar olması nedeniyle, bunlar STK'lar gibi bir gönüllülük ilkesi taşımazlar. Her ne kadar Vakıflar Genel Müdürlüğü kurumsal web sayfası verilerinde Giresun genelinde 26 vakfın mevcut olduğu bilgisine ulaşılsa da işin doğrusu, gönüllülük temelli ve bireyler tarafından kurulan vakıf sayısı 10'dur.

Belirtmek gerekir ki, Giresun dışında yaşayan bireyler tarafından kurulan ve özellikle gurbetteki Giresunlulara hizmet etmeyi amaçlayan birçok vakıf bulunmaktadır. Ayrıca, genel merkezleri Ankara veya İstanbul gibi büyük şehirlerde bulunan fakat Giresun'da şubeleri olan bazı vakıflar da mevcuttur. Bununla birlikte, bu araştırma sadece Giresun genelinde kurulan veya Giresun'da şubeleri bulunan vakıflarla sınırlıdır.

Tablo 87: 2001-2022 Yılları Arası Giresun'da Faal Olan Vakıf Sayıları

Yıllara Göre Giresun'da Bulunan Vakıf Sayısı (2001-2022)								
Yıllar	2001-2005	2006-2007	2008-2009	2010-2011	2012	2013-2015	2016-2020	2021-2022
Vakıf Sayısı	7+16	6+16	7+16	8+16	9+16	10+16	9+16	10+16

Görüldüğü üzere, 2001-2022 yılları arasında Giresun genelinde faaliyet gösteren vakıf sayısı 7 ile 10 arasında değişmektedir. Giresun, toplam 16 ilçeden oluşmaktadır. Bu ilçelerde, devlet tarafından kurulan ve gönüllülük ilkesini taşımayan *Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları* da bulunmaktadır. Bu nedenle, yukarıdaki tabloda bu vakıflar "16" olarak gösterilmiştir. Devlet

tarafından kurulan vakıflar hariç tutulduğunda, gönüllülük ilkesine göre kurulan diğer vakıflar hakkında aşağıda verilen bilgileri sunabiliriz..

Tablo 88: Giresun'da Gönüllü Vatandaşlar Tarafından Kurulan Aktif Vakıflar

Sıra No	Vakıf Adı	İl / İlçe	Başkanı
1	Ali Acar Vakfı	Giresun / Merkez	Mütevelli Heyet Bşk. Ali ACAR / Yönetim K. Bşk. Emine ACAR
2	Giresun Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı (GESBAV)	Giresun / Merkez	Prof. Dr. Mustafa TÜRKMEN
3	Giresun Eğitim ve Kültür Vakfı	Giresun / Merkez	Muammer USTA
4	Giresun Hacı Hüseyin Mahallesi Camii Müezzinliği Vakfı	Giresun / Merkez	Fahri UZUN Mustafa Saraydemir (Önceki Başkan)
5	Giresun İlim Kültür ve Eğitim Vakfı (GİKEV)	Giresun / Merkez	Emin AYAR
6	Giresun İslami İlimler Vakfı	Giresun / Merkez	Kamil Ruhi ALBAYRAK
7	Hacı Eşref Sarı Mahmutoğlu Vakfı	Giresun / Merkez	Fahri UZUN Şinasi KABACAOĞLU (Önceki Başkan)
8	Erenler Sarayburnu Camii Hayırlı Hizmetler Kültür ve Dayanışma Vakfı	Giresun / Bulancak	Yusuf Ziya SİPAHİ
9	Demirci Mehmet Camii Sosyal Hizmetler Vakfı	Giresun / Görele	Mehmet Haluk ÖNER
10	Osman Topal Eğitim-Kültür, Milli ve Manevi Değ. Koruma ve Yaşatma Vakfı	Giresun / Tirebolu	Sadık İNCEKARA

Geçmişte kurulup Giresun'da birçok hizmet ve faaliyette bulunan Seyyid Vakkas Eğitim Vakfı kapatıldığı için listede yer almamıştır.

Tablo 89: Giresun'da Şubesi Bulunan Vakıflar

S. No	Vakıf Adı	Vakfın Şubesi	Vakfın Merkezi	Başkanı
1	Giresun ve İlçeleri İHL Mezun ve Mensup. Eğitim ve Kültür Vakfı (Gİ-MEV)	Giresun Şubesi	İstanbul / Eyüp	Şube Başkanı: Ebubekir Çavuşoğlu. Merkez /Yönetim K. Bşk. Bilal Dede. Mütevelli Heyet Bşk. Abdullah Akyol.
2	Ensar Vakfı Giresun Şubesi	Giresun Şubesi	İstanbul / Eyüp	Şube Başkanı: Seyfi Göktekin. Merkez/Müt. Heyet Bşk. Dr. Şener Ağaç
3	Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA) Giresun Şubesi	Giresun Şubesi	İstanbul / Eyüp	Şube Başkanı: Mümataz Aydın Merkez/Yönetim K. Bşk. İbrahim Beşinci.
4	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) Giresun Şubesi	Giresun Temsilcisi	İstanbul / Ataşehir	Temsilcisi: Aysel Yıldırım. Merkez /Yönetim K. Bşk. R. Oktay Özinci.
5	Yeni Dünya Vakfı Giresun Şubesi	Giresun Şubesi	İstanbul / Fatih	Şube Başkanı: Mustafa Kemal Kurt. Merkez/Yönet. K. Bşk. Mahmut Göksu

Bunların dışında Ankara ve İstanbul başta olmak üzere farklı illerde Giresunlular tarafından kurulan fakat Giresun'da şubesi olmayan birçok vakıf da mevcuttur. Bu vakıflar Giresunlu hemşerilerle dayanışma, kültürel etkinlikler yapma, öğrencilere burs sağlama, Giresun'un kalkınmasına katkıda bulunma gibi birçok sahada faaliyetler göstermektedirler. (Bunlara örnek: "Giresun Kalkınma Eğitim Kültür Spor ve Tanıtım Vakfı" / Yönetim Kurulu Başkanı: Ahmet DOKUMACI, Merkezi ise İstanbul'dur; "Giresun Sağlık Eğitim ve Sosyal Dayanışma Vakfı (GİRSEV)" / Yönetim K. Başkanı: Metin YARAMAN, Merkezi de Ankara'dır.)

Tablo 90: Öğrencilere Burs Veren Giresun Merkezli Vakıflar*

Giresun ve İlçelerinde Kurulmuş Vakıflardan Öğrencilere Burs Veren Vakıflar	
1-Ali Acar Vakfı / Giresun	5-Giresun Eğitim ve Kültür Vakfı / Giresun
2-Demirci Mehmet Camii Sos. Hizmetler Vakfı /Görece	6-Giresun İlim Kültür ve Eğitim Vakfı (GİKEV) /Giresun

* Merkezi Giresun dışında ancak şubeleri Giresun'da olan vakıflar hariçtir.

3-Erenler Sarayburnu Camii Hayırlı Hizmetler Kültür ve Dayanışma Vakfı / Bulancak	7-Giresun İslami İlimler Vakfı / Giresun
4-Giresun Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı (GESBAV) / Giresun	8-Osman Topal Eğitim-Kültür, Milli ve Manevi Değerleri Koruma ve Yaşatma Vakfı /Tirebolu

Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı gibi Giresun’da bulunan bu sekiz vakıf öğrencilere burs vermektedirler. Bu vakıflardan Ali Acar Vakfı, Giresun merkezde Acarlar ailesi tarafından kurulmuş olup kendi gelirlerinin bir kısmını ihtiyaç sahibi öğrencilere dağıtmaktadırlar.

4.4. Sendikalar

Sivil Toplum kuruluşlarından olan sendikalar; işçilerin ve işverenlerin veya kamu çalışanların çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik, sosyal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için işçi veya işverenlerin bir araya gelerek oluşturdukları kuruluşlardır. Bir başka tanıma göre sendikalar, üyelerinin çıkarlarını savunmak üzere ulusal asgari ücret yasaları için kampanyalar düzenleyen, bu durumu kamuoyuna bir çıkar gibi sunan kuruluşlardır (Marshal, s. 59).

Türkiye’nin de onayladığı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin dernek kurma ve toplantı özgürlüğü başlıklı 11’inci maddesinin ilk fıkrasında “Herkes asayiş bozmayan toplantılar yapmak, dernek kurmak, ayrıca çıkarlarını korumak için başkalarıyla birlikte sendikalar kurmak ve sendikalara katılmak haklarına sahiptir” (KBR 2018:27) ifadesiyle de insanların bir hakkı olduğunu göstermektedir.

Sendikaların düşünsel kökeni her ne kadar 15. yüzyıldaki loncalara kadar uzansa da modern anlamda sendikalar sanayi devrimi sonrasında ortaya çıkarak güçlenmeye başladığını belirtmeliyiz. (Başol & Yalçın, 2020:882).

Osmanlı devletinde sanayileşme ve sendikalaşma batı ülkelerinden daha sonraki dönemlerde gerçekleşmiştir. Avrupa ülkelerinde 18. yy sonlarında sanayileşme olurken Osmanlı tarıma dayalı bir ekonomik haya hüküm sürmekte ve fabrikaların yani sanayinin kurulması daha çok 1920’li yıllarda başlamıştır. Bununla birlikte Osmanlı döneminde de sayıları az da olsa fabrikalar vardı. (Ören, 2012: 132). Osmanlı’da bilinen ilk sendika türü örgütlenme, İstanbul’da Tophane Fabrikasındaki işçilerce gizli olarak kurdukları “Amele-i Osmani Cemiyeti”dir (Koç, 1998: 4). Osmanlı döneminde ilk grev Tanzimat sonrası

dönemde görülmektedir. işçilerin ücretlerini alamamaları ya da ücretlerin düşüklüğü sebebiyle grev yapmışlardır. 1861 yılında *Tersane-i Âmire* işçileri uzun süre ücretlerinin ödenmemesi üzerine iş bırakarak biriken ücretlerinin ödenmesini talep etmişlerdir. 1862 yılında *Elbisehane Âmire* işçileri, 1863 yılında da *Zonguldak madenlerinde çalışan işçiler* de sırf ücret sorunları sebebiyle iş bırakarak greve gittikleri kayıtlarda yer almaktadır (Zengin, 2020:12).

Cumhuriyet döneminde ise Ülkenin doğusunda vuku bulan bir isyanın hemen ardından, 1925 yılında Takrir-i Sükûn Kanunu çıkarılarak bu kanunla hükümete her türlü cemiyeti kapatma yetkisi verildi. Bunun üzerine işçi sınıfının siyasal ve sendikal örgütleri yasaklandı. İşçi bayramı olarak kutlanan 1 Mayıs da 1925’de yasaklandı ve 1 Mayıs 1935 yılında çıkarılan yeni bir kanunla “Bahar ve Çiçek Bayramı” olarak ilan edildi. 1933’te yapılan değişiklikle, grevleri teşvik edenler için ağır cezalar getirildi. 1936’da İş Kanunu çıkarıldı. Bu kanunla da, sendikaların yerine “işçi temsilcilikleri” denilen bir yapı oluşturuldu. (Gülmez, 1991:186).

Türkiye’de sendikalar 1946 yılı Haziran ayından itibaren Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde işçilerin inisiyatifleriyle yüzlerce sendika kurulmaya başladı (Koç, 2000:13). Ancak aynı yılın Aralık ayında bazı olumsuz gelişmeler nedeniyle işçi sendikalarının bir kısmı (iki sosyalist parti ile bağlantılı sendikalar) dönemin sıkıyönetimi tarafından kapatıldı (Koç, 2000:13).

1980’li yıllarına gelindiğinde; 12 Eylül 1980 yılında yapılan askeri darbe ile tüm sendikaların faaliyetleri durduruldu. Yeni düzenlenen 1982 Anayasası’nın 51. maddesine göre de sadece “işçiler ve işverenler”e sendikal örgütlenme hakkı verildi, diğer kesim olan kamu çalışanlara sendikal hak verilmedi. Ancak işçilere verilen sendikal hak olmasına rağmen grev yasağı nedeniyle DİSK (Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyon) ve DİSK’e bağlı sendikaların faaliyetleri 24 Aralık 1986’da durduruldu (Koç, 2000:13). Uzun bir süre Türkiye’de gündem olan DİSK davası, nihayet 1991 yılında beraat kararıyla sonuçlanınca, 1992 yılından itibaren tekrar faaliyetlerine devam etti.

İşçi sınıfının dışında olan ‘kamu çalışanlarını’ ilgilendiren yani *kamu çalışanları sendikaları* 1965 yılında düzenlenen 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Yasası ile yasal hale getirildi, ancak 20.9.1971 gün ve 1488 sayılı

Kanunla Anayasanın 119. maddesinde yapılan bir değişiklikle tekrar yasaklandı (Koç, 2000:13).

1990'lı yıllarda kamu çalışanları için sendika kurma hakkı yoğun bir şekilde gündeme geldi ve bu konuda bazı düzenlemeler yapıldıysa da bunların çok dar bir düzenleme, yetersiz ve sendikal hakların epey uzağında olması nedeniyle pek rağbet görmedi. Buna rağmen 1992 yılında kamu çalışanlarını kapsayan bazı federasyonların kurulduğu (mesela Türkiye Kamu-Sen-24 Haziran 1992) görülmektedir. Asıl düzenleme ise 25.06.2001'de kabul edilen ve 12.08.2001'deyürürlüğe giren 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu ile kamu çalışanları bugünkü anlamda sendikal haklarına kavuşmuşlardır.

Günümüzde sendikalaşma hususunda Türkiye'nin mevcut durumuna baktığımızda şu verilere ulaşmaktayız: 15 Ekim 2022 itibariyle *Türkiye genelinde* konfederasyonlar da dahil toplam 673 sendika mevcuttur. İl veya ilçelerde teşkilatlanan *sendika şube* sayısı ise 3.083'dür. Konfederasyon sayısı ise 23'dür. (<https://www.siviltoplum.gov.tr/sendikalara-iliskin-istatistikler>)

4.4.1. Giresun'da Faal Olan Sendikalar

Giresun ilinde teşkilatlanan ve faal olan 21 memur /kamu çalışanları sendikası ve 4 işçi sendikası olmak üzere 25 sendikave 4 memur konfederasyonu bulunmaktadır. Bunların çoğunun genel merkezi Ankara'dır. Fakat işçi sendikalarından olan Tüm Genel Hizmet İşçileri Sendikası (TÜM GENEL-İŞ) ile Sağlık ve Sosyal Hizmet İşçileri Sendikası (ÖZ SAĞLIK SEN)'nin genel merkezi ise Giresun'da bulunmaktadır.

4.4.1.1. Giresun'da Faal Olan Memur Sendikaları

Memur sendikaları, kamu sektöründe çalışan memurların, kamu görevlilerinin ve devlet çalışanlarının çıkarlarını ve haklarını korumak, geliştirmek ve temsil etmek amacıyla kurulan sivil toplum kuruluşlarıdır. Bu sendikalar, 12 Temmuz 2001 tarihinde 4688 sayılı *Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun* yürürlüğe girmesiyle resmi olarak tanınmıştır. Memur sendikaları, çalışanların iş koşulları, ücretler, emeklilik hakları, iş güvencesi gibi birçok haklarını savunur ve bu hakların iyileştirilmesi için mücadele ederler. Demokrasi ile yönetilen ülkelerde sendikalar, yönetenlerle yönetilenler, çalıştıranlarla çalışanlar arasındaki mevcut sorunların çözümüne önemli katkılar sağlarlar. Türkiye genelinde olduğu gibi Giresun ilinde de memur sendikaları

aktif bir şekilde faaliyet göstermektedirler. Sendikaların herhangi bir siyasi görüşü desteklemeleri veya siyasi partilerle işbirliği yapmaları beklenmez. Zira, destekledikleri siyasi parti iktidarda olduğunda, toplu sözleşme sürecinde ödün verme olasılığı vardır. Ancak, sendikalar başta olmak üzere dernekler ve vakıflar gibi bazı sivil toplum kuruluşlarının yönetiminde aktif olarak bulunan üyelerin, kamu kurumlarında idareci olarak görev almaları sosyolojik olarak incelenmeye değer bir konudur.

4688 Sayılı Memur Sendikaları Kanunu kapsamında, Giresun ilinde 21 sendikanın şubesi bulunmaktadır. Bunların hepsinin de genel merkezi Ankara'dadır. Giresun'da, iş veya hizmet kollarına göre faaliyet gösteren memur sendikalarıyla ilgili elde edilen bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 91: İş veya Hizmet Kollarına Göre Giresun'da Faal Olan Memur Sendikaları

GİRESUN İLİNDE FAAL OLAN 4688 SAYILI MEMUR SENDİKALARI*					
S. No	Sendika Şubeleri	Sendika İş Kolu	Bağlı Olduğu Konf.	Sendika Başkanı	Mesleği
1	Bayındır Memur Sen Giresun Şubesi	07	MEMUR SEN	Özgün Şengül	
2	Bem-Bir-Sen Giresun Şb.	04	MEMUR SEN	Coşkun Musaoğlu	
3	Birlik Haber-Sen Girs. Şb.	05	MEMUR SEN	Tuğba Temiroğlu	
4	Büro Emekçileri Sendikası Giresun Şubesi (BES)	01	KESK	Halil İbrahim Karahasan	Memur
5	Büro Memurları-Sen Giresun Şubesi	01	MEMUR SEN	Abdurrahman Genç	Memur
6	Diyanet-Sen Giresun Şub.	11	MEMUR SEN	Engin Öztürk	İ. Hatip
7	Eğitim-Bir-Sen Girs. Şub.	02	MEMUR SEN	Muhammet Sarı	Müdür
8	Eğitim-Sen Giresun Şubesi	02	KESK	Ergün Önal	Öğretmen
9	Enerji Bir-Sen Gires. Şub.	10	MEMUR SEN	Okan Yonkuç	
10	Kültür Memur-Sen Giresun Şubesi	06	MEMUR SEN	Abdulkadir Demir	
11	Sağlık-Sen Giresun Şubesi	03	MEMUR SEN	Ogün Elifoğlu	Müdür
12	Toç Bir-Sen Giresun Şub.	09	MEMUR SEN	Murat Koç	Memur
13	Tüm Bel-Sen Giresun Şubesi	04	KESK	Ersin Nurettin Önder	Programcı
14	Türk Büro Sen Giresun Şubesi	01	TÜRKİYE KAMU SEN	Salih Ömer Kadioğlu	Memur
15	Türk Eğitim-Sen Giresun Şubesi	02	TÜRKİYE KAMU SEN	Tacettin Engin	Öğretmen
16	Türk Diyanet Vakıf-Sen Giresun Şubesi	11	TÜRKİYE KAMU SEN	Naci Uzun	

* Bu veriler Ekim -2022 yılına ait bilgilerdir.

17	Türk Haber-Sen Giresun Temsilciliği	05	TÜRKİYE KAMU SEN	Tuncay Çanakcı	Yapı İş. Müd.
18	Türk Kültür Sanat-Sen Giresun İl Temsilciliği	06	TÜRKİYE KAMU SEN	Serdar Demirkılıç	Memur
19	Türk Sağlık Sen Giresun Şubesi	03	TÜRKİYE KAMU SEN	İbrahim Ekiz	Araştırmacı
20	Türk Tarım Orman-Sen	09	TÜRKİYE KAMU SEN	Mehmet Demirkılıç	
21	Ulaştırma Memur Sen Giresun Şubesi	08	MEMUR SEN	Cumhur Terzioğlu	

Sendikalar bağlı oldukları Konfederasyonlara göre değerlendirilirse, bunlar arasında en fazla şubeye sahip olan Memur Sendikaları Konfederasyonudur (MEMUR-SEN). Bit başka ifadeyle MEMUR-SEN'in 11, TÜRKİYE KAMU SEN'in 7, KES'in ise 3 şubesi Giresun'da bulunmaktadır.

Tablo 92: Giresun İlinde Faal Kamu Görevlileri Sendikaları Konfederasyonları

4688 Sayılı Kanuna Göre Giresun İlinde Faaliyet Gösteren Kamu Görevlileri Sendikaları Konfederasyonları				
S. No	Konfederasyon Adı	Şube	Sendika Başkanı	Mesleği
1	Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK)	Giresun	Ergün Önal	Öğretmen
2	Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN)	Giresun	Muhammet Sarı	Müdür
3	Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (TÜRKİYE KAMU-SEN)	Giresun	Tacettin Engin	Öğretmen
4	GENÇ MEMUR-SEN (Memur Sendikaları Konfederasyonu)	Giresun	Seyfullah Kara	Arş. Görevlisi

4688 Sayılı Memur Sendikaları kanununa göre Giresun ilinde 4 tane konfederasyon şubesi bulunmaktadır. Bu şubeler; 1-Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), 2-Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN) 3-Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (TÜRKİYE KAMU-SEN) ve 4- GENÇ MEMUR-SEN (Memur Sendikaları Konfederasyonu). Esasında GENÇ MEMUR-SEN, MEMUR-SEN çatısı altında faaliyetlerini yürütmektedir.

4.4.1.2. Giresun'da Faal Olan İşçi Sendikaları

İşçi sendikaları, 6356 sayılı kanuna göre faaliyetlerini yürütürler. Bu kanun, işçilerin sendikal haklarını korurken işverenlerle işçi sendikaları arasındaki ilişkileri de düzenler. Giresun ilinde faal olan dört işçi sendikası bulunmaktadır. Bu işçi sendikalarının iş kolu, bağlı olduğu konfederasyon, genel merkezinin bulunduğu il, sendika başkanının ismi ve mesleğine dair bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 93: Giresun İlinde Faal Olan İşçi Sendikaları

GİRESUN İLİNDE FAAL OLAN 6356 SAYILI İŞÇİ SENDİKALARI						
S. No	Sendika Adı	İş Kolu	Bağlı Olduğu Konf.	Şube /Genel Merkez	Sendika Başkanı	Mesleği
1	Kamu ve Özel Sağlık Sosyal Hizmetleri İşçileri Sendikası (ÖZ SAĞLIK-İŞ SENDİKASI)	17	HAK-İŞ	Giresun Şubesi	Hamza Türkmen	Veri girişi kontrol işletmeni
2	Türkiye Belediyeler ve Genel Hizmetler İşçileri Sendikası (BELEDİYE-İŞ)	20	TÜRK-İŞ KONF.	Giresun Şubesi	Halil Yeşil-tepe	Belediye çalışanı
3	Tüm Genel Hizmet İşçileri Sendikası (TÜM GENEL-İŞ)	20	---	Giresun Genel Merkez	Fatih Yıldız	Antrenör
4	Sağlık ve Sosyal Hizmet İşçileri Sendikası (ÖZ SAĞLIK SEN)	17	ÜL-KEM-İŞ KONF.	Giresun Genel Merkez	Fatih Öksüz	Diş klinik destek personeli

İşçi Sendikalarının “17” nolu iş kolu *Sağlık ve Sosyal Hizmetler*; “20” nolu iş kolu ise *Genel İşler* kapsamındadır.

Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı üzere Giresun'da faal olan 4 işçi sendikasının 2'sinin genel merkezi Giresun'da bulunmaktadır. Bu iki sendika ise Tüm Genel Hizmet İşçileri Sendikası (TÜM GENEL-İŞ) ve Sağlık ve Sosyal Hizmet İşçileri Sendikası (ÖZ SAĞLIK SEN) olarak belirtilmiştir. İşçi sendikaları, işçilerin haklarını savunmak ve temsil etmek amacıyla kurulan kuruluşlardır. Bu sendikaların Giresun'da aktif olarak çalışması, bu şehirdeki işçi topluluğunun temsilcileri olarak işlev gördüklerini göstermektedir.

4.5. Giresun Sivil İrade Platformu (GİSİP)

Giresun’da mevcut sivil toplum kuruluşlarından bazıları bir araya gelerek bir platform oluşturmuşlardır. Bu platforma, “Giresun Sivil İrade Platformu (GİSİP)” denilmektedir. Gönüllülük temelli oluşturulan bu platform, 5253 sayılı Dernekler Kanununun 25. maddesine göre yasal bir sivil toplum kuruluşudur. İlgili kanuna göre; “Dernekler, amaçları ile ilgisi bulunan ve kanunlarla yasaklanmayan alanlarda, kendi aralarında veya vakıf, sendika ve benzeri sivil toplum kuruluşlarıyla ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere ve yetkili organlarının kararı ile plâtıformlar oluşturabilirler” (Dernekler Kanunu /24). Bu kapsamda oluşturulan GİSİP, Giresun başta olmak üzere toplumu yakinen ilgilendiren sorunlar karşısında bazı görüşler ortaya koymakta, ortak basın açıklaması yapmakta ve çözüm önerileri sunmaktadır. GİSİP’in başkanlığı ise gönüllülük esaslı, duygudaşlık çerçevesinde ve dönüşümlü bir şekilde yürütülmektedir.

Tablo 94: Giresun Sivil Toplum İrade Platformu (GİSİP) Üyeleri

TABLO 94: Giresun Sivil Toplum İrade Platformuna (GİSİP) Üye Olan STK'lar ve Bunların Temsilcileri					
S. No	Üye Olan STK Adı	Temsilcilerin İsimleri	S. No	Üye Olan STK Adı	Temsilcilerin İsimleri
SENDİKALAR			VAKIFLAR		
1	Bayındır Memur Sen Giresun Şub.	Özgün Şengül	15	Ensar Vakfı Giresun Şubesi	Seyfi Göktekin
2	Bem-Bir-Sen Giresun Şubesi	Coşkun Musaoğlu	16	Giresun İmam Hatip Mezunları Eğitim ve Kültür Vakfı (GİMEV) Giresun Şb.	Ebubekir Çavuşoğlu
3	Birlik Haber Sen Giresun Şubesi	Tuğba Temiroğlu	17	Giresun İslami İlimler Vakfı	Kamil Ruhi Albayrak
4	Büro Memur Sen Giresun Şubesi	Abdurrahman Genç	18	Hayrat Vakfı Giresun Şubesi	Erdoğan Kara
5	Diyanet Sen Giresun Şubesi	Engin Öztürk	19	Türkiye Gençlik Vakfı Giresun Şubesi (Tügva)	Mümtaz Aydın
6	Eğitim Bir Sen Giresun Şubesi	Muhammet Sarı	20	Yeni Dünya Vakfı Giresun Şubesi	Mustafa Kemal Kurt
7	Enerji Bir Sen Giresun Şubesi	Okan Yonkuç	KULÜPLER		
8	Genç Memur-Sen Giresun Şubesi	Seyfullah Kara	21	Giresun Çotanak Gençlik Spor ve İzcilik Kulübü	Fatih Yüksek
9	Kültür Memur Sen Giresun Şubesi	Abdulkadir Demir	DERNEKLER		
10	Memur-Sen Giresun Şubesi	Muhammet Sarı	22	Bulancak Ab-ı Hayat Derneği	Ahmet Murat Yücel
11	Öz Büro İş Sendikası Giresun Şubesi	Hamza Türkmen	23	Bulancak İ.H.L. Mezunlar Derneği (BİMDER)	Mürsel Aktay
12	Sağlık-Sen Giresun Şubesi	Ogün Elifoğlu	24	Bulancak Şefkat Derneği	Nahit Öztürk
13	Toç-Bir-Sen Giresun Şubesi	Murat Koç	25	Cihannüma Dern. Giresun Temsil.	Abdullah Önal
14	Ulaştırma Memur Sen Giresun Şubesi	Cumhur Terzioğlu	26	Deniz Feneri Dern. Giresun Temsil.	Yusuf Tanış

(tablo 94'in devamı aşağıdadır)

TABLO 94'ün -devamı Giresun Sivil Toplum İrade Platformuna (GİSİP) Üye Olan STK'lar ve Bunların Temsilcileri					
S. N.	Üye Olan STK Adı	Temsilcilerin İsimleri	S. No	Üye Olan STK Adı	Temsilcilerin İsimleri
DERNEKLER			DERNEKLER (-devamı)		
27	Evrensel Hafızlar Der. Giresun Şb.	Ömer Hakyemez	39	Yunus Emre Eğitim Kültür Yard. ve Dayış. Derneği	Ertuğrul Gazi
2	Giresun Beşir Derneği	Mesut Aslım	40	Hukukçular Derneği	Av. Aytekin Şenlikoğlu
29	Giresun Çevre Derneği	Feyza Aliustaoğlu	41	Hukuki Araştırmalar Derneği (HUDER)	Av. Nuri Karaman
30	Giresun Ekoturizm Merkezi (EKOMER) Der.	Musa Genç	42	Hür Akademisyenler Derneği Giresun Şub.	Nazım Elmas
31	Giresun Hayrat Yardım Derneği	Mehmet Demirkır	43	İlim Yayma Cemiyeti Giresun Şubesi (Dernek)	Cemalettin Aydınoğlu
32	Giresun İnsani Yard. Der.(İHH) Giresun Şub.	Fethi Elmas	44	Müstakil İş Adamları Derneği (MÜSİAD) Giresun Şubesi	Hakan Korkmaz
33	Giresun Kardeşlik Derneği	Mehmet Özgen	45	Önder Sanayici ve İş Adamları Derneği (ÖNİSAD) Giresun Şubesi	Tahsin Eyibil
34	Giresun Psikolojik Hizmetler Akademisi Der.	Enver Sarı	46	Piraziz Din Görevlileri Derneği	Zafer İlyas
35	Giresun Reyvan Derneği	Yusuf Karabulut	47	Piraziz İmam Hatipliler Derneği	Zafer İlyas
36	Giresun Uluslararası Öğrenci Demegi (GİRUDER)	Abdullah Demir	48	Türkiye Yazarlar Birliği Giresun Temsilciliği (Dernek)	Nazım Elmas
37	Giresun Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği (GÜNİDER)	Hayrettin Karadeniz	49	Yedi Hilal Derneği Giresun Şubesi	Ömer Karakayalı
38	Giresun ve İnsanlığa Hizmet Derneği (GİHDER)	Ayhan Akten	50	Yeşilay Derneği Giresun Şubesi	Yusuf Enes Çolaker

SONUÇ

Ülkemizin siyasi hedeflerinden biri olan sivilleşmenin önünü açabilecek ve devlet-toplum ilişkilerinde bir konsensüs oluşturacak bir anayasa oluşturma girişimleri hala devam etmektedir. Bununla birlikte, 1980 askeri darbesi sonrasında ülkemizdeki sivil hareketler ve siyasi hareketlerin bir parçası olarak Giresun ilindeki siyasi ve sivil hareketleri analiz eden bu çalışmanın sonuçları şu şekilde özetlenebilir.

1983-2023 yılları arasında yapılan 12 milletvekili genel seçimlerinde Giresun'da merkez sağ partiler, Türkiye genel ortalamasının üzerinde oy almıştır. Aynı dönemlerde merkez sol partiler ise Giresun'da Türkiye ortalamasının altında oy almışlardır. 2018 ve 2023 yıllarında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde de merkez sağ/muhafazakar adayı Recep Tayyip Erdoğan, Giresun ilinde Türkiye ortalamasının üzerinde oy aldığı görülmektedir.

1983-2023 yılları arasında Giresun'dan 54 milletvekili seçilmiş ve bunların meslek durumuna bakıldığında çoğunluğu iktisat - işletmecisi, sonra tıp doktoru şeklinde sıralanmaktadır. Vekillerin sadece 1'i lise mezunu diğerleri yükseköğretim mezunudur. Yani Giresun ili eğitim düzeyi yüksek olan vekillerce temsil edilmiştir.

1984-2019 yılları arasında yapılan 8 mahalli idareler seçimlerinde Giresun merkez ilçede 4 dönem merkez sağ parti, 4 dönem de merkez sol partili adaylar belediye başkanlığı kazanmıştır. Stratejiye göre, terazinin sağ veya sol kefesine giren ve dengenin yönünü değiştiren belli bir seçmen kitlesinin olduğu söylenebilir. Giresun'da 2019 yılında yapılan belediye başkanlığı seçimlerinde merkez sağ/muhafazakar (AK PARTİ) ve merkez sol parti (CHP) arasındaki oy farkı sadece 310 olmuştur. Yani, AK PARTİ adayı Aytekin Şenlikoğlu, az bir farkla belediye başkanlığını kazanmıştır.

Bir başka sonuç ise Giresun'un merkez ilçesinde belediye başkanlığı sadece merkez sağ ve merkez sol partiler arasında değişirken, ilçeler ve belde belediyelerinde diğer siyasi parti adaylarının da seçimleri kazandıkları görülmektedir. Bunun birçok nedeni olmakla birlikte bilhassa adayın bizzat kendisinden kaynaklı niteliği belirleyici olmaktadır. Yani küçük yerleşim birimlerinde başkan adaylarının siyasi kimliğinden ziyade onların nevi şahsına mahsus özellikleri daha etkili olmaktadır.

1983-2023 yılları arasında Giresun'da faaliyet gösteren siyasi partiler ve il başkanlarının demografik özellikleri incelenmiştir. 1983-2023 yılları arasında Giresun ilinde 62 siyasi parti il başkanlığı düzeyinde teşkilatlanmıştır. Kasım 1983 - Mayıs 2023 tarihleri arasında Giresun il başkanlığı görevini yürüten toplam 169 kişi bulunmaktadır, bu sayı içinde mükerrer görev yapanlar da dahil edilmiştir. Bu il başkanlarının eğitim düzeylerine bakıldığında ise, 8'i ilköğretim mezunu (%5), 14'ü ortaokul mezunu (%8), 31'i lise mezunu (%18) ve 116'sı üniversite mezunu (%69) olarak görülmektedir. Bu sonuca göre, 1983 yılından beri Giresun il başkanlığı görevini yürüten kişilerin büyük çoğunluğunun eğitim seviyesi yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Giresun ilinin sivil toplum kuruluşları (STK'lar) konusundaki eğilimi, Türkiye geneline göre ortalama bir durumdadır. Kasım 2022 itibarıyla ilde aktif olarak faaliyet gösteren 666 dernek bulunmaktadır. Bu dernekler, Giresun Merkez ilçe ve diğer ilçelerde dengeli bir şekilde dağılmıştır. Bu konuda bir başka bilgi de Giresun *genelinde* kadınların kurduğu veya yönettiği dernek sayısı sadece 19 adettir. Bu sonuç, kadınların sivil toplum faaliyetlerine katılımında henüz yeterince temsil edilmediklerini göstermektedir. Cinsiyet eşitliği ve kadınların aktif katılımını teşvik etmek için daha fazla çaba gerekebilir.

Faaliyet alanlarına göre tasnif edildiğinde, Giresun merkezde en fazla kurulan dernek türü *mesleki ve dayanışma dernekleri* olup toplamda 60 adet bulunmaktadır. Bu derneklerden sonra ise *spor ve dini hizmet dernekleri* gelmektedir. Bu inceleme, sadece *Giresun merkezde* kurulan yahut *şubesi bulunan* dernekleri kapsadığı için ilçelerde veya köylerde kurulan dernekler ile yalnız *temsilcilik* statüsündeki derneklere yer verilmemiştir.

Giresun genelinde toplam 26 faal *vakıf* bulunmaktadır. Bu sayıya devlet tarafından kurulan "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları" da dahildir. Ancak, gönüllülük esasına dayalı Giresun'da kurulu vakıf sayısı sadece 10'dur. Genel merkezi Giresun dışında ancak şubeleri Giresun'da bulunan vakıflar ise incelemede hariç tutulmuştur. Resmi kayıtlara göre, bu 10 vakıfın 8'i öğrencilere burs temin ederek toplumsal hizmetlere katkıda bulunmaktadır.

Giresun ilinde teşkilatlanmış ve faal olan 21 *memur /kamu çalışanları sendikası* ve 4 *işçi sendikası* olmak üzere 25 sendika ve 4 memur konfederasyonu bulunmaktadır. Bu STK'lar, Giresun ilinde de aktif bir şekilde çalışarak başta üyeleri olmak üzere demokrasinin sağladığı imkanlar dahilinde hizmetlerini

sürdürmektedirler. Bunlar sadece üyelerine değil, aynı zamanda toplumun daha geniş kesimleri için de çeşitli toplumsal hizmetler sunmaktadırlar. Giresun'daki sendikaların çoğu şube statüsündedir ve üyelerinin taleplerini ve sorunlarını dikkate alarak çözüm yolları bulmada önemli bir rol oynarlar.

Son olarak, Giresun'da teşkilatlanan ve kısa adı "*GİSİP*" olan başka bir sivil toplum kuruluşu da Giresun Sivil İrade Platformu'dur. Giresun'a özgü bu sivil kurum, Giresun başta olmak üzere toplumu yakından ilgilendiren sorunlar karşısında karar alıp görüşler sunmakta, ortak basın açıklamaları yapmakta ve çeşitli çözüm önerileri sunarak toplumsal hizmete katkı sağlamaktadır.

Ancak, Giresun ilinde bazı STK'ların yönetim kurullarında yer alan üyelerin, kamu dairelerine yönetici olarak atandıkları durumuna da rastlanmaktadır. Bu bilgiyi, dernek, vakıf ve sendika başkanlarına dair oluşturulan liste doğrulamaktadır. Bu toplumsal yapının oluşumunun nedenleri, bir tesadüf mü, bazı üyelerin kişisel çıkarları mı, yoksa iktidardaki siyasi iradenin etkisi mi, gibi sorular, objektif bir şekilde araştırılması gereken sosyal konular arasındadır.

KAYNAKÇA

- Acun, F. (2005). Osmanlı Şehirlerinde Devlet ve Sivil Toplum, Sivil Toplum, 3 (10), 51-60.
- Aktay, Y. (2005). “Sivil Toplum ve Sıkıntıları: Oryantalizm, Şiddet, Vesaire”, Sivil Toplum: Farklı Bakışlar (içinde), (ed.) Lütfi Sunar, İstanbul: Kak-tüs Yayınları.
- Aristoteles (M.Ö. 3. yy). Politika, Çev. Mete Tuncay, 1975, 1. Basım. Remzi Kitabevi.
- Arslan, S.(2010). Türkiye’de Sivil Toplum, Elektronik Sosyal Bilimler Der-gisi, 9(31), 260-283.
- Aslan, M. & Kaya, G. (2004). 1980 Sonrası Türkiye’de Siyasal Katılımda Sivil Toplum Kuruluşları, Cumhuriyet Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 5(1), 213-223.
- Çaha, Ö. (1994). “Osmanlı’da Sivil Toplum”, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 49 (3), 79-99.
- Çaha, Ö. (2007), Aşkın (Transandantal) Devletten Sivil Topluma, İstanbul: Plato Film Yayıncılık.
- Çaha, Ö. (2005). “Sivil Toplumun Türkiye’deki Sorunları”, 21. Yüzyılın Eşi-ğinde Türkiye’de Siyasal Hayat (içinde), (Ed.: S. Bakan, A. Küçük ve A. Karadağ), C. 2, İstanbul: Aktüel Yayınları, s. 689-707.
- Cin, H.& Akgündüz, A. (1990). Türk- İslam Hukuk Tarihi, Cilt II, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Daver, Bülent (1993). Siyaset Bilimine Giriş, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Doğan, İ (2007).Türkiye’de Çok Partili Dönemde Sivil Toplumun Gelişimi (1945-2000), Kamu Hukuku Arşivi, 10(2), 83-97.
- Gönenç, A. A. (2001). Sivil Toplum Düşünsel Temelleri ve Türkiye Perspektifi, E-Kitap-PDF (altkitap, <http://www.altkitap.net/sivil-toplum/>)
- Gülmez, M. (1991). Türkiye’de Çalışma İlişkileri (1936 Öncesi), Ankara: TO-DAİE Yayınları
- Kalaycıoğlu, E. (1998). “Sivil Toplum ve Neopatrimonyal Siyaset”, Küresel-leşme Sivil Toplum ve İslam (içinde), (der. E. Fuat Keyman, A. Yaşar Sarıbay), Ankara: Vadi Yayınları, s. 111-135.
- KBR /Kalkınma Bakanlığı Raporu. (2018). On Birinci Kalkınma Planı, 2019-2023 Kalkınma Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları Özel İhtisas Komis-yonu Raporu, Ankara.
- Koç, Y. (1998), Sendikacılık Tarihi, TÜRK-İŞ Eğitim Yayınları, No.1, Ankara.
- Koç, Y. (2000). Türkiye’de İşçiler ve Sendikalar Tarihten Sayfalar, Türkiye YOL-İŞ Sendikası Yayınları.

- Köse, H. Murat (2009). “Siyaset”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Cilt: 2, ss. 294-299), Ankara: TDV Yayınları.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü* (çev: Osman Akınhay- Derya Kömürçü), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Oğuz B., & Yalçın, E. C. (2020). Sendikaların Emek Piyasası Üzerindeki Etkileri: OCED Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme, 20 (49).
- Ören, K. (2012), *Sosyal Politika*, Ankara: Pelikan Yayınları.
- Özbudun, E. (1999). “Türkiye’de Sivil Toplum ve Demokratik Konsolidasyon”, *Sivil Toplum, Demokrasi ve İslam Dünyası* (içinde), (Ed. E. Özdalga, S. Persson), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Özdemir, Gürbüz (2014). “*Bir Bilim Dalı Olarak Siyaset Bilimi*”, *Siyaset Bilimine Giriş* (Ed. Ö. Kutlu), 2. Baskı, İstanbul: Lisans Yayıncılık, s. 19-60
- Resmî Gazete (RG). 12 Temmuz 2001 tarih ve 24460 sayılı Resmî Gazete, (4688 Nolu Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4688.pdf>
- Resmî Gazete. 12 Mayıs 2004 tarih ve 25460 sayılı Resmî Gazete.
- Resmî Gazete. 11 Mayıs 2009 tarih ve 27225 Sayılı (Mükerrer) Resmî Gazete. (29 Mart 2009 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimleri sonuçlarına ilişkin YSK kararı.)
- Resmî Gazete. 30 Mayıs 2023 tarih ve 32206 Sayılı (Mükerrer) YSK kararı. (14 Mayıs 2023 tarihinde yapılan 28. Dönrm Milletvekili Genel Seçimi sonuçlarına dair YSK kararları)
- Talas, M. (2011). Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye Perspektifi. “Türklük Bilimi Araştırmaları /TÜBAR”, (29), 387–401
- TBMM Albümü (2010). *TBMM Albümü 1920-2010 / 1983-2010*. 3. Cilt, ss. 1138-1139, 1198, 1262-1263, 1331, 1406-1407, 1482-1483, 1558-1559. www5.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt3/Cilt3.pdf (Erişim: 20.07.2023).
- TBMM Albümü (1999). *21. Dönem TBMM Albümü*, 1. Baskı, ss. 69-71. www5.tbmm.gov.tr/docs/21_donem_mv_album.pdf (Erişim: 20.07.2023).
- TBMM Albümü (2003). *22. Dönem TBMM Albümü*, ss. 69-71. www5.tbmm.gov.tr/docs/22_donem_mv_album.pdf (Erişim: 20.07.2023).
- TBMM Albümü (2007). *23. Dönem TBMM Albümü*, ss. 104-106. www5.tbmm.gov.tr/docs/23_donem_mv_album.pdf (Erişim: 20.07.2023).

- TBMM Albümü (2012). *24. Dönem TBMM Albümü*, ss. 104-105. www5.tbmm.gov.tr/docs/24_donem_mv_album.pdf (Erişim: 25.07.2023).
- TBMM Albümü (2015). *25. Dönem TBMM Albümü, 2015*, ss. 104-106. www5.tbmm.gov.tr/docs/25_donem_mv_album.pdf (Erişim: 25.07.2023).
- TBMM Albümü (2018). *26. Dönem İkinci Devre TBMM Albümü*, ss. 103-104. https://www5.tbmm.gov.tr/docs/26_donem_mv_album.pdf (Erişim: 25.07.2023).
- TBMM Albümü (2019). *27. Dönem TBMM Albümü*, 2. Baskı, ss. 113-115, 137. https://www5.tbmm.gov.tr/docs/27_donem_mv_album.pdf (Erişim: 25.07.2023).
- TBMM İçtüzük (1973). Resmî Gazete (Tarih: 13.04.1973, Sayı: 14506). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/17.5.584.pdf>
- T.C. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı (2023). Siyasi Parti Genel Bilgileri. <https://www.yargitaycb.gov.tr/kategori/109/siyasi-parti-genel-bilgileri> (Erişim: 27.08.2023).
- TMK (2001). Türk Medeni Kanunu, Kanun No: 4721, (Resmî Gazete Tarihi: 8.12.2001, Sayı: 24607). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>
- Tuncel, G. (2005). “Türkiye’de Sivil Toplum Kuruluşlarının Tarihsel Gelişimi, 21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye’de Siyasal Hayat (içinde)”, (Ed. S. Bakan, A. Küçük ve A. Karadağ), C. 2, İstanbul: Aktüel Yayınları.
- TÜİK (Haziran 2012). *Milletvekili Genel Seçimleri 1923-2011*, Ankara: TÜİK Matbaası. ISBN 978-975-19-5319-3. <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/1923-2011-MVSecimleri-Tuik.pdf> (Erişim: 24.07.2023)
- TÜİK (Ekim 2012). *Seçilmiş Göstergelerle Giresun 2011*. Ankara: TÜİK Matbaası.
- TÜİK (Eylül 2014), *Seçilmiş Göstergelerle Giresun, 2013*. Ankara: TÜİK Matbaası.
- Weber, M. (2004). *Sosyoloji Yazıları*, (Çev. T. Parla), İstanbul: İletişim Yayınları
- Yerdelen, B. Karagöz (2014). *Demokrasi, Siyaset Bilimine Giriş* (Ed. Ö. Kutlu), 2. Baskı. İstanbul: Lisans Yayıncılık, ss. 169-190.
- YSK (1983). 6 Kasım Milletvekili Genel Seçimi Sonuçları. https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/1983MilletvekiliSecimi/1983_Secim_Sonuclari.pdf (Erişim: 24.09.2022).

- YSK (1978). 29 Kasım 1987 Milletvekili Genel Seçimi Sonuçları. https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/1987MilletvekiliSecimi/1987_Secim_Sonuclari.pdf (Erişim: 24.09.2022).
- YSK (22 Haziran 2011). Yüksek Seçim Kurulu 22.6.2011 tarih ve 1070 Sayılı Kararı. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/06/20110623-4.pdf> (10.09.2022).
- YSK (11 Kasım 2015/a). Yüksek Seçim Kurulu 11.11.2015 tarih ve 2310 sayılı Kararı (Konu: 1 Kasım 2015 Pazar günü Yapılan 26. Dönem Mv.Genel Seçim Sonuçları) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/11/20151112M1-1.pdf> (10.09.2022).
- YKS (11 Kasım 2015/b). 1 Kasım 2015 /26. Dönem Mv. Genel Seçimleri Giresun İli Sonuçları. <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Milletvekili/1Kasim2015/KesinSecimSonuclari/SecimCevresiSonuclari/Giresun.pdf> (10.09.2022).
- YSK (18 Haziran 2015/c). 7 Haziran 2015 Mv. Genel Seçimleri Türkiye Geneli Seçim Sonuçları. <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Milletvekili/7Haziran2015/KesinSecimSonuclari/ResmiGazete/D.pdf> (10.09.2022)
- YSK (2018/a). 24 Haziran 2018 Mv. Genel Seçimleri Sonucu /Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Sandıkları Dahil. <https://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/KesinSecimSonuclari/2018MV-96C.pdf> (29.09.2022).
- YSK (2018/b). 24 Haziran 2018 Mv. Genel Seçimleri Giresun İli Sonuçları. <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/KesinSecimSonuclari/Giresun.pdf> (25.09.2022).
- YSK (2018/c). 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçim Sonucu / Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Sandıkları Dahil <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/KesinSecimSonuclari/2018CB-416D.pdf>
- YSK (2018/d). 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçimi *Yurt Dışı* Sonuçları. <https://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/KesinSecimSonuclari/2018CB-416B.pdf> (15.09.2022).
- YSK (2023/a). Yüksek Seçim Kurulunun 08 Nisan 2023 Tarihli Tutanağı. <https://www.ysk.gov.tr/doc/karar/dosya/658968/2023-KuraTutanağı.pdf> (15.07.2023).
- YSK (2023/b). 14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri Seçim İstatistikleri Bülteni. <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/14Mayis2023CBSecimIstatistik.pdf> (15.07.2023).

- YSK (2023/c). 28 Mayıs Cumhurbaşkanlığı Seçimi İkinci Oylama Seçim İstatistikleri Bülteni. <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/28Mayis2023CBSecimiIkinciOylamaBulteni.pdf>
- YKS (2023/d). Yüksek Seçim Kurulu 6 Haziran 2023/1269 Nolu Kararı. <https://www.ysk.gov.tr/doc/karar/dosya/46610370/2023-1269.pdf> (15.07.2023).
- YSK (2023/e). 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçiminin İkinci Oylama Sonucu / Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Sandıkları Dahil. <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/14Mayis2023/KesinSecim-Sonuclari/2023CB-TumSecimSonucuIkinciTur.pdf> (15.07.2023).
- Zengin, F. (2020). Osmanlı Devleti'nde Emekçiler, Grevler ve Emekçi Örgütleri, Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S. 5, 1-22

İnternet Kaynakları

- <https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar-milletvekilleri-albumu> (24.06.2023)
- <https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu> (10.02.2023)
- <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/menuyerel.zul> (10.09.2022)
- <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/07/20070730M1-1.htm> (10.09.2022)
- <http://tuikapp.tuik.gov.tr/> (24.09.2022)
- <https://www.yargitaycb.gov.tr/icerik/1093/siyasi-parti-genel-bilgileri> (24.09.2022)
- <https://chp.org.tr/ozgecmis/gultekin-uzunalioglu> (24.09.2022)
- <https://www.msb.gov.tr/Bakanlar/Detay/mehmet-izmen> (24.09.2022)
- <https://www.msb.gov.tr/Bakanlar/Detay/nurettin-canikli> (24.09.2022)
- <https://ysk.gov.tr/tr/24-haziran-2018-secimleri/77536> (29.09.2022).
- TRT Haber (11 Mayıs 2023). “Muharrem İnce adaylıktan çekildi.” (<https://www.trthaber.com/haber/gundem/muharrem-ince-adayliktan-cekildi-766628.html>)
- DERBİS (2022). <https://www.siviltoplum.gov.tr> (10.10.2022)
- <https://www.siviltoplum.gov.tr/illere-ve-faaliyet-alanlarina-gore-dernekler> (10.10.2022)
- <http://www.giresun.gov.tr/protokol> (10.10.2022)
- Türk Medeni Kanunu (2022). (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>) (10.09.2022)
- Dernekler Kanunu (2022). (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5253.pdf>) (10.09.2022)
- <https://www.giresunfederasyonu.com> (10.09.2022)
- <https://www.vgm.gov.tr/ana-sayfa> (10.09.2022)

<https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/mulhak-ve-esnaf-vakiflar> (15.08.2022)

https://cdn.vgm.gov.tr/genelicerik/genelicerik_954_290519/khklar-ile-kapatilan-vakiflar27062022.PDF (15.08.2022)

<https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/yeni-vakiflar> (15.08.2022)

<https://www.vgm.gov.tr/vakif-sorgulama/vakif-sorgulama> (10.08.2022)

<https://www.siviltoplum.gov.tr/sendikalara-iliskin-istatistikler> (10.10.2022)

<https://www.memursen.org.tr/sendikalar-iletisim> (10.10.2022)

<https://www.kamusen.org.tr> (10.10.2022)

Bilgisine Başvurulan / Sözlü Kaynaklar

Bu araştırma, Giresun İl Özel İdaresinin 2015 yılında yayınladığı “Geçmişten Günümüze Giresun” isimli kitabın 570-607 sayfaları arasında yer alan “*Giresun’un Yakın Dönem Siyasi Hayatına Bir Bakış*” başlıklı çalışmaya, 2015-2023 yıllar arasındaki güncel siyasi hayatın ilavesiyle hazırlanmıştır. 2015 yılından önce bilgisine başvurulmuş kişilerin isimleri (belirtilen kitapta yayınlandığı için) bunların isimleri değiştirilmeden aşağıda tekrar verilmiştir. Ancak 2022-2023 yılında bilgisine başvurulmuş kişilerin isimleri ise şahsımızda mahfuz bulunmaktadır. Dolayısıyla 2022-2023 yılında kendileriyle telefon görüşmesi yaptığımız ve bilgilerine başvurduğumuz siyasilerin isimleri verilmiştir.)

Bu kapsamda bilgisine başvurulmuş katılımcı isimleri şunlardır: 1- Ahmet Aydın 2-Ahmet Çıtlakoğlu, 3- Av. Ahmet Şenyuva, 4- Ali Algün, 5- Ali Temur (Eski Mv.), 6- Dr. Burhan Kara (Mv. ve Eski Devlet Bakanı), 7- Çetin Seçer, 8- Fahri Civelekoğlu, 9- Hacı Kara, 10- Hurşit Yüksel (Giresun Eski Belediye Bşk.), 11- Hüseyin Olgun, 12- İhsan Doğan, 13- Mehmet Ceryan, 14- Mehmet Kartal, 15- Muammer Usta, 16- Mustafa Aydın, 17- Selahattin Toslu, 18- Süleyman Tekbaş, 19- Süleyman Yaraman, 20- Şaban Bulan, 21- Şahin Özkaya.

EK:

Fotoğraf 1: 30 Ağustos Zafer Bayramı Giresunlular Şehitliği Anma Programı (2021)
(Afyonkarahisar İscehisar İlçesi Doğanlar Köyü)

Fotoğraf 2: 30 Ağustos Zafer Bayramı Giresunlular Şehitliği Anma Programı (2021)
(Afyonkarahisar İscehisar İlçesi Doğanlar Köyü)

Fotoğraf 3: Sakarya Meydan Savaşında şehit düşen Tirebolulu gönüllü 42. Alay Komutanı Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparıslan adına Ankara Haymana ilçesinde inşa edilen anıt mezarın açılışı (13 Eylül 2021)

Fotoğraf 4: Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparıslan Şehitliğinde anma programı (01 Eylül 2022)

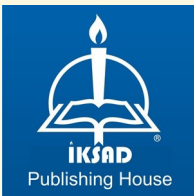

Fotoğraf 5: GİSİP'in 25 Ekim 2022 tarihli toplantısı

Fotoğraf 6: GİSİP'in 25 Ekim 2022 tarihli toplantı sonrası toplu resim

ISBN: 978-625-367-364-2